

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Opinia niezależnego biegłego rewidenta

Sprawozdanie finansowe

Sprawozdanie Zarządu Raiffeisen Bank Polska S.A.

**Raport uzupełniający opinię z badania
sprawozdania finansowego**

Za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 r.

Zawartość:

Opinia niezależnego biegłego rewidenta

przygotowana przez PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.

Sprawozdanie finansowe

przygotowane przez Raiffeisen Bank Polska S.A.

Sprawozdanie z działalności Spółki

przygotowane przez Zarząd Raiffeisen Bank Polska S.A.

**Raport uzupełniający opinię z badania
sprawozdania finansowego**

przygotowany przez PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.

Opinia niezależnego biegłego rewidenta Dla Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej Raiffeisen Bank Polska S.A.

Przeprowadziliśmy badanie załączonego sprawozdania finansowego Raiffeisen Bank Polska S.A. (zwanej dalej „Bankiem”) z siedzibą główną w Warszawie przy ulicy Pięknej 20, obejmującego:

- (a) bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2008r., który po stronie aktywów oraz kapitału własnego i zobowiązań wykazuje sumę 24.074.317 tys. zł;
- (b) rachunek zysków i strat za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r. wykazujący zysk netto w kwocie 315.231 tys. zł;
- (c) zestawienie zmian w kapitale własnym za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r. wykazujące zwiększenie kapitału własnego o kwotę 669.169 tys. zł;
- (d) rachunek przepływów pieniężnych za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r. wykazujący wpływy pieniężne netto w kwocie 326.772 tys. zł;
- (e) informację dodatkową o przyjętych zasadach rachunkowości oraz inne informacje objaśniające.

Za sporządzenie zgodnego z obowiązującymi przepisami sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z działalności odpowiedzialny jest Zarząd Banku. Naszym zadaniem było wyrażenie opinii o sprawozdaniu finansowym na podstawie przeprowadzonego badania.

Badanie przeprowadziliśmy stosownie do obowiązujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- (a) przepisów rozdziału 7 Ustawy z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości („Ustawa” – Dz.U. z 2002r. Nr 76 poz. 694 z późniejszymi zmianami);
- (b) norm wykonywania zawodu biegłego rewidenta, wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce.

Badanie zostało zaplanowane i przeprowadzone tak, aby uzyskać wystarczającą pewność, że sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnych błędów i przeoczeń. Badanie obejmowało między innymi sprawdzenie, na podstawie wybranej próby, dowodów potwierdzających kwoty i informacje wykazane w sprawozdaniu finansowym. Badanie obejmowało również ocenę zasad rachunkowości stosowanych przez Bank oraz istotnych oszacowań dokonywanych przy sporządzeniu sprawozdania finansowego, a także ogólną ocenę jego prezentacji. Uważamy, że nasze badanie stanowiło wystarczającą podstawę dla wyrażenia opinii.

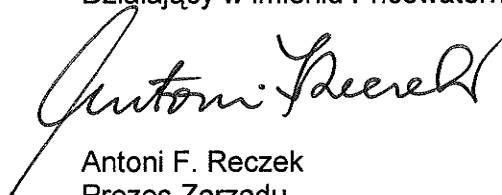
**Opinia niezależnego biegłego rewidenta
Dla Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej
Raiffeisen Bank Polska S.A. (cd.)**

Informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności Banku za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r. uwzględniają postanowienia Ustawy i są zgodne z informacjami zawartymi w zbadanym sprawozdaniu finansowym.

Naszym zdaniem, załączone sprawozdanie finansowe we wszystkich istotnych aspektach:

- (a) zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych;
- (b) jest zgodne w formie i treści z obowiązującymi Bank przepisami prawa oraz statutem Banku;
- (c) przedstawia rzetelnie i jasno sytuację majątkową i finansową Banku na dzień 31 grudnia 2008r. oraz wynik finansowy za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r. zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską oraz interpretacją Komisji Europejskiej opisaną w sprawozdaniu finansowym w Nocie "Informacje o Banku".

Działający w imieniu PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. i przeprowadzający badanie:

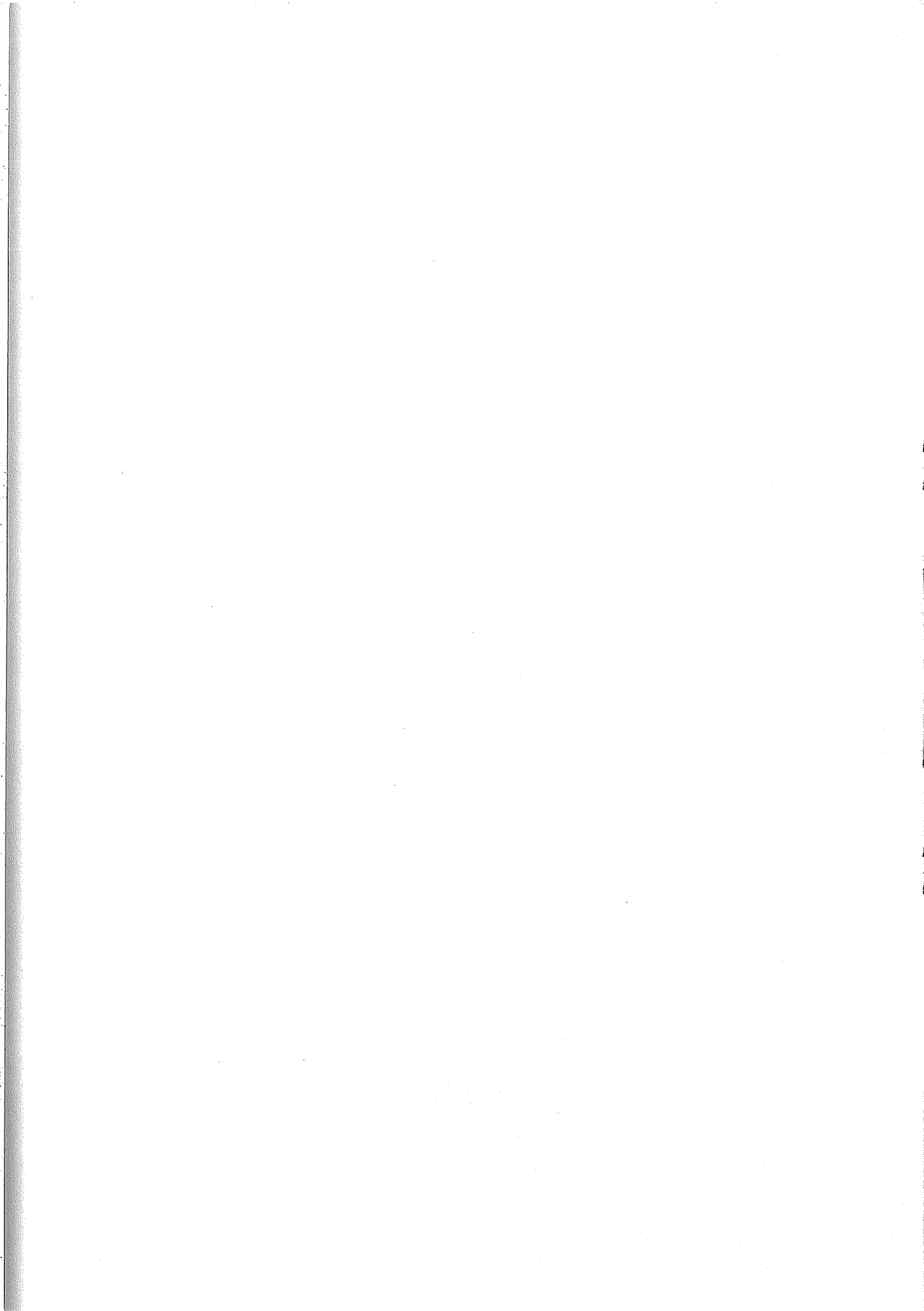

Antoni F. Reczek
Prezes Zarządu
Biegły Rewident
Numer ewidencyjny 90011/503

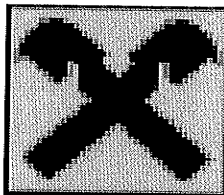

Spółka wpisana na listę podmiotów
uprawnionych do badania sprawozdań
finansowych pod numerem 144

Warszawa, 27 lutego 2009r.

Sprawozdanie finansowe
według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej

RAIFFEISEN BANK POLSKA S.A.

ul. Piękna 20

00 – 549 Warszawa

Zarząd Banku przedstawia sprawozdanie finansowe

za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2008

Piotr Czarnecki

Prezes Zarządu

Ryszard Drużyński

Wiceprezes Zarządu

Jan Czeremcha

Wiceprezes Zarządu

Patrycja Zenik – Rychlik

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości Finansowej i Podatków

Łukasz Januszewski

Członek Zarządu

Piotr Konieczny

Członek Zarządu

Marek Patuła

Członek Zarządu

27 lutego 2009 roku

Spis treści do sprawozdania finansowego

Rachunek zysków i strat.....	4
Bilans	5
Zestawienie zmian w kapitałach własnych	6
Rachunek przepływów pieniężnych	7
Noty do sprawozdania finansowego	9
Informacje o Banku	9
1. Opis najważniejszych stosowanych zasad rachunkowości.....	10
1.1 Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego.....	10
1.2 Zastosowanie nowych standardów oraz zmian do standardów istniejących.....	11
1.3 Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych	15
1.4 Rachunkowość zabezpieczeń i pochodne instrumenty finansowe	15
1.5 Aktywa i zobowiązania finansowe	16
1.6 Umowy sprzedaży i odkupu	18
1.7 Utrata wartości aktywów finansowych	19
1.8 Wartości niematerialne	22
1.9 Rzeczowe aktywa trwałe.....	23
1.10 Inwestycje w jednostkach zależnych	24
1.11 Leasing	24
1.12 Środki pieniężne	25
1.13 Rezerwy	25
1.14 Świadczenia pracownicze	25
1.15 Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów.....	25
1.16 Kapitał własny	26
1.17 Przychody i koszty z tytułu odsetek.....	26
1.18 Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji	27
1.19 Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu	27
1.20 Wynik na instrumentach finansowych zabezpieczających.....	27
1.21 Przychody z tytułu dywidend	28
1.22 Pozostałe przychody i koszty operacyjne	28
1.23 Podatek dochodowy	28
1.25 Data transakcji, data rozliczenia	29
1.26 Zmiany zasad prezentacji sprawozdań finansowych	30
1.27 Zmiany w składzie Zarządu Banku	30
2. Noty do sprawozdania finansowego	31
2.1 Wynik z tytułu odsetek.....	31

2.2	Wynik z tytułu prowizji i opłat	31
2.3	Wynik dotyczący aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	32
2.4	Wynik dotyczący instrumentów finansowych zabezpieczających	32
2.5	Wynik dotyczący aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	33
2.6	Wynik dotyczący inwestycyjnych papierów wartościowych	33
2.7	Wynik dotyczący kredytów i pożyczek udzielonych klientom i bankom	33
2.8	Wynik dotyczący zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	33
2.9	Pozostałe przychody operacyjne	34
2.10	Pozostałe koszty operacyjne	34
2.11	Wynik z tytułu odpisów aktualizujących wartość należności	34
2.12	Koszty działania Banku	35
2.13	Obciążenie rachunku zysków i strat podatkiem dochodowym	35
2.14	Kasa i środki w Banku Centralnym	36
2.15	Należności od banków	36
2.16	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	37
2.17	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	37
2.18	Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	38
2.19	Inwestycyjne papiery wartościowe	40
2.20	Inwestycje w jednostkach zależnych	41
2.21	Wartości niematerialne	42
2.22	Rzeczowe aktywa trwałe	44
2.23	Inne aktywa	46
2.24	Zobowiązania wobec banków	46
2.25	Zobowiązania wobec klientów	46
2.26	Zobowiązania podporządkowane	47
2.27	Inne zobowiązania	47
2.28	Pozostałe rezerwy	48
2.29	Odroczony podatek dochodowy	49
2.30	Kapitały Banku	53
2.31	Pochodne instrumenty finansowe i instrumenty wbudowane	55
2.32	Rachunkowość zabezpieczeń	57
2.33	Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	58
2.34	Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych	58
2.35	Działalność powiernicza	60
2.36	Zobowiązania pozabilansowe	60
2.37	Aktywa na których ustanowiono zabezpieczenia	61

2.38	Transakcje z podmiotami powiązаныmi	61
2.39	Przejęcia i zbycia	64
2.40	Sekurytyzacja należności Banku	64
2.41	Zobowiązania dotyczące leasingu operacyjnego	65
2.42	Zdarzenia po dniu bilansowym	65
2.43	Ważniejsze oszacowania w związku z zastosowaniem zasad rachunkowości	66
3.	Zarządzanie ryzykiem	68
3.1	Charakter i zakres ryzyka związanego z instrumentami finansowymi	68
3.3	Ryzyko rynkowe	92
3.4	Ryzyko walutowe	92
3.5	Ryzyko zmiany stopy procentowej dla przepływów pieniężnych i wartości godziwej	94
3.6	Ryzyko utraty płynności	99
3.7	Zarządzanie ryzykiem operacyjnym	103

Rachunek zysków i strat

(w tys. PLN)

			Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia	
		Nota	2008	2007
I.	Przychody z tytułu odsetek	2.1	1 279 248	918 133
II.	Koszty odsetek	2.1	-740 239	-441 650
III.	Wynik z tytułu odsetek (I-II)		539 009	476 483
IV.	Przychody z tytułu prowizji i opłat	2.2	253 729	244 905
V.	Koszty z tytułu prowizji i opłat	2.2	-63 451	-48 931
VI.	Wynik z tytułu prowizji i opłat (IV-V)		190 278	195 974
VII.	Przychody z tytułu dywidend		5 336	5 752
VIII.	Wynik na aktywach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2.3	401 996	271 773
IX.	Wynik na instrumentach finansowych zabezpieczających	2.4	-959	892
X.	Pozostałe przychody operacyjne	2.9	28 981	13 210
XI.	Pozostałe koszty operacyjne	2.10	-9 729	-9 444
XII.	Odpisy netto z tytułu utraty wartości	2.11	-152 560	-65 237
XIII.	Ogólne koszty administracyjne	2.12	-611 020	-544 967
XIV.	Zysk brutto		391 332	344 436
XV.	Podatek dochodowy	2.13	-76 101	-43 820
	Zysk netto		315 231	300 616

Bilans

(w tys. PLN)

		Na dzień 31 grudnia		
	Aktywa	Nota	2008	2007
I.	Kasa i środki w Banku Centralnym	2.14	1 886 563	1 508 287
II.	Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom	2.15	527 686	664 997
III.	Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2.16	3 903 285	1 450 381
IV.	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2.17 2.18	16 631 716	12 644 581
V.	Inwestycyjne papiery wartościowe	2.19	582 328	684 006
VI.	Akcje i udziały w jednostkach zależnych	2.20	112 687	15 882
VII.	Wartości niematerialne	2.21	159 230	131 751
VIII.	Rzeczowe aktywa trwałe	2.22	79 883	52 175
IX.	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2.29	88 199	10 661
X.	Inne aktywa	2.23	102 740	151 868
	Aktywa razem:		24 074 317	17 314 589

	Pasywa	Nota	2008	2007
I.	Zobowiązania wobec banków	2.24	3 350 646	2 457 941
II.	Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	2.31	2 728 314	690 269
III.	Zobowiązania wobec klientów	2.25	15 016 548	11 879 488
IV.	Inne zobowiązania	2.27	280 968	322 680
V.	Pozostałe rezerwy	2.28	16 685	38 217
VI.	Zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego		84 743	0
VII.	Zobowiązania podporządkowane	2.26	407 707	406 457
	Zobowiązania razem:		21 885 611	15 795 052
VIII.	Kapitały Banku:		2 188 706	1 519 537
1.	Kapitał zakładowy	2.30	998 018	572 988
2.	Kapitał zapasowy	2.30	191 471	86 542
3.	Kapitał rezerwowy	2.30	683 986	559 391
4.	Niepodzielony wynik finansowy	2.30	315 231	300 616
	Pasywa razem:		24 074 317	17 314 589

Zestawienie zmian w kapitale własnym

(w tys. PLN)

	Nota	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Kapitał rezerwowy	Niepodzielony wynik finansowy i zysk netto z roku bieżącego	Razem:
I. Stan na 1 stycznia 2008 roku		572 988	86 542	559 391	300 616	1 519 537
2. Emisja akcji (według wartości nominalnej)	2.30	425 030	0	0	0	425 030
3. Nadwyżka wartości emisyjnej nad wartością nominalną	2.30	0	80 880	0	0	80 880
4. Zysk netto za rok 2008		0	0	0	315 231	315 231
5. Dywidendy wypłacone	2.30	0	0	0	-151 972	-151 972
6. Przeniesienie zysku netto na fundusz ogólnego ryzyka bankowego	2.30	0	0	124 595	-124 595	0
7. Przeniesienie zysku netto na kapitał zapasowy tworzony ustawowo	2.30	0	24 049	0	-24 049	0
II. Stan na 31 grudnia 2008 roku		998 018	191 471	683 986	315 231	2 188 706

Raiffeisen Bank Polska S.A.
 Sprawozdanie finansowe wg MSSF
 za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2008 r.

(w tys. PLN)

	Nota	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Kapitał rezerwowy	Niepodzielony wynik finansowy i zysk netto z roku bieżącego	Razem:
I. Stan na 1 stycznia 2007 roku		572 988	66 665	407 959	248 467	1 296 079
3. Emisja akcji (według wartości nominalnej)	2.30	0	0	0	0	0
4. Zysk netto za rok 2007		0	0	0	300 616	300 616
5. Dywidendy wypłacone	2.30	0	0	0	-77 158	-77 158
Przeniesienie zysku netto na fundusz ogólnego ryzyka bankowego	2.30	0	0	151 432	-151 432	0
Przeniesienie zysku netto na kapitał zapasowy tworzony ustawowo	2.30	0	19 877	0	-19 877	0
II. Stan na 31 grudnia 2007 roku		572 988	86 542	559 391	300 616	1 519 537

Rachunek przepływów pieniężnych - metoda pośrednia

(w tys. PLN)

		Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia		
		Nota	2008	2007
Działalność operacyjna				
I.	Zysk brutto		391 332	344 436
II.	Korekty o pozycje:		50 512	56 842
1.	Amortyzacja	2.12	51 628	44 671
2.	Zmiana stanu rezerw		-21 532	563
3.	Zysk ze zbycia inwestycji oraz składników rzeczowego majątku trwałego		235	1 075
4.	Przeniesienie odsetek dotyczących działalności inwestycyjnej i finansowej		20 181	10 533
III.	Zmiany stanu aktywów i pasywów operacyjnych :		-2 750 255	-1 154 048
1.	Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		-285 527	-571 240
2.	Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom		130 261	103 407
3.	Kredyty i pożyczki udzielone klientom		-3 987 135	-2 631 771
4.	Obligacje		-173 785	-54 430
5.	Inne aktywa operacyjne		43 098	27 630
6.	Zobowiązania wobec banków		-1 508 730	762 617
7.	Zobowiązania wobec klientów		3 137 060	1 220 631
8.	Inne pasywa operacyjne		-33 072	42 272
9.	Podatek dochodowy zapłacony		-72 425	-53 164
IV.	Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		-2 308 411	-752 770
Działalność inwestycyjna				
1.	Wpływy ze zbycia inwestycji		137 717	78 096
2.	Wpływy z tytułu sprzedaży składników rzeczowego majątku trwałego		644	5 211
3.	Wydatki z tytułu nabycia inwestycji		-96 805	-38 094
4.	Wydatki z tytułu zakupu składników rzeczowego majątku trwałego		-109 184	-72 274
5.	Dywidendy otrzymane		5 336	5 752
V.	Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		-62 292	-21 309

Działalność finansowa				
1.	Spadek / Wzrost wartości zobowiązań podporządkowanych i długoterminowych kredytów bankowych		2 401 435	-653 239
2.	Wpływy z emisji akcji		505 910	0
3.	Dywidendy zapłacone		-151 972	-77 158
4.	Inne wpływy/wydatki finansowe		-57 898	-48 151
VI.	Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		2 697 475	-778 548
VII.	Zmiana stanu środków pieniężnych netto		326 772	-1 552 627
VIII.	Środki pieniężne na 1 stycznia		2 081 802	3 634 429
	Środki pieniężne na 31 grudnia		2 408 574	2 081 802

	Środki pieniężne zawierają:		2 408 574	2 081 802
	Środki w kasach Banku	2.14	332 057	312 980
	Środki na rachunku bieżącym w NBP	2.14	1 554 506	1 195 307
	Środki na rachunkach Nostro w innych bankach	2.15	46 878	95 332
	Lokaty w innych bankach (do 3 miesięcy)		419 377	377 975
	Dłużne skarbowe papiery wartościowe (do 3 miesięcy)		55 756	100 208

	Odsetki otrzymane		1 283 767	891 395
	Odsetki zapłacone		681 428	435 419

Noty do sprawozdania finansowego

Informacje o Banku

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone za rok obrotowy rozpoczynający się w dniu 1 stycznia 2008 roku, a zakończony 31 grudnia 2008 roku. Wszystkie dane liczbowe zaprezentowano w tys. PLN.

Jednostką sporządzającą jest **Raiffeisen Bank Polska S.A.** z siedzibą w Warszawie, przy ulicy Pięknej 20, wpisany jest do polskiego Krajowego Rejestru Sądowego, jako Spółka Akcyjna pod numerem KRS 0000014540.

Bank prowadzi działalność w zakresie bankowości detalicznej, korporacyjnej oraz inwestycyjnej na terenie Polski, zatrudniając przeciętnie 2 517 osób w 2007 roku i 2 855 osób w 2008 roku.

Bank sporządził niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe w celu przedłożenia go do publikacji w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski B”, zgodnie z artykułami 64 i 70 Ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku z późniejszymi zmianami.

Na dzień podpisania niniejszego jednostkowego sprawozdania finansowego, Bank nie sporządził skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości zatwierdzonymi przez Unię Europejską (sprawozdanie finansowe „Grupy”) wedle wymagań IAS 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe” Bank zastosował interpretację zawartą w agendzie wydanej przez Europejską Komisję ds. Rynku Wewnętrznego i Usług (European Commission Directorate –General for Internal Market and Services) sporządzonej na spotkanie Komitetu Regulacyjnego Rachunkowości (Accounting Regulatory Committee) (dokument ARC/08/2007), omawiającej powiązanie pomiędzy Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej a IV i VII Dyrektywą Prawa Spółek (Company Law Directives). W opinii Departamentu ds. Usług Komisji Europejskiej, jeśli podmiot postanawia sporządzić roczne sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości zatwierdzonych przez Unię Europejską lub jest do tego zobligowany, to może on sporządzić i złożyć je niezależnie od sporządzenia i złożenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jednostki zależne – to znaczy takie, w których Grupa posiada, pośrednio lub bezpośrednio, ponad 50% udziałów w głosach na walnym zgromadzeniu, lub wobec których Grupa sprawuje kontrolę nad ich działalnością operacyjną, są skonsolidowane metodą pełną.

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe powinno być czytane wraz ze sprawozdaniem skonsolidowanym Grupy za rok 2008, jak tylko zostanie ono udostępnione, w celu uzyskania pełnej informacji na temat sytuacji finansowej, wyników i przepływów pieniężnych Grupy, jako całości.

Zarząd Banku dokonał zatwierdzenia sprawozdania finansowego w dniu 27 lutego 2009 roku.

1. Opis najważniejszych stosowanych zasad rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzaniu niniejszego sprawozdania finansowego przedstawione zostały poniżej. Zasady te stosowane były we wszystkich prezentowanych okresach w sposób ciągły, o ile nie podano inaczej.

Oświadczenie o zgodności

Roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) odnośnie sporządzania jednostkowych sprawozdań finansowych, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską.

1.1 Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w złotych polskich (PLN), wszystkie kwoty zaprezentowano w tysiącach PLN.

Sprawozdanie finansowe przygotowane zostało w oparciu o koncepcję kosztu historycznego, oprócz następujących aktywów i pasywów, które są wykazywane w wartości godziwej:

- pochodne instrumenty finansowe,
- aktywa finansowe i pasywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- oraz instrumenty finansowe klasyfikowane, jako dostępne do sprzedaży.

Składniki aktywów trwałych oraz grupy do zbycia zaklasyfikowane, jako przeznaczone do sprzedaży, wykazywane są w kwocie niższej z ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od Zarządu Banku dokonania subiektywnych ocen, estymacji i przyjęcia założeń, które wpływają na stosowane zasady rachunkowości, na prezentowane kwoty aktywów i pasywów, oraz przychodów i kosztów. Opis zasad dotyczących szacunków i ocen prezentuje nota 2.43.

Szacunki i założenia dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które są uważane za właściwe w danych warunkach.

Wyniki tworzą podstawę do dokonywania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i pasywów, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Szacunki i założenia podlegają bieżącym przeglądom. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu, w którym dokonano zmiany i okresów przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na bieżący, jak i przyszłe okresy.

1.2 Zastosowanie nowych standardów oraz zmian do standardów istniejących

W niniejszym jednostkowym sprawozdaniu finansowym Bank nie zdecydował, o wcześniejszym zastosowaniu następujących opublikowanych standardów lub interpretacji przed ich datą wejścia w życie:

MSSF 8 „Segmenty operacyjne”

Standard został wydany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 30 listopada 2006 roku i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2009 roku, lub po tej dacie. MSSF 8 zastępuje MSR 14 „Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności”. Standard ten określa nowe wymagania wobec ujawnień informacji dotyczących segmentów działalności, a także informacji dotyczących produktów i usług, obszarów geograficznych, w których prowadzona jest działalność oraz głównych klientów. MSSF 8 wymaga „podejścia zarządczego” do sprawozdawczości o wynikach finansowych segmentów działalności. Zmiana regulacji nie ma wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

Zmiana do MSR 23 „Koszty finansowania zewnętrznego”

Zmiana do MSR 23 została opublikowana przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 29 marca 2007 roku i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2009 roku, lub po tej dacie. Zmiana odnosi się do podejścia księgowego dla kosztów finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu składnika aktywów, który wymaga znaczącego okresu czasu niezbędnego do przygotowania go do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży. W ramach tej zmiany usunięto możliwość natychmiastowego rozpoznania tych kosztów w rachunku zysków i strat okresu, w którym je poniesiono. Zgodnie z nowym wymogiem Standardu koszty te powinny być kapitalizowane. Zmiana regulacji nie ma wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”

Zmieniony MSR 1 został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 6 września 2007 roku i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2009 roku, lub po tej dacie. Wprowadzone zmiany dotyczą głównie kwestii prezentacyjnych w zakresie zmian kapitałów własnych i miały na celu poprawę jakości użytkowej sprawozdań finansowych w celu analizy i porównania informacji w nich zawartych. Bank zastosuje zmieniony MSR 1 od 1 stycznia 2009 roku.

MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych”

Zmieniony MSSF 3 został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 10 stycznia 2008 roku i obowiązuje prospektywnie dla połączeń jednostek gospodarczych z datą nabycia przypadającą na 1 lipca 2009 roku, lub po tej dacie.

Wprowadzone zmiany zawierają możliwość wyboru ujęcia udziałów mniejszości albo według wartości godziwej, albo ich udziału w wartości godziwej zidentyfikowanych aktywów netto, przeszacowanie dotychczas posiadanych w nabytej jednostce udziałów do wartości godziwej z odniesieniem różnicy do rachunku zysków i strat oraz dodatkowe wytyczne dla zastosowania metody nabycia, w tym traktowanie kosztów transakcji, jako koszt okresu, w którym został on poniesiony. Bank zastosuje zmieniony MSSF 3 od 1 lipca 2009 roku. Zmiana regulacji nie ma wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe”

Zmieniony MSR 27 został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 10 stycznia 2008 roku i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 lipca 2009 roku, lub po tej dacie. Standard wymaga, aby efekty transakcji z udziałowcami mniejszościowymi były ujmowane bezpośrednio w kapitale, o ile zachowana jest kontrola nad jednostką przez dotychczasową jednostkę dominującą. Standard również uszczegóławia sposób ujęcia w przypadku utraty kontroli nad jednostką zależną, tzn. wymaga przeszacowania pozostałych udziałów do wartości godziwej i ujęcie różnicy w rachunku zysków i strat. MSR 27 nie został jeszcze zatwierdzony przez Unię Europejską. Zmiana regulacji nie ma wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

MSSF 2 „Płatności w formie akcji”

Zmiana do MSSF 2 została opublikowana przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 17 stycznia 2008 roku i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2009 roku, lub po tej dacie. Zmiana do Standardu dotyczy dwóch kwestii: wyjaśnia, że warunkami nabycia uprawnień są tylko warunek świadczenia usługi oraz warunek związany z wynikami operacyjnymi jednostki. Pozostałe cechy programu płatności w formie akcji nie są uznawane, jako warunki nabycia uprawnień. Standard wyjaśnia, że ujęcie księgowo anulowania programu przez jednostkę lub inną stronę transakcji powinno być takie samo. Zmiana regulacji nie ma wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

Zmiany do MSR 32 „Instrumenty finansowe: Prezentacja” i MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”

Zmiany do MSR 32 i MSR 1 zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 14 lutego 2008 roku i obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2009 roku, lub po tej dacie. Zmiany odnoszą się do podejścia księgowego dla niektórych instrumentów finansowych, które charakteryzują się podobieństwem do instrumentów kapitałowych, ale są klasyfikowane, jako zobowiązania finansowe. Zgodnie z nowym wymogiem Standardu instrumenty finansowe, takie jak instrumenty finansowe z opcją sprzedaży oraz instrumenty, które nakładają na spółkę obowiązek wypłaty udziału w aktywach netto tylko w przypadku likwidacji spółki, po spełnieniu określonych warunków, są prezentowane, jako kapitał własny. Powyżej opisane zmiany do Standardów nie będą miały wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

Poprawki do MSSF 2008

W 2008 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała „Poprawki do MSSF”, które zmieniają 20 standardów. Poprawki zawierają zmiany w prezentacji, ujmowaniu oraz wycenie oraz zawierają zmiany terminologiczne i edycyjne. Większość zmian będzie obowiązywać dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2009 r. Powyżej opisane zmiany do Standardów nie będą miały wpływu na sprawozdanie finansowe Banku. Bank zastosuje poprawki do MSSF zgodnie z przepisami przejściowymi.

Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” i MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe”.

Zmiany do MSSF 1 i MSR 27 zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 22 maja 2008 r. i obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2009 r. lub po tej dacie.

Zmiany pozwalają na zastosowanie jako „domniemany koszt” albo wartość godziwą albo wartość bilansową ustaloną według dotychczasowych zasad rachunkowości dla jednostek zależnych, stowarzyszonych oraz współzależnych w jednostkowym sprawozdaniu finansowym. Ponadto wyeliminowano definicję metody kosztowej i zastąpiono zasadą rozpoznania przychodu w związku z otrzymanymi dywidendami w jednostkowym sprawozdaniu finansowym.

Bank zastosuje zmiany do MSSF 1 i MSR 27 od 1 lipca 2009 roku. Zmiany do Standardów nie będą miały wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

Zmiany do MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” – „Kryteria uznania za pozycję zabezpieczoną”.

Zmiany do MSR 39 „Kryteria uznania za pozycję zabezpieczoną” zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 31 lipca 2008 r. i obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 lipca 2009 r. lub po tej dacie.

Zmiany zawierają wyjaśnienie jak należy w szczególnych okolicznościach stosować zasady określające, czy zabezpieczane ryzyko lub część przepływów pieniężnych spełniają kryteria uznania za pozycję zabezpieczoną. Wprowadzono zakaz wyznaczania inflacji jako możliwego do zabezpieczenia komponentu instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej. Zmiany zabraniają także włączania wartości czasowej do jednostronnie zabezpieczanego ryzyka, gdy opcje traktuje się jako instrument zabezpieczający. Bank zastosuje zmiany do MSR 39 od 1 lipca 2009 r. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, zmiany do MSR 39 nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską. Zmiany do Standardu nie będą miały wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

KIMSF 12 „Porozumienia o świadczeniu usług publicznych”

Interpretacja KIMSF 12 została wydana przez Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej w dniu 30 listopada 2006 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2008 r. lub po tej dacie. Interpretacja ta zawiera wytyczne w zakresie zastosowania istniejących standardów przez podmioty uczestniczące w umowach koncesji na usługi między sektorem publicznym a prywatnym. KIMSF 12 dotyczy umów, w których zlecający kontroluje to, jakie usługi operator dostarczy przy pomocy infrastruktury, komu świadczy te usługi i za jaką cenę. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego interpretacja KIMSF 12 nie została jeszcze zatwierdzona przez Unię Europejską. Zmiany do Standardu nie będą miały wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

KIMSF 13 „Programy lojalnościowe dla klientów”

Interpretacja KIMSF 13 została wydana przez Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej w dniu 28 czerwca 2007 roku i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 lipca 2008 roku lub po tej dacie. Interpretacja ta zawiera wytyczne w zakresie ujęcia księgowego transakcji wynikających z wdrożonych przez jednostkę programów lojalnościowych dla swoich klientów takich jak np. karty lojalnościowe czy programy punktowe. W szczególności, KIMSF 13 wskazuje prawidłowy sposób ujęcia zobowiązań wynikających z konieczności dostarczenia darmowych lub po obniżonych cenach produktów bądź usług klientom realizującym uzyskane przez siebie „punkty”. Zmiana regulacji nie ma wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

KIMSF 14 „Pułap dla aktywów z tytułu programu określonych świadczeń, minimalne wymogi w zakresie finansowania i ich wzajemne oddziaływanie”

Interpretacja KIMSF 14 została wydana przez Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej w dniu 5 lipca 2007 roku i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2009 roku, lub po tej dacie. Interpretacja ta zawiera ogólne wytyczne jak zgodnie z MSR 19 należy dokonać oceny pułapu dla nadwyżki wartości godziwej aktywów programu ponad bieżącą wartość zobowiązania z tytułu programu określonych świadczeń, która może być rozpoznana, jako aktywo.

Ponadto, KIMSF 14 objaśnia, w jaki sposób statutowe lub umowne wymogi w zakresie minimalnego finansowania mogą wpływać na wysokość aktywa lub zobowiązania z tytułu programu określonych świadczeń. Bank zastosuje KIMSF14 od 1 stycznia 2009 roku.

KIMSF 15 „Umowy w zakresie sektora nieruchomości”

Interpretacja KIMSF 15 została wydana przez Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej w dniu 3 lipca 2008 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2009 r. lub po tej dacie. Interpretacja ta zawiera ogólne wytyczne jak należy dokonać oceny umowy o usługi budowlane, aby określić, czy jej skutki powinny być prezentowane w sprawozdaniu finansowym zgodnie z MSR 11 Umowy o usługę budowlaną czy MSR 18 Przychody. Ponadto, KIMSF 15 wskazuje, w którym momencie należy rozpoznać przychód z tytułu wykonania usługi budowlanej. Zmiana regulacji nie ma wpływu na sprawozdanie finansowe Banku. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego interpretacja KIMSF 15 nie została jeszcze zatwierdzona przez Unię Europejską.

KIMSF 16 „Rachunkowość zabezpieczeń inwestycji netto w jednostkę zagraniczną”

Interpretacja KIMSF 16 została wydana przez Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej w dniu 3 lipca 2008 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 października 2008 r. lub po tej dacie. Interpretacja ta zawiera ogólne wytyczne dotyczące określenia, czy istnieje ryzyko zmian kursów walutowych w zakresie waluty funkcjonalnej jednostki zagranicznej i waluty prezentacji na potrzeby skonsolidowanego sprawozdania finansowego jednostki dominującej. Ponadto, KIMSF 16 objaśnia, która jednostka w grupie kapitałowej może wykazać instrument zabezpieczający w ramach zabezpieczenia inwestycji netto w jednostkę zagraniczną, a w szczególności czy jednostka dominująca utrzymująca inwestycję netto w jednostkę zagraniczną musi utrzymywać także instrument zabezpieczający. KIMSF 16 objaśnia także, jak jednostka powinna określać kwoty podlegające reklasyfikacji z kapitału własnego do rachunku zysków i strat dla zarówno instrumentu zabezpieczającego, jak i pozycji zabezpieczanej, gdy jednostka zbywa inwestycję. Zmiana regulacji nie ma wpływu na sprawozdanie finansowe Banku. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego interpretacja KIMSF 15 nie została jeszcze zatwierdzona przez Unię Europejską.

KIMSF 17 „Dystrybucja do właścicieli aktywów nie będących środkami pieniężnymi”

Interpretacja KIMSF 17 została wydana przez Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej w dniu 27 listopada 2008 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 lipca 2009 r. lub po tej dacie. Interpretacja ta zawiera wytyczne w zakresie momentu rozpoznania dywidendy, wyceny dywidendy oraz ujęcia różnicy pomiędzy wartością dywidendy a wartością bilansową dystrybuowanych aktywów. Interpretacja wymaga także ujawnienia dodatkowych informacji w przypadku, gdy aktywa przeznaczone do dystrybucji spełniają kryteria uznania za działalność zaniechaną. Bank zastosuje KIMSF17 od 1 lipca 2009 r. Zmiana regulacji nie ma wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego interpretacja KIMSF 17 nie została jeszcze zatwierdzona przez Unię Europejską.

KIMSF 18 „Przeniesienie aktywów od klientów”

Interpretacja KIMSF 18 została wydana przez Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej w dniu 29 stycznia 2009 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 lipca 2009 r. lub po tej dacie. Interpretacja ta zawiera wytyczne zakresie ujęcia przeniesienia aktywów od klientów, mianowicie, sytuacje, w których spełniona jest definicja aktywa, identyfikację oddzielnie identyfikowalnych usług (świadczonych usług w zamian za przeniesione aktywo), ujęcie przychodu i ujęcie środków pieniężnych uzyskanych od klientów. Bank zastosuje KIMSF18 od 1 lipca 2009 r. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego interpretacja KIMSF 18 nie została jeszcze zatwierdzona przez Unię Europejską.

Bank nie zaprezentował szacunkowego wpływu powyższych regulacji na sprawozdanie finansowe, z uwagi na brak racjonalnych możliwości ich oszacowania, oraz nieznacznego wpływu zmian wynikających z zastosowania standardów na sprawozdanie finansowe.

1.3 Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniu finansowym Banku wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych polskich, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji sprawozdań finansowych Banku.

Transakcje i salda

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji, oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu.

1.4 Rachunkowość zabezpieczeń i pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne klasyfikowane są, jako instrumenty przeznaczone do obrotu i wyceniane w wartości godziwej, bez uwzględniania kosztów transakcji, które będą poniesione przy ich sprzedaży. Zmiany wartości godziwej ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Najlepszą podstawą do wyznaczenia wartości godziwej instrumentu finansowego przy początkowym ujęciu jest cena transakcyjna (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty), chyba, że wartość godziwa tego instrumentu jest udowodniona poprzez porównanie z innymi możliwymi do obserwacji bieżącymi transakcjami rynkowymi dla tego samego instrumentu (tj. bez modyfikacji) lub oparta jest na technice wyceny, której zmienne zawierają wyłącznie dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków.

Bank wykorzystuje pochodne instrumenty finansowe w celu zabezpieczenia przed ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stóp procentowych wynikającymi z działalności operacyjnej, finansowej i inwestycyjnej. Instrumenty pochodne, które nie podlegają zasadom wyceny zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń, klasyfikowane są, jako instrumenty przeznaczone do obrotu i wyceniane w wartości godziwej. Bank wyznacza pewne instrumenty pochodne, jako zabezpieczenie wartości godziwej.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznacza się i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem w Banku oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, oraz charakter zabezpieczanego ryzyka. Bank dokumentuje również w momencie ustanowienia zabezpieczenia i na bieżąco ocenę efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej.

Zabezpieczenie wartości godziwej

Jest to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmianami wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania bądź uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które może wpływać na rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie wartości godziwej ujmowane jest w następujący sposób: zyski lub straty wynikające z przeszacowania wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (dla pochodnego instrumentu zabezpieczającego) wykazuje się w rachunku zysków i strat; zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka, korygują wartość bilansową zabezpieczanej pozycji i są ujmowane w rachunku zysków i strat. Zasada ta ma zastosowanie do zabezpieczanej pozycji, którą w innych okolicznościach wycenia się według zamortyzowanego kosztu.

Instrumenty wbudowane

Wbudowane instrumenty pochodne są składnikiem instrumentu złożonego zawierającego również umowę zasadniczą niebędącą instrumentem pochodnym, która sprawia, iż część przepływów pieniężnych wynikających z instrumentu łącznego zmienia się w sposób podobny do przepływów wynikających z samodzielnie występującego instrumentu pochodnego, np. w oparciu o stopę procentową, kurs walutowy, indeks kredytowy lub indeks cen, cenę instrumentu finansowego, rating kredytowy lub inną zmienną – pod warunkiem, że zmienna ta nie jest specyficzna dla żadnej ze stron kontraktu.

Przepisy MSSF wymagają wydzielenia z umów bazowych instrumentów wbudowanych, które spełniają określone warunki. Wydzielone instrumenty wbudowane są wyceniane na zasadach obowiązujących dla instrumentów pochodnych, natomiast umowa zasadnicza – na podstawie odpowiedniego standardu MSSF. Bank zalicza do takich instrumentów lokaty dwuwalutowe stanowiące umowy zasadnicze, natomiast wbudowane do nich instrumenty pochodne stanowią opcje walutowe. Do instrumentów wbudowanych zaliczane są również obligacje zamienne na akcje, które wyceniane są według kosztu zakupu z uwzględnieniem ewentualnej utraty wartości.

1.5 Aktywa i zobowiązania finansowe

Klasyfikacja

Bank klasyfikuje swoje aktywa finansowe do następujących kategorii: Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, pożyczki i należności, aktywa dostępne do sprzedaży, inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności. O klasyfikacji inwestycji decyduje Zarząd w momencie początkowego ujęcia. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane do kategorii: zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i pozostałe zobowiązania finansowe.

Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Kategoria ta obejmuje dwie podkategorie: aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, zawierające instrumenty pochodne i dłużne papiery wartościowe nabyte w celu odsprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie, oraz aktywa finansowe wyznaczone w momencie ich początkowego ujęcia, jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Rozchód papierów wartościowych ustalany jest w oparciu o metodę cen przeciętnych.

Pożyczki i należności

Pożyczki i należności, to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe, o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach. Powstają w sytuacji, gdy Bank udziela finansowania klientowi w celu innym niż wygenerowanie krótkoterminowych zysków. Do kategorii pożyczek i należności należą pożyczki udzielone innym bankom oraz klientom włączając skupione wierzytelności oraz inwestycje w instrumenty dłużne, jeżeli nie są kwotowane na aktywnym rynku.

Dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to, aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone, jako dostępne do sprzedaży lub niebędące: pożyczkami i należnościami, inwestycjami utrzymywanymi do terminu wymagalności, ani aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat.

Do tej grupy aktywów Bank zalicza nienotowane udziały kapitałowe w jednostkach stowarzyszonych, oraz udziały mniejszościowe.

Utrzymywane do terminu zapadalności

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie zapadalności, które Zarząd jednostki zamierza i jest w stanie utrzymać do terminu zapadalności. Ze względu na przyjętą politykę Grupy RZB, w Banku nie występuje możliwość „zarażenia” portfela aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności, w wyniku sprzedaży istotnej części aktywów zakwalifikowanych do tego portfela. Gdyby jednak Bank dokonał takiej sprzedaży, wówczas wszystkie aktywa z tej kategorii należy przeklasyfikować do kategorii „dostępne do sprzedaży”.

Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

Do kategorii tej zaliczane są: pochodne instrumenty finansowe.

Pochodne instrumenty finansowe wyceniane są w wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat.

Pozostałe zobowiązania finansowe

Bank klasyfikuje do tej kategorii: zobowiązania wobec banków i klientów, wyemitowane certyfikaty depozytowe. Zobowiązania te wyceniane są według zamortyzowanego kosztu, przy użyciu efektywnej stopy procentowej.

Ujmowanie

Standardową transakcją kupna lub sprzedaży składnika aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy i aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności ujmuje się w bilansie na dzień rozliczenia transakcji.

Metoda ta jest stosowana w sposób jednolity w stosunku do wszystkich transakcji kupna i sprzedaży aktywów finansowych. Kredyty są rozpoznawane w momencie wypłaty środków kredytobiorcy.

Składnik aktywów finansowych jest wyłączany z bilansu w momencie, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub w momencie, gdy Bank przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych z tego składnika i dokonuje przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności

Wycena

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wycenia się w wartości godziwej. Dla składnika aktywów lub zobowiązań finansowych innych niż wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat wartość godziwa jest powiększana lub pomniejszana o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Po początkowym ujęciu, Bank wycenia aktywa finansowe, lub zobowiązania finansowe w tym instrumenty pochodne będące aktywami lub pasywami, w wartości godziwej, nie dokonując pomniejszania o koszty transakcji, jakie mogą być poniesione przy sprzedaży lub innym sposobie wyzbycia się aktywów, za wyjątkiem:

- pożyczek i należności, które wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej;
- inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności, które wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej;
- nienotowanych instrumentów kapitałowych, które wyceniane są według kosztu nabycia.

Zmiana wartości godziwej tych składników ujmowana jest w rachunku zysków i strat.

Do wyceny instrumentów finansowych wykorzystuje się ceny rynkowe publikowane przez rzetelne i wiarygodne źródła, np. serwis Reuter, Bloomberg, GPW, itp.

Instrumenty finansowe wyceniane są względem cen ogłaszanych w wymienionych wyżej serwisach, przyjmując stronę OFFER dla aktywów, natomiast BID dla pasywów.

Do wyceny instrumentów finansowych stosowane są:

- ceny zamknięcia rynku dla rynków regulowanych,
- ceny fixingowe dla rynku OTC,
- ceny podawane przez pośredników (Brokerów) dla rynku OTC w przypadku braku cen fixingowych.

W przypadku, gdy nie jest dostępna wiarygodna cena rynkowa instrumentu finansowego, wycena przeprowadzana jest w oparciu o cenę teoretyczną zbudowaną na podstawie modelu krzywej dochodowości. Model krzywej dochodowości oparty jest na kwotowaniach rynkowych z rynku pieniężnego, oraz kontraktów swap dla poszczególnych walut. Zarówno model wyceny, jak i ceny rynkowe nie zawierają elementów korekty o ryzyko kredytowe.

W odniesieniu do kapitałowych instrumentów finansowych, które nie są notowane na aktywnym rynku, Bank nie dokonuje ich wyceny do wartości godziwej, ponieważ ich wiarygodna wycena nie jest możliwa. Instrumenty te wyceniane są wg kosztu nabycia pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości.

1.6 Umowy sprzedaży i odkupu

W przypadku transakcji sprzedaży z udzielonym przyrzeczeniem odkupu (sell buy back, repo) Bank dokonuje oceny, w jakim stopniu ryzyko i korzyści związane z aktywem pozostają w Banku.

Aktywa sprzedawane usuwa się z bilansu w przypadku, gdy:

- nastąpiło przekazanie praw do uzyskiwania przepływów pieniężnych związanych z aktywem,
- prawa do uzyskiwania przepływów pieniężnych związanych z aktywem zostają zachowane, ale uzyskane przepływy mają być przekazywane.

Przy zawieraniu transakcji repo i reverse repo Bank sprzedaje lub nabywa papiery wartościowe z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej umownej cenie.

Transakcje te są prezentowane w bilansie, jako należności od banków lub kredyty i pożyczki udzielone klientom oraz jako zobowiązania w przypadku dokonania transakcji reverse repo i wyceniane analogicznie do pozostałych pozycji prezentowanych w danej grupie aktywów lub pasywów.

Transakcje typu „sell buy back” prezentowane są, jako zobowiązania, natomiast transakcje typu „buy sell back”, jako aktywa finansowe przeznaczone do obrotu.

Przychody / koszty dotyczące tych transakcji prezentowane są odpowiednio w przychodach i kosztach odsetkowych.

1.7 Utrata wartości aktywów finansowych

Aktywa wykazywane wg zamortyzowanego kosztu

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. O utracie wartości składnika lub grupy aktywów finansowych i stratach poniesionych z tego tytułu mowa jest wyłącznie wtedy, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości na skutek wydarzenia lub wydarzeń, które nastąpiły po pierwotnym ujęciu danego składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz gdy to zdarzenie (lub zdarzenia) mają wpływ na dotyczące tego aktywa lub grupy aktywów finansowych przyszłe przepływy pieniężne, które można wiarygodnie oszacować.

Obiektywnymi przesłankami utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych mogą być uzyskane przez Bank informacje o następujących zdarzeniach powodujących stratę:

- Niewypłacalność kredytobiorcy związana z pogorszeniem się jego sytuacji finansowo-ekonomicznej.
- Umorzenie przez Bank części zaangażowania.
- Opóźnienie w spłacie należności przekraczające 90 dni i spełnienie kryterium materialności (kwota zaległości przekraczająca 1000 EUR oraz 2,5% limitu klienta, a w przypadku należności od klientów detalicznych kwota zaległości powyżej 10 EUR).
- Niekorzystne zmiany w otoczeniu ekonomicznym kredytobiorcy, powiązane z ryzykiem regionu, kraju, branży grup klientów lub produktów.
- Zmiana warunków umowy takich jak: wypowiedzenie umowy, wydłużenie okresu umowy, restrukturyzacja zadłużenia.
- Stwierdzone przypadki defraudacji.
- Uzyskanie informacji o wszczęciu postępowania upadłościowego lub bankructwa klienta.

Ponadto mogą to być również, dające się zaobserwować czynniki wskazujące na wymierne zmniejszenie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących grupy aktywów finansowych od czasu pierwotnego ich ujęcia, nawet, jeżeli zmniejszenia tego nie można jeszcze przypisać do poszczególnych składników grupy aktywów finansowych, w tym:

- niekorzystne zmiany sytuacji płatniczej dłużników; lub
- warunki ekonomiczne w kraju lub jego części wpływające na utratę wartości aktywów należących do danej grupy.

Bank ocenia, czy występują obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych istotnych składników aktywów finansowych, oraz czy dowody takie występują indywidualnie lub łącznie dla aktywów, które indywidualnie nie są istotne. Jeżeli Bank ustali, że dla danego składnika aktywów finansowych ocenianego indywidualnie nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości (niezależnie od tego, czy składnik ten jest istotny, czy nie), składnik ten włączany jest do grupy aktywów finansowych o podobnych cechach ryzyka kredytowego, która jest następnie zbiorczo oceniana pod kątem utraty wartości. Składniki aktywów finansowych, dla których wykazana została strata z tytułu utraty wartości (po raz pierwszy lub kolejny), nie są uwzględniane w zbiorczej ocenie utraty wartości.

W przypadku renegotjacji umów kredytowych, które są wynikiem presji komercyjnej, nie jest rozpoznawana utrata wartości, przypadki gdy renegotjacje umów są wynikiem złej sytuacji finansowej dłużnika, a Bank zostaje zmuszony do umorzenia materialnej (istotnej) części roszczenia Banku wobec klienta oraz związanych z nim wszelkich opłat i prowizji; klient natomiast nadal obsługuje swój dług w obniżonej kwocie zobowiązania, stanowiąc jedną z przesłanek utraty wartości.

Łączne warunki, jakie muszą być spełnione w przypadku takiej formy restrukturyzacji to:

- zła kondycja finansowa klienta,
- umorzenie przez Bank 2,5 % kapitału ekspozycji kredytowej,
- klient nadal obsługuje swój dług w obniżonej kwocie.

Do restrukturyzacji zadłużenia może dojść również w przypadku wystąpienia tzw. oczekiwanej straty ekonomicznej. W takich przypadkach dokonywana jest restrukturyzacja linii kredytowych (wydłużanie, zmniejszanie zaangażowania, itp.), ale nie występuje umorzenie kapitału kredytu w wysokości większej niż 2,5 %. Przypadki takie również identyfikowane są, jako przesłanki utraty wartości.

Wartość bilansowa składnika aktywów zostaje zmniejszona poprzez odpis aktualizujący, a kwota odpisu obciąża rachunek zysków i strat. Jeżeli kredyt lub inwestycja utrzymywana do terminu zapadalności ma zmienną stopę procentową, wówczas stopą dyskontową stosowaną do ustalenia utraty wartości jest bieżąca efektywna stopa procentowa.

Kalkulacja bieżącej wartości szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących zabezpieczonego składnika aktywów finansowych uwzględnia przepływy pieniężne wynikające z zajęcia zabezpieczenia pomniejszone o koszty jego nabycia i sprzedaży, niezależnie od tego, czy zajęcie jest prawdopodobne, czy nie.

Dla celów zbiorczej oceny utraty wartości, na które tworzona jest rezerwa na poniesione, lecz niezidentyfikowane straty (IBNI) aktywa finansowe są łączone w grupy o podobnych cechach ryzyka kredytowego (według stosowanego przez Bank systemu uwzględniającego rodzaj produktu, typ klienta, przeterminowanie należności i inne istotne czynniki). Cechy te mają wpływ na oszacowanie przyszłych przepływów pieniężnych dla określonych grup aktywów, ponieważ wskazują na możliwości spłaty przez dłużników całości ich zobowiązań zgodnie z warunkami umów dotyczących ocenianych aktywów.

Przyszłe przepływy pieniężne dotyczące grupy aktywów finansowych ocenianych zbiorczo pod kątem utraty wartości są szacowane na podstawie przepływów pieniężnych wynikających z umów oraz historycznych danych dotyczących strat ponoszonych z tytułu aktywów o podobnych cechach ryzyka.

Historyczne dane dotyczące strat są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji w celu uwzględnienia skutków aktualnych okoliczności, które nie miały miejsca w okresie, którego dotyczą historyczne doświadczenia, oraz wyłączenia skutków okoliczności, które miały miejsce w okresie historycznym, a które nie zachodzą obecnie.

Szacunki dotyczące zmian przyszłych przepływów pieniężnych związanych z grupami aktywów odpowiadają kierunkom zmian obserwowanych danych zachodzących z okresu na okres (np. zmiany stopy bezrobocia, cen nieruchomości, stanu spłat lub innych czynników wskazujących na zmiany prawdopodobieństwa wystąpienia strat w danej grupie i ich wielkości). Metodologia oraz założenia stosowane przy szacowaniu przyszłych przepływów pieniężnych są regularnie rewidowane przez Bank w celu zmniejszenia różnic między szacowaną a rzeczywistą wysokością strat.

Odpisy z tytułu utraty wartości ewidencjonowane są na odrębnych kontach księgowych. Dla celów bilansowych i ustalenia bieżącej wartości księgowej danego składnika aktywów finansowych są one prezentowane łącznie ze składnikami aktywów finansowych, w przypadku, których nastąpiła utrata wartości.

Jeżeli w następnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wykazaniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany poprzez dokonanie odpowiedniej korekty odpisów aktualizujących. Kwota dokonanego odwrócenia wykazywana jest w rachunku zysków i strat.

Nieściągalne kredyty są spisywane w ciężar odpisów na utratę wartości kredytów. Przed spisaniem kredytu przeprowadzane są wszystkie wymagane procedury związane z tym procesem typu: uprawdopodobnienie nieściągalności, uzyskanie odpowiedniego postanowienia komorniczego i ustalenie kwoty straty. W przypadku odzyskania uprzednio spisanej kwoty, jej wysokość jest wykazywana w rachunku zysków i strat w pozostałych przychodach operacyjnych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Dla aktywów finansowych klasyfikowanych, jako dostępne do sprzedaży, jeśli zmniejszenie wartości godziwej tych aktywów ujmowane było bezpośrednio w kapitale własnym i występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości tego składnika, to skumulowane straty ujęte dotychczas bezpośrednio w kapitale własnym wyksięgowuje się z kapitału własnego i ujmuje w rachunku zysków i strat, nawet, jeśli składnik aktywów finansowych nie został wyłączony z bilansu.

Kwota skumulowanych strat, która zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i ujęta w rachunku zysków i strat stanowi różnicę pomiędzy kosztem nabycia (pomniejszonym o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie straty z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat.

Straty z tytułu utraty wartości inwestycji w instrument kapitałowy kwalifikowany, jako dostępny do sprzedaży nie poddaje się odwróceniu przez rachunek zysków i strat.

W przypadku instrumentów dłużnych, jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączy z zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Nienotowane instrumenty kapitałowe

Jeśli występują obiektywne dowody, utraty wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wyceniany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, wówczas kwotę straty z tytułu utraty wartości ustala się za pomocą metody księgowej polegającej na odjęciu od sumy bilansowej wycenionego podmiotu ogółu jego zobowiązań, lub za pomocą metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych DCF. Różnica pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a jego wartością bieżącą oszacowaną za pomocą opisanych metod stanowi odpis z tytułu utraty wartości. Tak ustalonych odpisów nie poddaje się odwróceniu.

1.8 Wartości niematerialne

Oprogramowanie komputerowe

Wartości niematerialne Banku, wykazuje się według kosztu historycznego - w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia – pomniejszonego o umorzenie i zakumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Zakupione licencje na oprogramowanie komputerowe aktywuje się w wysokości ceny nabycia, tj. kosztów poniesionych na zakup i dostosowanie nabytego konkretnego oprogramowania komputerowego do używania zgodnie z wymogami Banku.

Koszty związane z etapem prac badawczych prowadzonego przedsięwzięcia lub koszty związane z bieżącym utrzymaniem programów komputerowych spisywane są w koszty z chwilą poniesienia.

Koszty związane z etapem prac rozwojowych w momencie ich zakończenia, jeżeli spełniają warunki kwalifikacji, ujmuje się, jako wartości niematerialne. Okres amortyzacji równy jest okresowi ekonomicznej użyteczności aktywowanych prac rozwojowych.

Koszty wytworzenia przez Bank we własnym zakresie dających się zidentyfikować unikatowych programów komputerowych kontrolowanych przez Bank, które prawdopodobnie wygenerują korzyści gospodarcze przekraczające te koszty i będą uzyskiwane przez więcej niż jeden rok, ujmuje się, jako wartości niematerialne.

Cena nabycia lub koszt wytworzenia programu komputerowego obejmuje:

- cenę zakupu, należną dostawcy, pomniejszoną o udzielone rabaty i upusty a powiększoną o cło i podatek akcyzowy od importu oraz podatek od towarów i usług niepodlegający odliczeniu,
- wszystkie inne dające się bezpośrednio przyporządkować nakłady lub koszty związane z dostosowaniem nabytego oprogramowania do używania lub z jego wytworzeniem we własnym zakresie, zgodnie z przeznaczeniem planowanym przez Bank, naliczone od dnia nabycia lub od dnia rozpoczęcia wytwarzania do dnia przekazania oprogramowania do używania.

Do bezpośrednich nakładów/kosztów zalicza się w szczególności:

- koszty przygotowania miejsca instalacji,
- koszty konsultacji zewnętrznych,
- koszty uruchomienia i testów sprawdzających działanie programów komputerowych,
- koszty świadczeń pracowniczych (zgodnie z art. 10 MSR 19 „Świadczenia pracownicze”), pracowników Banku, w odniesieniu do nabytego lub wytworzonego oprogramowania wskazanego w ramach danego projektu IT, poniesione wyłącznie w związku z jego dostosowaniem do wymogów Banku lub wytworzeniem we własnym zakresie. Do kosztów tych zalicza się krótkoterminowe świadczenia pracownicze (koszty osobowe) pracowników obejmujące: wynagrodzenia zasadnicze, godziny nadliczbowe, premie, które można odnieść do danego oprogramowania, wszystkie pochodne związane z w/w świadczeniami pracowniczymi.

Nie zalicza się do kosztów bezpośrednich: świadczeń pracowniczych z tytułu płatnych nieobecności, które ujmuje się w kosztach działania Banku, oraz kosztów (odsetki/dyskonto) otrzymanego finansowania zewnętrznego aktywowanego zgodnie z MSR 23, jeżeli płatność związana z danym oprogramowaniem odroczone jest na okres dłuższy niż normalny kredyt kupiecki.

Amortyzację oprogramowania nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia jego wartości początkowej przez okres użytkowania, który wynosi 5 – 8 lat.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany, jeżeli wartość księgowa wartości niematerialnej przekracza jego wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizacyjny jest ujmowany w rachunku zysków i strat w okresie, którego dotyczy.

Zyski lub straty ze sprzedaży wartości niematerialnych prezentowane są odpowiednio, jako pozostałe przychody lub koszty operacyjne.

1.9 Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według kosztu historycznego – ceny nabycia lub kosztu wytworzenia - pomniejszonego o umorzenie i zakumulowane odpisy z tytułu utraty wartości.

Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem i przystosowaniem do używania lub wytworzeniem danych aktywów.

Ulepszenia w obcych środkach trwałych ponoszone są głównie na dostosowanie do potrzeb Banku wynajmowanych lokali z przeznaczeniem na placówki bankowe

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego składnika rzeczowych aktywów trwałych lub ujmuje, jako odrębny składnik, tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi dodatkowy wpływ korzyści ekonomicznych dla Banku, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć.

Wszelkie pozostałe wydatki na naprawę i konserwację odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie, w którym je poniesiono.

Amortyzację składników rzeczowych aktywów trwałych nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej, pomniejszonej o wartość końcową, jeżeli jest istotna, na przestrzeni szacunkowego okresu ich użytkowania, które dla poszczególnych grup środków trwałych wynoszą:

Ulepszenia w obcych środkach trwałych (w budynkach lub lokalach)	w zależności od długości umowy najmu.
Urządzenia techniczne i maszyny	3- 5 lat,
Komputery	3- 5 lat,
Środki transportu	5 lat,
Inne środki trwałe	5- 8 lat.

Przełgądu czy w badanym okresie nie wystąpiły przesłanki utraty wartości środków trwałych i wartości niematerialnych, dokonuje się na każdy dzień bilansowy. Jeśli wystąpiły takie przesłanki ustalana jest wartość odzyskiwalna tych aktywów. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego lub wartości niematerialnej, pomniejszonej o koszty ich sprzedaży i wartości użytkowej.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany, jeżeli wartość księgową aktywa przekracza jego wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizacyjny jest ujmowany w rachunku zysków i strat w okresie, którego dotyczy.

Zyski lub straty ze sprzedaży środków trwałych prezentowane są odpowiednio, jako pozostałe przychody lub koszty operacyjne.

1.10 Inwestycje w jednostkach zależnych

Jednostki zależne

Jednostki zależne to jednostki, w odniesieniu, do których Bank ma zdolność kierowania ich polityką finansową i operacyjną, co zwykle towarzyszy posiadaniu większości ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Przy dokonywaniu oceny, czy Bank kontroluje daną jednostkę uwzględnia się istnienie i wpływ potencjalnych praw głosu, które w danej chwili można zrealizować lub zamienić.

Inwestycje w jednostkach zależnych wyceniane są według kosztu pomniejszonego o ewentualne odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

1.11 Leasing

Umowy leasingowe zawarte przez Bank to umowy leasingu operacyjnego. Całość opłat leasingowych dokonywanych w ramach leasingu operacyjnego jest rozliczana w ciężar kosztów metodą liniową w okresie trwania umowy leasingowej. W przypadku rozwiązania umowy leasingu operacyjnego przed upływem okresu jej obowiązywania, ewentualna płatność, wymagana na rzecz leasingodawcy tytułem kary umownej, powiększa koszty w okresie, w którym nastąpiło rozwiązanie umowy.

1.12 Środki pieniężne

Dla potrzeb sprawozdania z przepływów środków pieniężnych, do środków pieniężnych oraz ich ekwiwalentów zaliczane są płynne aktywa krótkoterminowe (do 3 miesięcy), które nie są narażone na ryzyko istotnej zmiany wartości, takie jak:

- środki pieniężne, oraz środki na rachunku w NBP,
- środki na rachunkach nostro oraz lokaty międzybankowe o datach zapadalności do 3 miesięcy,
- skarbowe dłużne papiery wartościowe o pierwotnej dacie zapadalności do 3 miesięcy.

Ekwiwalenty środków pieniężnych służą realizacji krótkoterminowych obciążeń pieniężnych, a nie mają na celu działalności inwestycyjnej lub innej.

1.13 Rezerwy

Bank tworzy rezerwy na przyszłe zobowiązania, co, do których kwota lub termin powstania nie są pewne. Powstanie tych zobowiązań jest pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa, co oznacza, że wynikają one z przeszłych zdarzeń, co, do których istnieje obowiązek świadczenia, powodujący wykorzystanie już posiadanych lub przyszłych aktywów jednostki. Wiarygodny szacunek kwoty zobowiązania jest możliwy. Bank tworzy w szczególności rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników wynikające ze stosunku pracy.

Bank tworzy również rezerwy na inne przyszłe zobowiązania, a w szczególności na skutki toczącego się postępowania sądowego. Rezerwy na przyszłe zobowiązania tworzone są w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych. Powstanie zobowiązania, na które uprzednio utworzono rezerwę, zmniejsza rezerwę. Niewykorzystane rezerwy, wobec zmniejszenia lub ustania ryzyka uzasadniającego ich utworzenie zwiększają, na dzień, na który okazały się zbędne odpowiednio pozostałe przychody operacyjne lub zmniejszają koszty działalności Banku.

Wartość utworzonych rezerw powinna być dyskontowana, jeżeli wpływ czynnika czasu byłby zasadny. Stopa użyta do dyskonta powinna odzwierciedlać koszt pieniądza dla Banku, a w szczególności może to być stopa wolna od ryzyka.

1.14 Świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze zawierają: wynagrodzenia, premie, płatne urlopy, oraz składki na ubezpieczenia społeczne i ujmowane są, jako koszty w momencie ich poniesienia. Bank tworzy rezerwy na niewykorzystane urlopy pracownicze. Rezerwy te prezentowane są pozycji rozliczenia międzyokresowe kosztów.

1.15 Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

Do rozliczeń międzyokresowych prezentowanych w aktywach bilansu zalicza się koszty zapłacone z góry, a dotyczące późniejszych okresów sprawozdawczych. Koszty zapłacone z góry ujmuje się w księgach rachunkowych w momencie ich zapłaty kontrahentowi i rozlicza w czasie do rachunku zysków i strat metodą liniową, przez okres, którego dotyczy zapłacona kwota kosztów.

Bank tworzy także rezerwy na koszty do zapłacenia z zakresu księgowości własnej. Koszty do zapłacenia tworzone są w momencie dostarczenia produktów lub wykonania usług nieudokumentowanych fakturą zakupu.

Koszty te dotyczą bieżącego okresu sprawozdawczego i ujmowane są w księgach rachunkowych w momencie wykonania usługi, dostawy tj. powstania zobowiązania. Są płatne w późniejszym okresie w momencie otrzymania faktur od dostawców.

Bank tworzy rezerwy na koszty do zapłacenia, gdy kwotę zobowiązania wobec kontrahenta (dostawcy) można oszacować w sposób wiarygodny.

1.16 Kapitał własny

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującym prawem, właściwymi ustawami oraz ze statutem. Do kapitałów własnych zaliczane są także niepodzielone zyski z lat ubiegłych.

Kapitał zakładowy

Kapitał akcyjny Banku związany jest bezpośrednio z emisją nowych akcji, koszty emisji pomniejszają ujęte w kapitale własnym wpływy z emisji.

Kapitał zakładowy wykazany jest wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego.

Dywidendy z tytułu akcji zwykłych ujmuje się w kapitale własnym w okresie, w którym zostały zatwierdzone przez akcjonariuszy Banku.

Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy tworzony jest z premii emisyjnych uzyskanych z emisji akcji, oraz z odpisów z zysku.

Kapitał rezerwowy

Kapitały rezerwowe obejmują fundusz ogólnego ryzyka bankowego, oraz inne kapitały rezerwowe, tworzone są z odpisów z zysku, które są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa, w tym na pokrycie strat bilansowych.

Pozostałe kapitały

Pozostałe kapitały obejmują kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

1.17 Przychody i koszty z tytułu odsetek

W rachunku zysków i strat ujmowane są wszystkie przychody i koszty odsetkowe oraz prowizje dotyczące instrumentów finansowych wycenianych według kosztu zamortyzowanego przy wykorzystaniu efektywnej stopy procentowej.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą obliczania zamortyzowanej wartości początkowej aktywów lub zobowiązań finansowych, oraz alokacji związanych z nimi przychodów lub kosztów z tytułu odsetek do właściwego okresu.

Efektywna stopa procentowa to stopa, dla której zdyskontowane przyszłe płatności lub wpływy pieniężne są równe bieżącej wartości bilansowej netto danego aktywa lub zobowiązania finansowego. Obliczając efektywną stopę procentową, Bank szacuje przepływy pieniężne uwzględniając warunki umowne danego instrumentu finansowego, nie biorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów.

Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie opłaty zapłacone lub otrzymane między stronami umowy, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej, oraz koszty transakcji, premie lub dyskonta.

Przychody odsetkowe obejmują również przychody o charakterze odsetkowym naliczane od dłużnych instrumentów finansowych klasyfikowanych do kategorii przeznaczonych do obrotu, a także przychody odsetkowe od instrumentów finansowych zabezpieczających, odnoszące się do pozycji zabezpieczanej i zabezpieczającej.

W momencie dokonania odpisu z tytułu utraty wartości aktywa finansowego lub grupy podobnych aktywów finansowych, przychody z tytułu odsetek wykazywane są według stopy procentowej, według której zdyskontowane zostały przyszłe przepływy pieniężne dla celów wyceny utraty wartości.

1.18 Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji

Prowizje otrzymywane lub płacone w wyniku świadczenia usług ujmowane są w rachunku zysków i strat liniowo i prezentowane w przychodach lub kosztach z tytułu prowizji. Do tego typu prowizji zaliczane są między innymi: prowizje za wydanie karty kredytowej, udzielenie kredytu rewolwingowego i kredytu w rachunku bieżącym, wystawienie gwarancji, opłaty i prowizje za pośrednictwo w sprzedaży usług bankowych.

Prowizje otrzymywane lub płacone z tytułu wykonania czynności ujmowane są w rachunku zysków i strat jednorazowo, np. prowizje za transakcje kartami kredytowymi, przelewy, operacje gotówkowe, opłaty związane z obsługą środków pieniężnych i prezentowane w przychodach lub kosztach z tytułu prowizji.

1.19 Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu

Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu, zawiera zyski i straty powstałe ze zbycia oraz zmian wartości godziwej aktywów i zobowiązań przeznaczonych do obrotu, oraz wynik z pozycji wymiany walutowej zawiera zyski i straty powstałe z rewaluacji aktywów i pasywów nominowanych w walutach obcych, oraz zrealizowany wynik na transakcjach Spot.

1.20 Wynik na instrumentach finansowych zabezpieczających

Wynik na instrumentach finansowych zabezpieczających prezentuje, wpływające na rachunek zysków i strat skutki kompensowania zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej.

1.21 Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w rachunku zysków i strat, w dniu ich zatwierdzenia przez spółkę dokonującą wypłaty dywidendy.

1.22 Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Koszty prezentowane w tej pozycji dotyczą głównie: produkcji kart płatniczych, pośrednictwa w sprzedaży ubezpieczeń, umów agencyjnych i umów związanych z usługami informacyjnymi, a także wynikające ze sprzedaży wierzytelności Banku. W odniesieniu do przychodów w pozycji tej prezentowane są: przychody dotyczące sprzedaży usług związanych z działalnością uboczną Banku, oraz przychody uzyskane ze sprzedaży wierzytelności Banku.

1.23 Podatek dochodowy

Podatek dochodowy od osób prawnych obejmuje podatek bieżący i odroczony. Podatek bieżący obliczany jest w oparciu o wynik księgowy brutto skorygowany o przychody, które zgodnie z przepisami podatkowymi nie są zaliczane do dochodu do opodatkowania oraz o koszty nieuznawane przez przepisy podatkowe za koszty uzyskania przychodu.

Ponadto dla celów podatkowych, wynik księgowy brutto koryguje się o przychody i koszty z lat ubiegłych zrealizowane dla celów podatkowych w danym okresie sprawozdawczym oraz odliczenia od dochodu.

Z uwagi na odmiennosc momentu uznania przychodu za osiągnięty lub kosztu za poniesiony w rozumieniu przepisów prawa bilansowego i podatkowego Bank tworzy rezerwę oraz aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Przy ustalaniu odroczonego podatku dochodowego uwzględnia się wartość aktywa i rezerwy na odroczony podatek na dzień bilansowy rozpoczynający i kończący okres sprawozdawczy.

Wartość odroczonego podatku dochodowego dla roku obrotowego ustala się z zastosowaniem metody bilansowej, jako zmianę stanu pozycji bilansowych - aktywów i rezerw na odroczony podatek dochodowy.

Bank tworzy rezerwę na podatek odroczony w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który umożliwi wykorzystanie różnic przejściowych.

Bank może dokonać kompensaty aktywów i rezerw na odroczony podatek dochodowy, kiedy posiada do tego tytuł prawny oraz kiedy aktywa i rezerwy dotyczą odroczonego podatku nałożonego przez tę samą władzę podatkową.

Zmiana stanu rezerwy oraz aktywa z tytułu podatku dochodowego odroczonego zaliczana jest do obowiązkowych obciążeń wyniku finansowego za wyjątkiem skutków wyceny odnoszonych na kapitał własny, jeśli dane transakcje i inne zdarzenia ujmowane są bezpośrednio w kapitale własnym.

Kwoty podatku odroczonego oblicza się w wysokości stawki podatkowej, która według przewidywań będzie stosowana wówczas, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub zobowiązanie rozliczone, przyjmując za podstawę składki przepisy podatkowe, które będą obowiązywały w momencie realizacji różnic przejściowych. Aktywa z tytułu podatku odroczonego i rezerwy na podatek odroczony nie podlegają dyskontowaniu.

1.24 Udzielone gwarancje finansowe

Kontrakty gwarancji finansowych to kontrakty, które wymagają od wystawcy dokonania wyspecyfikowanych wypłat pokrywających stratę poniesioną przez posiadacza z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w terminie zgodnym z warunkami instrumentu dłużnego. Tego rodzaju gwarancji finansowych udziela się bankom, instytucjom finansowym i innym organizacjom w imieniu klientów w celu zabezpieczenia kredytów, linii kredytowych i innych bankowych narzędzi finansowania.

W momencie początkowego ujęcia, gwarancje finansowe wycenia się w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej na dzień udzielenia gwarancji. Po początkowym ujęciu zobowiązania Banku wynikające z takich gwarancji wycenia się według wartości z początkowego ujęcia pomniejszonej o amortyzację naliczoną w celu ujęcia w rachunku zysków i strat przychodu z tytułu opłat naliczanych liniowo przez okres gwarancji.

W odniesieniu do udzielonych gwarancji finansowych Bank prezentuje w szczególności:

- wartość i rodzaj zobowiązań warunkowych, takich jak gwarancje dotyczące pokrycia zadłużenia, gwarancje bankowe, akredytywy typu „standby” służące, jako gwarancje dla kredytów i papierów wartościowych),
- zobowiązania warunkowe związane z konkretnymi transakcjami (np. gwarancje właściwego wykonania kontraktu, gwarancje przetargowe, rękojmie i akredytywy typu „standby” dotyczące poszczególnych transakcji),
- krótkoterminowe, zobowiązania warunkowe związane z obrotem towarowym (np. akredytywy dokumentowe, w których dostarczany towar jest zabezpieczeniem),
- inne (np. gwarancje emisji, odnawialne kredyty finansowe).

1.25 Data transakcji, data rozliczenia

Zgodnie z przepisami MSR Bank ma możliwość ujmowania transakcji w dacie jej zawarcia lub też w dacie rozliczenia. Ujmowanie transakcji w księgach Banku, dla każdej grupy instrumentów finansowych jest dokonywane w dniu rozliczenia transakcji, analogicznie wycena instrumentu według wartości godziwej również jest dokonywana w dniu rozliczenia transakcji.

1.26 Zmiany zasad prezentacji sprawozdań finansowych

W 2007 roku Bank dokonał zmiany sposobu prezentacji aktywów dostępnych do sprzedaży. Do grupy tej zostały wydzielone nienotowane udziały kapitałowe w jednostkach stowarzyszonych i udziały mniejszościowe, prezentowane dotychczas w pozycji aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Ponadto zmianie uległ również format prezentacji informacji finansowych, dokonano zmiany nazewnictwa poszczególnych pozycji sprawozdania finansowego, jest on obecnie dostosowany do formatu informacji sporządzanych dla głównego akcjonariusza Banku i formatu informacji zarządczych.

W 2008 roku Bank dokonał reklasyfikacji przychodów z tytułu prowizji kredytowych rozlicznych liniowo oraz kosztów transakcji obejmujących prowizje wypłacane agentom działającym w roli sprzedawców powiązanych z instrumentami wycenianymi w oparciu o metodę zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej odpowiednio z „Przychodów i kosztów z tytułu prowizji” do „Przychodów odsetkowych”. Ponadto w wyniku dostosowywania zasad prezentacji poszczególnych typów przychodów i kosztów do formatu informacji zarządczych, Bank dokonał reklasyfikacji kosztów dotyczących: kart płatniczych, obsługi bankomatów i obsługi wyciągów z pozycji „Ogólne koszty administracyjne”, do pozycji „Koszty z tytułu prowizji i opłat”. W związku z powyższymi zmianami dokonano odpowiedniego przekształcenia sprawozdania finansowego za rok 2007, w celu zachowania porównywalności danych.

Szczegółowe informacje na temat dokonanych zmian w odniesieniu do sprawozdania finansowego za rok 2007 prezentuje poniższe zestawienie:

Pozycja	Kwota korekty	Sprawozdanie 2007	Sprawozdanie 2007 przekształcone
Przychody z tytułu odsetek	20 199	897 934	918 133
Prowizje rozliczane liniowo	33 305		
Koszty agentów	-13 106		
Przychody z tytułu prowizji i opłat	-33 305	278 210	244 905
Koszty z tytułu prowizji i opłat	8 323	-57 254	-48 931
Koszty agentów	13 106		
Koszty dotyczące: kart płatniczych, obsługi bankomatów i obsługi wyciągów z pozycji	-4 783		
Ogólne koszty administracyjne	4 783	-549 750	-544 967

1.27 Zmiany w składzie Zarządu Banku

Z dniem 1 lipca 2008 Rada Nadzorcza powołała na stanowisko Członka Zarządu Banku odpowiedzialnego za obszar Bankowości Detalicznej Pana Marka Patułę.

2. Noty do sprawozdania finansowego

2.1 Wynik z tytułu odsetek

	2008	2007
Przychody odsetkowe:		
Kredyty i pożyczki dla banków	82 753	84 433
Kredyty i pożyczki dla klientów	1 122 430	784 486
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	30 112	4 036
Instrumenty pochodne zabezpieczające	6 332	6 542
Instrumenty reverse repo	1 571	1 282
Inwestycyjne papiery wartościowe	36 050	37 354
Razem:	1 279 248	918 133
Koszty odsetek:		
Depozyty bankowe	-65 322	-56 260
Depozyty klientów	-583 395	-315 074
Instrumenty pochodne zabezpieczające	-5 577	-6 231
Instrumenty repo	-7 968	-15 445
Kredyty i pożyczki otrzymane (w tym podporządkowane)	-77 977	-48 640
Razem:	-740 239	-441 650
Przychody odsetkowe netto (w tym):		
Odsetki naliczone od aktywów finansowych objętych utratą wartości	52	811
Wartość odwróconego dyskonta odnosząca się do aktywów finansowych objętych utratą wartości	23	46

2.2 Wynik z tytułu prowizji i opłat

	2008	2007
Przychody z tytułu prowizji i opłat:		
Opłaty i prowizje z tytułu działalności kredytowej	38 389	25 387
Opłaty związane z obsługą środków pieniężnych	13 574	13 352
Opłaty za transakcje związane z papierami wartościowymi i podobne opłaty (w tym z tytułu działalności powierniczej)	8 153	8 608
Opłaty za przelewy i inne transakcje płatnicze	100 256	105 985
Opłaty i prowizje od zobowiązań gwarancyjnych	12 907	12 332
Opłaty i prowizje od wpłat gotówkowych	13 329	13 407
Pozostałe opłaty	67 121	65 834
Razem:	253 729	244 905

Koszty z tytułu prowizji i opłat:		
Uiszczono opłaty maklerskie (w tym z tytułu działalności powierniczej)	-3 079	-2 853
Opłaty i prowizje dotyczące kredytów otrzymanych	-2 083	-932
Opłaty i prowizje od zobowiązań gwarancyjnych	-1 400	-1 921
Opłaty i prowizje za pośrednictwo w sprzedaży produktów bankowych	-12 679	-8 646
Uiszczono pozostałe opłaty	-44 210	-34 579
Razem:	-63 451	-48 931
Wynik z tytułu prowizji i opłat:	190 278	195 974

2.3 Wynik dotyczący aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	2008	2007
Operacje walutowe	-134 214	71 507
Operacje stopy procentowej	35 413	19 449
Papiery dłużne	13 648	4 996
Instrumenty kapitałowe	1 569	1
Różnice kursowe netto z przeliczenia aktywów i pasywów	452 292	149 024
Pozostałe różnice kursowe	33 288	26 796
Razem:	401 996	271 773

Wynik na operacjach walutowych zawiera zyski i straty na kontraktach: Swap, Forward. Wynik na operacjach stopy procentowej zawiera zyski i straty na kontraktach: IRS, CIRS i opcjach. Więcej informacji na temat instrumentów pochodnych zaprezentowano w nocie 2.31. Zyski i straty na sprzedaży, oraz z wycena aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat, niebędących instrumentami pochodnymi, prezentowane są w pozycji papiery dłużne. Pozycja różnice kursowe netto z przeliczenia aktywów i pasywów zawiera zyski i straty z rewaluacji aktywów i pasywów nominowanych w walucie obcej, oraz zrealizowany wynik na transakcjach Spot.

2.4 Wynik dotyczący instrumentów finansowych zabezpieczających

	2008	2007
Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego	11 163	-4 534
Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego	-12 122	5 426
Razem:	-959	892

Dodatkowe informacje na temat instrumentów finansowych zabezpieczanych i zabezpieczających zaprezentowano w nocie 2.32.

2.5 Wynik dotyczący aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży

Bank nie odnotował w 2008 i 2007 roku przychodów lub kosztów odnoszących się do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

Informację na temat utraty wartości tych instrumentów prezentuje nota 2.11.

2.6 Wynik dotyczący inwestycyjnych papierów wartościowych

	2008	2007
Przychody z tytułu dyskonta	2 964	1 883
Przychody z tytułu odsetek	33 086	35 471
Razem:	36 050	37 354

Powyższe przychody dotyczą inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności.

2.7 Wynik dotyczący kredytów i pożyczek udzielonych klientom i bankom

	2008	2007
Przychody z tytułu odsetek	1 205 183	868 919
Przychody z tytułu prowizji	38 389	25 387
Koszty dotyczące pośrednictwa w sprzedaży produktów kredytowych	-12 679	-8 646
Koszty dotyczące sekurytyzacji należności kredytowych	-1 051	-1 056
Razem:	1 229 842	884 604

2.8 Wynik dotyczący zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu

	2008	2007
Koszty z tytułu odsetek	-734 662	-435 419
Koszty z tytułu prowizji	-2 083	-932
Koszty dotyczące pośrednictwa w sprzedaży produktów depozytowych	-100	-27
Razem:	-736 745	-436 378

2.9 Pozostałe przychody operacyjne

	2008	2007
Przychody ze sprzedaży na działalności niebankowej	3 167	2 711
Przychody z tytułu rozwiązania pozostałych rezerw	23 668	882
Przychody z tytułu sprzedaży i rewaluacji składników majątku trwałego w tym odwrócenie utraty wartości	199	119
Przychody z tytułu windykacji wierzytelności Banku	688	1 934
Przychody uzyskane ze sprzedaży wierzytelności Banku	0	2 069
Pozostałe przychody operacyjne - inne	1 259	5 495
Razem:	28 981	13 210

2.10 Pozostałe koszty operacyjne

	2008	2007
Koszty z tytułu działalności niebankowej	-1 261	-459
Koszty z tytułu zawiązania pozostałych rezerw	-370	-683
Koszty z tytułu sprzedaży i likwidacji środków trwałych i wartości niematerialnych	-434	-1 194
Koszty windykacji	-6 964	-5 690
Pozostałe koszty operacyjne	-700	-1 418
Razem:	-9 729	-9 444

2.11 Wynik z tytułu odpisów aktualizujących wartość należności

	2008	2007
Utworzenie odpisów aktualizujących na:		
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-50	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom korporacyjnym	-182 321	-80 546
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym	-55 153	-56 464
Pozycje pozabilansowe	-7 399	-7 096
Razem:	-244 923	-144 106
Odwrócenie odpisów aktualizujących na:		
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	0	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom korporacyjnym	74 322	44 074
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym	16 577	32 463
Pozycje pozabilansowe	1 464	2 332
Razem:	92 363	78 869
Koszty netto z tytułu odpisów aktualizujących:	-152 560	-65 237

Na pozostałych klasach aktywów finansowych nie stwierdzono utraty wartości. Informacje na temat bilansowej wartości odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom, prezentuje nota 2.18.

2.12 Koszty działania Banku

	2008	2007
Koszty pracownicze w tym:	-302 511	-284 153
Wynagrodzenia	-260 725	-240 666
Koszty świadczeń pracowniczych	-34 167	-38 075
Odprawy emerytalne i inne świadczenia	-7 619	-5 412
Pozostałe koszty administracyjne:	-256 881	-216 142
Koszty utrzymania i wynajmu budynków	-65 831	-51 361
Koszty informatyczne i telekomunikacyjne	-58 723	-47 173
Koszty marketingu	-26 736	-31 300
Koszty szkoleń	-16 511	-12 952
Pozostałe koszty rzeczowe	-73 827	-59 173
Koszty rat leasingowych	-8 331	-5 858
Konsulting	-4 180	-5 881
Składka i wpłaty na rzecz BFG	-2 742	-2 444
Amortyzacja w tym:	-51 628	-44 672
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	-24 690	-22 133
Amortyzacja wartości niematerialnych	-26 938	-22 539
Razem:	-611 020	-544 967

2.13 Obciążenie rachunku zysków i strat podatkiem dochodowym

Odniesiony do rachunku zysków i strat

	2008	2007
Podatek dochodowy bieżący	-157 293	-16 909
Podatek dochodowy zagraniczny niepodlegający odliczeniu	0	0
Korekty podatku dochodowego bieżącego dotyczące lat ubiegłych	3 654	0
Podatek odroczony:	77 538	-26 911
Powstanie i odwrócenie się różnic przejściowych	77 538	-26 911
Razem obciążenie podatkiem dochodowym odniesione do rachunku zysków i strat:	- 76 101	-43 820

Wyliczenie efektywnej stawki podatkowej

	2008	2007
Zysk brutto	391 332	344 436
Podatek dochodowy bieżący według krajowej stawki podatku od zysku brutto (19%)	74 353	65 443
Wpływ na podatek kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów	10 976	3 005
Wpływ na podatek przychodów niepodlegających opodatkowaniu	-5 574	-24 628
Dodatkowe obciążenie wyniku podatkiem dotyczącym lat ubiegłych oraz podatkiem zagranicznym niepodlegającym odliczeniu	-3 654	0
Całkowite obciążenie wyniku podatkiem dochodowym	76 101	43 820

2.14 Kasa i środki w Banku Centralnym

	2008	2007
Środki pieniężne w kasie	332 057	312 980
Środki w bankach centralnych poza rezerwami obowiązkowymi	1 045 573	794 573
Rezerwy obowiązkowe w bankach centralnych	508 933	400 734
Razem:	1 886 563	1 508 287

Deklarowana rezerwa obowiązkowa do utrzymywania w grudniu 2008 roku wynosiła: 508 933 tys. PLN, w grudniu 2007 roku wynosiła: 400 734 tys. PLN. Środki te są oprocentowane w wysokości 90% stopy redyskontowej weksli w NBP.

2.15 Należności od banków

	2008	2007
Środki na rachunkach bieżących	46 878	95 332
Lokaty w innych bankach	469 377	446 674
Kredyty i pożyczki udzielone bankom	11 431	122 991
Razem:	527 686	664 997

Należności od banków wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

2.16 Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	2008	2007
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 375 369	603 447
Obligacje i bony wyemitowane przez Skarb Państwa	642 011	132 042
Obligacje i bony wyemitowane przez inne podmioty	649 910	399 765
Obligacje zamienne na akcje	83 448	71 640
Pochodne instrumenty finansowe - przeznaczone do obrotu	2 488 775	825 387
Aktywa finansowe wyznaczone w momencie ich początkowego ujęcia, jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej	39 141	21 547
Obligacje wyemitowane przez pozostałe podmioty - obligacje korporacyjne	39 141	21 547
Razem:	3 903 285	1 450 381

Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są oprocentowane w oparciu o zmienne rynkowe stopy procentowe. Zapadalność tych aktywów prezentuje nota 3.6. Dodatkowe informacje na temat pochodnych instrumentów finansowych prezentuje nota 2.31.

2.17 Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	2008	2007
Klienci indywidualni	2 857 859	1 965 848
Klienci MIKRO	584 626	231 385
Duże przedsiębiorstwa	12 275 987	9 235 159
Małe i średnie przedsiębiorstwa	1 026 163	1 207 402
Sektor publiczny	227 066	250 342
Kredyty i pożyczki brutto:	16 971 701	12 890 136
Odpisy z tytułu utraty wartości	-339 985	-245 555
Kredyty i pożyczki netto:	16 631 716	12 644 581

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Wartość papierów wartościowych stanowiących zabezpieczenie udzielonych kredytów wynosiła:
według stanu na 31 grudnia 2008 roku 25 100 tys. PLN,
według stanu na 31 grudnia 2007 roku 73 900 tys. PLN.

2.18 Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek

2008	Stan na 1 stycznia	Utworzenie odpisów na utratę wartości	Należności spisane w ciągu roku w ciężar odpisów	Odwrocenie odpisu na utratę wartości	Reklasyfikacja	Saldo na 31 grudnia
Odpisy na należności oceniane indywidualnie						
Należności od klientów indywidualnych	76 571	38 966	-2 730	-15 588	89	97 308
Należności od klientów MIKRO	3 332	11 698	0	-988	-89	13 952
Należności od dużych przedsiębiorstw	109 911	160 519	-49 415	-47 892	42	173 165
Należności od małych i średnich przedsiębiorstw	32 770	9 011	0	-25 738	-42	16 002
Należności od sektora publicznego	590	83	0	-593	0	80
Razem:	223 174	220 278	-52 145	-90 799	0	300 508
Odpisy na należności oceniane grupowo (IBNI)						
Należności od klientów indywidualnych i MIKRO	16 002	4 488	0	0	0	20 490
Należności od klientów korporacyjnych i sektora publicznego	6 379	12 708	0	-100	0	18 987
Razem:	22 381	17 196	0	-100	0	39 477
Odpisy razem:	245 555	237 474	-52 145	-90 899	0	339 985

2007	Stan na 1 stycznia	Utworzenie odpisów na utratę wartości	Należności spisane w ciągu roku w ciężar odpisów	Odwrocenie odpisu na utratę wartości	Reklasyfikacja	Saldo na 31 grudnia
Odpisy na należności oceniane indywidualnie						
Należności od klientów indywidualnych	73 456	49 504	-18 555	-27 806	-28	76 571
Należności od klientów MIKRO	635	2 815	0	-144	26	3 332
Należności od dużych przedsiębiorstw	79 041	71 200	-11 708	-31 558	2 936	109 911
Należności od małych i średnich przedsiębiorstw	34 828	9 346	0	-7 633	-3 771	32 770
Należności od sektora publicznego	0	0	0	-247	837	590
Razem:	187 960	132 865	-30 263	-67 388	0	223 174
Odpisy na należności oceniane grupowo (IBNI)						
Należności od klientów indywidualnych i MIKRO	16 370	4 145	0	-4 513	0	16 002
Należności od klientów korporacyjnych i sektora publicznego	11 016	0	0	-4 637	0	6 379
Razem:	27 386	4 145	0	-9 150	0	22 381
Odpisy razem:	215 345	137 010	-30 263	-76 537	0	245 555

2.19 Inwestycyjne papiery wartościowe

	2008	2007
Papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności:	541 962	643 628
Obligacje skarbowe	520 032	621 708
Obligacje NBP	21 930	21 920
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży:	40 366	40 378
Udziały kapitałowe	40 366	40 378
Razem inwestycyjne papiery wartościowe:	582 328	684 006

	2008	2007
Papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności:	541 962	643 628
Notowane na aktywnym rynku	520 032	621 708
Nienotowane na aktywnym rynku	21 930	21 920
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży:	40 366	40 378
Nienotowane na aktywnym rynku	40 366	40 378
Razem inwestycyjne papiery wartościowe:	582 328	684 006

Zmiana stanu lokacyjnych papierów wartościowych przedstawia się następująco:

Utrzymywane do terminu zapadalności:	
Stan na 1 stycznia 2008 roku	643 628
Zwiększenia (zakupy)	10
Zmniejszenia (umorzenie)	-101 676
Stan na 31 grudnia 2008 roku	541 962
Dostępne do sprzedaży:	
Stan na 1 stycznia 2008 roku	40 378
Zwiększenia (zakupy)	0
Zmniejszenia (umorzenie)	0
Różnice kursowe	-12
Stan na 31 grudnia 2008 roku	40 366
Razem stan na 31 grudnia 2008 roku	582 328

Informacje na temat wartości godziwej inwestycyjnych papierów wartościowych prezentuje nota 2.34.

2.20 Inwestycje w jednostkach zależnych

	2008	2007
Inwestycje w jednostkach zależnych	112 687	15 882
Razem:	112 687	15 882

W dniu 10 listopada 2008 roku Bank nabył 638 513 sztuk akcji serii "D" w cenie 151, 61 PLN za akcję, wyemitowanych przez Raiffeisen Leasing S.A. Łączna wartość zakupionych akcji wyniosła 96 805 tys. PLN. Łączne zaangażowanie Banku wobec Raiffeisen Leasing S.A. wynosi według stanu na koniec grudnia 2008 roku 112 687 tys. PLN. Nabycie akcji nowej emisji nie miało wpływu na zmianę procentowego udziału Banku w kapitale zakładowym Spółki.

Bank nie zastosował postanowień MSR 27 w odniesieniu do sprawozdań finansowych niżej wymienionych jednostek wchodzących w skład Grupy według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku, które są wyceniane wg kosztu nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości:

- Raiffeisen Faktoring Polska Sp. z o.o. – z dniem 2 czerwca 2008 roku jednostka dokonała zmiany nazwy na Raiffeisen Financial Services Polska Sp. z o.o.
- Telpol 3 S.A.

Bank korzysta z możliwości wyłączenia z konsolidacji poszczególnych jednostek podporządkowanych ze względu na ich nieistotność dla właściwego obrazu sytuacji finansowej Grupy.

Najważniejsze informacje na temat jednostek zależnych podlegających konsolidacji prezentuje poniższa tabela:

Nazwa jednostki zależnej	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Przychody	Zysk netto	Udziały (%)
2008						
Raiffeisen Leasing Polska S.A.	Polska	6 049 481	5 622 410	318 465	39 167	50
2007						
Raiffeisen Leasing Polska S.A.	Polska	4 322 797	4 117 833	258 157	43 848	50

2.21 Wartości niematerialne

2008	Wartość podlegająca amortyzacji na 01.01.2008	Zwiększenia stanu w ciągu roku		Zmniejszenia stanu w ciągu roku	Wartość podlegająca amortyzacji na 31.12.2008
		Zwiększenia bezpośrednie w ciągu roku	Przyjęcie do użytkowania		
Oprogramowanie komputerowe	159 122	7 423	43 947	-6 424	204 068
Oprogramowanie komputerowe w budowie	45 824	45 078	-43 589	-1 177	46 136
Zaliczki na wartości niematerialne	0	3 751	0	0	3 751
Razem:	204 946	56 253	358	-7 601	253 955

Umorzenie	Wartość umorzenia na 01.01.2008	Amortyzacja okresu	Zmniejszenia w ciągu roku	Wartość umorzenia na 31.12.2008
Oprogramowanie komputerowe	73 195	27 712	-6 182	94 725
Razem:	73 195	27 712	-6 182	94 725

Wartość bilansowa na 31 grudnia	2008
Oprogramowanie komputerowe	109 343
Oprogramowanie komputerowe w budowie	46 136
Zaliczki na wartości niematerialne	3 751
Razem:	159 230

Bank posiada istotną wartość niematerialną w postaci głównego systemu operacyjnego. Wartość początkowa inwestycji wynosiła 98 903 tys. PLN, bieżąca wartość inwestycji wynosi 47 009 tys. PLN, pozostały okres amortyzacji wynosi 4 lata.

2007	Wartość podlegająca amortyzacji na 01.01.2007	Zwiększenia stanu w ciągu roku		Zmniejszenia stanu w ciągu roku	Wartość podlegająca amortyzacji na 31.12.2007
		Zwiększenia bezpośrednie w ciągu roku	Przyjęcie do użytkowania		
Oprogramowanie komputerowe	130 932	7 006	25 978	-4 794	159 122
Oprogramowanie komputerowe w budowie	30 806	41 126	-25 978	-130	45 824
Razem:	161 738	48 132	0	-4 924	204 946

Umorzenie	Wartość umorzenia na 01.01.2007	Amortyzacja okresu	Zmniejszenia w ciągu roku	Wartość umorzenia na 31.12.2007
Oprogramowanie komputerowe	54 668	22 539	-4 012	73 195
Razem:	54 668	22 539	-4 012	73 195

Wartość bilansowa na 31 grudnia	2007
Oprogramowanie komputerowe	85 927
Oprogramowanie komputerowe w budowie	45 824
Razem:	131 751

2.22 Rzeczowe aktywa trwałe

2008	Wartość podlegająca amortyzacji na 01.01.2008	Zwiększenia stanu w ciągu roku		Zmniejszenia w ciągu roku	Wartość podlegająca amortyzacji na 31.12.2008
		Zwiększenia bezpośrednie w ciągu roku	Przyjęcie do użytkowania lub zmiana klasyfikacji		
Ulepszenia w obcych obiektach	64 017	14 816	26 654	-11	105 476
Urządzenia techniczne i maszyny	161 253	12 110	-2 057	-14 192	157 114
Środki transportu	434	0	0	0	434
Inne środki trwałe	8 918	1 023	244	-1 988	8 197
Środki trwałe w budowie	12 686	20 522	-25 199	-100	7 909
Zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe	0	4 546	0	0	4 546
Razem:	247 308	53 017	-358	-16 291	283 676

Umorzenie	Wartość umorzenia na 01.01.2008	Amortyzacja okresu	Zmniejszenia stanu w ciągu roku	Wartość umorzenia na 31.12.2008
Ulepszenia w obcych obiektach	44 446	21 440	-9	65 877
Urządzenia techniczne i maszyny	141 435	2 065	-13 277	130 223
Środki transportu	426	7	0	433
Inne środki trwałe	8 826	416	-1 982	7 260
Razem:	195 133	23 928	-15 268	203 793

Wartość bilansowa na 31 grudnia	2008
Ulepszenia w obcych obiektach	39 599
Urządzenia techniczne i maszyny	26 891
Środki transportu	1
Inne środki trwałe	937
Środki trwałe w budowie	7 909
Zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe	4 546
Razem:	79 883

2007	Wartość podlegająca amortyzacji na 01.01.2007	Zwiększenia stanu w ciągu roku		Zmniejszenia w ciągu roku	Wartość podlegająca amortyzacji na 31.12.2007
		Zwiększenia bezpośrednie w ciągu roku	Przyjęcie do użytkowania lub zmiana klasyfikacji		
Ulepszenia w obcych obiektach	61 527	1 194	2 361	-1 065	64 017
Urządzenia techniczne i maszyny	166 513	8 093	3 422	-16 775	161 253
Środki transportu	613	0	0	-179	434
Inne środki trwałe	8 835	74	9	0	8 918
Środki trwałe w budowie	3 965	14 717	-5 792	-204	12 686
Aktywa trwałe do zbycia	59	0	0	-59	0
Razem:	241 512	24 078	0	-18 282	247 308

Umorzenie	Wartość umorzenia na 01.01.2007	Amortyzacja okresu	Zmniejszenia stanu w ciągu roku	Wartość umorzenia na 31.12.2007
Ulepszenia w obcych obiektach	37 211	8 117	-882	44 446
Urządzenia techniczne i maszyny	144 169	13 820	-16 554	141 435
Środki transportu	545	58	-177	426
Inne środki trwałe	8 688	138	0	8 826
Razem:	190 613	22 133	-17 613	195 133

Wartość bilansowa na 31 grudnia	2007
Ulepszenia w obcych obiektach	19 571
Urządzenia techniczne i maszyny	19 818
Środki transportu	8
Inne środki trwałe	92
Środki trwałe w budowie	12 686
Aktywa trwałe do zbycia	0
Razem:	52 175

2.23 Inne aktywa

	2008	2007
Inkaso weksli i czeków	2 095	2 070
Dłużnicy różni	13 580	36 214
Rozliczenia z tytułu kart płatniczych – należności	36 561	25 972
Koszty zapłacone z góry	45 234	32 926
Przychody do otrzymania	5 270	6 627
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	0	36 451
Inne	0	11 608
Razem:	102 740	151 868

Kwota należności długoterminowych z tytułu dostaw i usług wynosi 1 612 tys. PLN.

Wartość odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości innych aktywów wynosiła według stanu na: koniec grudnia 2007 roku 919 tys. PLN, na koniec grudnia 2008 roku 1 523 tys. PLN.

2.24 Zobowiązania wobec banków

	2008	2007
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	0	180 000
Rachunki bieżące	418 862	133 222
Depozyty terminowe	607 447	2 084 580
Kredyty otrzymane	2 312 823	0
Transakcje repo	11 514	60 139
Razem:	3 350 646	2 457 941

Zobowiązania wobec banków wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

2.25 Zobowiązania wobec klientów

	2008	2007
Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	3 293 162	2 137 607
Zobowiązania wobec klientów MIKRO	624 567	651 266
Zobowiązania wobec dużych przedsiębiorstw	8 875 536	6 772 375
Zobowiązania wobec małych i średnich przedsiębiorstw	2 197 387	2 285 859
Zobowiązania wobec sektora publicznego	25 896	32 381
Zobowiązania wobec klientów razem:	15 016 548	11 879 488

Zobowiązania wobec klientów wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

2.26 Zobowiązania podporządkowane

	Stopa %	2008	2007
Pożyczki podporządkowane:			
Pożyczka o wartości 130 milionów PLN z terminem zapadalności w 2011 roku.	WIBOR 6M+1,11	132 746	132 405
Pożyczka o wartości 270 milionów PLN z terminem zapadalności w 2013 roku	WIBOR 6M+0,71	274 961	274 052
Razem:		407 707	406 457

Pożyczki podporządkowane są płatne przez Bank w terminie zapadalności, przy czym kwota stanowiąca pożyczkę podporządkowaną ulega stopniowej amortyzacji zgodnie z regulacjami NBP. Pożyczki nie są dodatkowo zabezpieczone. W 2008 roku Bank nie odnotował żadnych opóźnień w płatnościach rat kapitałowych lub odsetkowych, ani nie naruszył żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań, analogicznie w 2007 roku. Zgodnie z uchwałami Komisji Nadzoru Bankowego, Bank może zaliczać zobowiązania podporządkowane do kapitałów Banku.

2.27 Inne zobowiązania

	2008	2007
Fundusze specjalne w tym Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	3 080	2 178
Rozrachunki międzybankowe	89 837	43 832
Rozrachunki z biurami maklerskimi	730	11
Rozrachunki publiczno-prawne	11 793	8 579
Wierzyciele różni	39 337	49 672
Kapitał w rejestracji	0	88 173
Rozliczenia z tytułu kart płatniczych – zobowiązania	252	242
Pozostałe	2 659	2 272
Przychody pobierane z góry	42 317	33 258
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	90 963	94 463
Razem:	280 968	322 680

Kwota zobowiązań długoterminowych z tytułu dostaw i usług wynosi 11 905 tys. PLN.

Datą 19 października 2007 rozpoczęła się subskrypcja nowych akcji Banku. Wyemitowano 9 700 akcji serii „M” o wartości nominalnej 9 090 PLN, wartość emisji wynosiła 88 173 tys. PLN. 100% akcji zostało zakupionych przez Raiffeisen International Bank-Holding AG. Na dzień 31 grudnia 2007 roku omawiane akcje znajdowały w procesie rejestracji i nie zostały wykazane w kapitale Banku, tylko w pozycji „Kapitał w rejestracji”, jako inne zobowiązania. Rejestracja akcji miała miejsce w dniu 7 marca 2008 roku.

2.28 Pozostałe rezerwy

2008	Stan na 1 stycznia	Utworzenie rezerwy lub odpisu	Należności spisane w ciągu roku w ciężar rezerw	Odwrócenie rezerwy lub odpisu	Saldo na 31 grudnia
Odpisy na zobowiązania pozabilansowe oceniane indywidualnie	1 425	4 798	0	-1 425	4 798
Odpisy na zobowiązania pozabilansowe oceniane grupowo IBNI	7 566	2 601	0	-39	10 128
Razem:	8 991	7 399	0	-1 464	14 926
Rezerwy na sprawy sporne	24 119	0	0	-24 000	119
Inne rezerwy	5 107	0	0	-3 467	1 640
Rezerwy razem:	38 217	7 399	0	-28 931	16 685

2007	Stan na 1 stycznia	Utworzenie rezerwy lub odpisu	Należności spisane w ciągu roku w ciężar rezerw	Odwrócenie rezerwy lub odpisu	Saldo na 31 grudnia
Odpisy na zobowiązania pozabilansowe oceniane indywidualnie	1 642	1 425	0	-1 642	1 425
Odpisy na zobowiązania pozabilansowe oceniane grupowo IBNI	2 585	5 671	0	-690	7 566
Razem:	4 227	7 096	0	-2 332	8 991
Rezerwy na sprawy sporne	24 521	132	-7	-527	24 119
Inne rezerwy	8 906	0	0	-3 799	5 107
Rezerwy razem:	37 654	7 228	-7	-6 658	38 217

Z końcem 2008 roku Bank dokonał rozwiązania rezerwy dotyczącej roszczenia na kwotę 24 mln PLN dotyczącego niezawartej umowy cesji wierzytelności, w związku z oddaleniem apelacji przez Sąd Apelacyjny w Warszawie i utrzymaniem wyroku Sądu Okręgowego z 2007 roku oddalającego w całości powództwo wobec Banku.

Pozostałe rezerwy na sprawy sporne obejmują jednostkowo nieistotne roszczenia. Bank nie jest w stanie wiarygodnie oszacować terminów ostatecznego rozstrzygnięcia tych spraw.

2.29 Odroczony podatek dochodowy

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

	2008	2007
Odsetki naliczone do zapłacenienia (koszt) z tego:	-99 951	-43 058
Odsetki od depozytów	-93 178	-39 944
Odsetki od papierów wartościowych i instrumentów pochodnych	-6 773	-3 114
Wartość godziwa instrumentów pochodnych, papierów wartościowych	-2 728 026	-683 684
Prowizje rozliczane według efektywnej stopy procentowej	-78 549	-64 986
Odpisy aktualizujące wartość kredytów nie uznane za koszty uzyskania przychodów	-82 532	-71 910
Pozostałe rezerwy	-1 642	-980
Koszty do zapłacenienia	-91 695	-98 580
Pozostałe aktywa	-12 579	-42 692

Razem różnice ujemne:	-3 094 974	-1 005 890
Podatek dochodowy odroczony od różnic ujemnych (19%):	-588 045	-191 119

Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

	2008	2007
Odsetki naliczone do otrzymania (przychód), z tego:		
Odsetki od kredytów	59 593	46 780
Odsetki od papierów wartościowych i instrumentów pochodnych	28 209	22 038
Dyskonto od papierów wartościowych	31 314	23 560
Wartość godziwa instrumentów pochodnych, papierów wartościowych	70	1 182
Prowizje rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	2 454 186	823 555
Różnice pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	42 531	28 459
Pozostałe rezerwy	74 461	50 986
	0	0
Razem różnice dodatnie:	2 630 771	949 780
Podatek dochodowy odroczony od różnic dodatnich (19%):	499 846	180 458

Zmiany różnic przejściowych w ciągu roku

2008	Saldo na 1 stycznia 2008	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Saldo na 31 grudnia 2008
Odsetki naliczone do zapłacenienia (koszt) z tego:	-43 058	-56 893	-99 951
Odsetki od depozytów	-39 944	-53 234	-93 178
Odsetki od papierów wartościowych i instrumentów pochodnych	-3 114	-3 659	-6 773
Wartość godziwa instrumentów pochodnych, papierów wartościowych	-683 684	-2 044 342	-2 728 026
Prowizje rozliczane według efektywnej stopy procentowej	-64 986	-13 563	-78 549
Odpisy aktualizujące wartość kredytów nieuznane za k.u.p.	-71 910	-10 622	-82 532
Pozostałe rezerwy	-980	-662	-1 642
Koszty do zapłacenienia	-98 580	6 885	-91 695
Pozostałe aktywa	-42 692	30 113	-12 579
Razem różnice ujemne:	-1 005 890	-2 089 084	-3 094 974

Podatek dochodowy odroczony:	-191 119	-396 926	-588 045
Odsetki naliczone do otrzymania (przychód), z tego:	46 780	12 813	59 593
Odsetki od kredytów	22 038	6 171	28 209
Odsetki od papierów wartościowych i instrumentów pochodnych	23 560	7 754	31 314
Dyskonto od papierów wartościowych	1 182	-1 112	70
Wartość godziwa instrumentów pochodnych, papierów wartościowych	823 555	1 630 631	2 454 186
Prowizje rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	28 459	14 072	42 531
Różnice pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	50 986	23 475	74 461
Pozostałe rezerwy	0	0	0
Razem różnice dodatnie:	949 780	1 680 991	2 630 771
Podatek dochodowy odroczony:	180 458	319 388	499 846
Saldo odroczonego podatku dochodowego:	-10 661	-77 538	-88 199

2007	Saldo na 1 stycznia 2007	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Saldo na 31 grudnia 2007
Odsetki naliczone do zapłacenienia (koszt) z tego:	-25 210	-17 848	-43 058
Odsetki od depozytów	-22432	-17 512	-39 944
Odsetki od papierów wartościowych i instrumentów pochodnych	-2778	-336	-3 114
Wartość godziwa instrumentów pochodnych, papierów wartościowych	-406 300	-277 384	-683 684
Prowizje rozliczane według efektywnej stopy procentowej	-55 454,00	-9 532,00	-64 986
Odpisy aktualizujące wartość kredytów nieuznane za k.u.p.	-81 919	10 009	-71 910
Pozostałe rezerwy	-3 327	2 347	-980
Koszty do zapłacenienia	-59 539	-39 041	-98 580
Pozostałe aktywa	-37 191	-5 501	-42 692
Razem różnice ujemne:	-668 940	-336 950	-1 005 890

Podatek dochodowy odroczony:	-127 099	-64 021	-191 119
Odsetki naliczone do otrzymania (przychód), z tego:	46 084	696	46 780
Odsetki od kredytów	18 982	3 056	22 038
Odsetki od papierów wartościowych i instrumentów pochodnych	26 109	-2 549	23 560
Dyskonto od papierów wartościowych	993	189	1 182
Wartość godziwa instrumentów pochodnych, papierów wartościowych	347 321	476 234	823 555
Prowizje rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	20 218	8 241	28 459
Różnice pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	57 570	-6 584	50 986
Pozostałe rezerwy	0	0	0
Razem różnice dodatnie:	471 193	478 587	949 780
Podatek dochodowy odroczony:	89 527	90 932	180 458
Saldo odroczonego podatku dochodowego:	-37 572	26 911	-10 661

2.30 Kapitały Banku

Kapitał zakładowy	Wartość nominalna akcji	Liczba akcji
Stan na 1 stycznia 2008:	572 988	63 035
Emisja akcji	425 030	46 758
Stan na 31 grudnia 2008:	998 018	109 793

Poniższe zestawienie prezentuje poszczególne emisje akcji

	Liczba zarejestrowanych akcji / udziałów 31 grudnia 2008	Liczba zarejestrowanych akcji / udziałów 31 grudnia 2007
Akcje serii "B", każda o wartości PLN 9.090	1 620	1 620
Akcje serii "C", każda o wartości PLN 9.090	1 623	1 623
Akcje serii "D", każda o wartości PLN 9.090	6 825	6 825
Akcje serii "E i F", każda o wartości PLN 9.090	6 656	6 656
Akcje serii "G", każda o wartości PLN 9.090	3 300	3 300
Akcje serii "H", każda o wartości PLN 9.090	11 551	11 551
Akcje serii "I", każda o wartości PLN 9.090	4 950	4 950
Akcje serii „J”, każda o wartości PLN 9.090	8 250	8 250
Akcje serii „K”, każda o wartości PLN 9.090	9 460	9 460
Akcje serii „L”, każda o wartości PLN 9.090	8 800	8 800
Akcje serii „M”, każda o wartości PLN 9.090	9 700	0
Akcje serii „N”, każda o wartości PLN 9.090	26 915	0
Akcje serii „O”, każda o wartości PLN 9.090	10 143	0
Razem:	109 793	63 035

Wszystkie wyemitowane akcje są w pełni opłacone. Wszystkie akcje mają takie same prawa głosu. Udziałowcem, który posiada 100% kapitału zakładowego Banku jest **Raiffeisen International Bank-Holding AG**.

Kapitał zapasowy	2008	2007
Stan na 1 stycznia:	86 542	66 665
Przeniesienie z zysków lat ubiegłych	24 049	19 877
Nadwyżka wartości emisyjnej nad wartością nominalną	80 880	0
Stan na 31 grudnia:	191 471	86 542

Zgodnie z przepisami Kodeksu Spółek Handlowych 8% zysku netto Banku przenosi się na kapitał zapasowy tworzony ustawowo, aż do czasu, gdy osiągnie on jedną trzecią wartości kapitału akcyjnego.

Kapitał rezerwow	2008	2007
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	636 464	511 869
Kapitał rezerwow	46 522	47 522
Fundusz na działalność maklerską	1 000	0
Razem:	683 986	559 391

Poniższa tabela przedstawia zmiany w kapitałach rezerwowych.

Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	2008	2007
Stan na 1 stycznia:	511 869	360 437
Przeniesienie z zysków z lat ubiegłych	124 595	151 432
Stan na 31 grudnia:	636 464	511 869

Fundusz ogólnego ryzyka przeznaczony na niezidentyfikowane ryzyka w działalności Banku tworzony jest z odpisów z rocznego zysku netto, zgodnie z zasadami określonymi w przepisach prawa bankowego.

Kapitał rezerwow	2008	2007
Stan na 1 stycznia:	47 522	47 522
Wydzielenie funduszu na działalność maklerską	-1 000	0
Stan na 31 grudnia:	46 522	47 522

Kapitał rezerwow stanowią skumulowane przeniesienia z zysków z lat ubiegłych. Kapitał ten nie podlega podziałowi.

Fundusz na działalność maklerską	2008	2007
Stan na 1 stycznia:	0	0
Wydzielenie funduszu	1 000	
Stan na 31 grudnia:	1 000	0

Zgodnie z decyzją Zarządu Banku z dnia 22 października 2008 roku w ramach kapitału rezerwowego dokonano wydzielenia kwoty 1 mln PLN na fundusz przeznaczony na działalność maklerską.

Niepodzielony wynik finansowy	2008	2007
Stan na 1 stycznia:	300 616	248 467
Przeniesienie zysku za rok obrotowy	315 231	300 616
Przeniesienie na fundusz ogólnego ryzyka bankowego	-124 595	-151 432
Przeniesienie na kapitał zapasowy	-24 049	-19 877
Wyplacone dywidendy	-151 972	-77 158
Stan na 31 grudnia:	315 231	300 616

Dywidendy

Zarząd Raiffeisen Bank Polska S.A. nie planuje wypłaty dywidendy z zysku za rok 2008.

Wysokość zysku Banku za rok 2007 wypłacona w formie dywidendy wynosiła 151 972 tys. PLN. Dywidenda została wypłacona w dniu 12 marca 2008 roku.

Kapitały- Hiperinflacja

Zgodnie z wymogami MSSF1 Bank ma obowiązek zastosować do sporządzania sprawozdań finansowych MSR 29 (Sprawozdawczość finansowa w warunkach hiperinflacji) retrospektywnie. Na podstawie paragrafu 24 MSR 29 „Sprawozdawczość finansowa w warunkach hiperinflacji” składniki kapitału własnego (za wyjątkiem zysków zatrzymanych oraz wszelkich nadwyżek z aktualizacji wyceny aktywów) powinny zostać przekształcone przy zastosowaniu ogólnego indeksu cen, począwszy od daty, w której kapitały te zostały wniesione lub powstały w inny sposób za okres, w którym gospodarka, w której dany podmiot prowadzi działalność, była gospodarką w myśl MSR 29 hiperinflacyjną.

Efekt przeliczenia odpowiednich składników kapitału własnego wskaźnikami inflacji powinien zostać ujęty drugostronnie w niepodzielonym wyniku finansowym z lat ubiegłych. Zastosowanie przepisów paragrafu 24 MSR 29 spowodowałoby wzrost kapitału zakładowego i jednocześnie obciążenie w takiej samej wysokości niepodzielonego wyniku finansowego lat ubiegłych. Takie retrospektywne zastosowanie skutkowałoby wzrostem kapitału akcyjnego o kwotę 7 238 tys. PLN i spadkiem niepodzielonego zysku w tym okresie w ekwiwalentnej kwocie.

2.31 Pochodne instrumenty finansowe i instrumenty wbudowane

Bank wykorzystuje następujące instrumenty pochodne, jako zabezpieczenia, a także na potrzeby niezwiązane z rachunkowością zabezpieczeń:

- walutowe transakcje terminowe
- opcje walutowe
- instrumenty stóp procentowych.

Walutowe transakcje terminowe to zobowiązania do kupna walut obcych i lokalnych, obejmujące niezrealizowane transakcje Spot.

Walutowe i procentowe kontrakty Swap to zobowiązania do zamiany jednego strumienia przepływów pieniężnych na inny.

Rezultatem takiej transakcji jest zamiana walut lub stóp procentowych (na przykład, oprocentowania stałego na zmienne) lub połączenia wszystkich tych czynników (na przykład, międzywalutowe kontrakty Swap stóp procentowych).

Z wyjątkiem określonych walutowych kontraktów Swap, nie następuje w przypadku tych transakcji zamiana kapitału. Ryzyko kredytowe Banku stanowi potencjalny koszt zastąpienia kontraktów Swap, jeżeli strony nie wywiążą się ze swoich zobowiązań. Ryzyko to jest monitorowane na bieżąco przez odniesienie do aktualnej wartości godziwej, proporcji wartości nominalnej kontraktów oraz płynności rynkowej. W celu kontrolowania poziomu podejmowanego ryzyka kredytowego Bank ocenia strony umowy przy pomocy tych samych metod, które stosuje się w działalności kredytowej.

Opcje walutowe i procentowe to umowy, na mocy, których sprzedający przyznaje kupującemu prawo, ale nie obowiązek, nabycia (opcja kupna) lub sprzedaży (opcja sprzedaży) w ustalonym dniu, do ustalonego dnia lub też w ustalonym okresie – konkretnej ilości waluty obcej lub instrumentu finansowego po z góry ustalonej cenie. W zamian za powzięcie ryzyka walutowego lub ryzyka zmiany stóp procentowych, sprzedający otrzymuje od kupującego premię. Opcje mogą być opcjami znajdującymi się w obrocie giełdowym lub negocjowanymi pomiędzy Bankiem a klientem (w transakcji pozagiełdowej). Bank jest narażony na ryzyko kredytowe z tytułu zakupionych opcji tylko i wyłącznie do wysokości ich wartości bilansowej, którą stanowi ich wartość godziwa.

Nominalne wartości niektórych rodzajów instrumentów finansowych stanowią podstawę do ich porównania z instrumentami ujmowanymi w bilansie, ale niekoniecznie wskazują, jaka będzie wartość przyszłych przepływów pieniężnych, bądź, jaka jest bieżąca wartość godziwa instrumentów. Z tego względu nie pokazują, jaki jest stopień narażenia Banku na ryzyko kredytowe lub ryzyko zmiany cen. Instrumenty pochodne mogą mieć wycenę dodatnią (aktywa) lub ujemną (zobowiązania) w zależności od wahań rynkowych stóp procentowych lub kursów wymiany walut. Łączna wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych może podlegać znacznym wahaniom.

Wartości godziwe posiadanych instrumentów pochodnych przedstawiono w poniższej tabeli:

2008	Wartość nominalna	Wartości godziwe	
		Aktywa	Zobowiązania
Walutowe instrumenty pochodne:			
Walutowe kontrakty Swap	27 294 479	2 119 757	-2 358 777
Opcje zakupione i sprzedane w obrocie pozagiełdowym	3 229 496	318 537	-318 537
Razem:	30 523 975	2 438 294	-2 677 313
Instrumenty pochodne dla stóp procentowych:			
Kontrakty Swap dla stóp procentowych	2 737 232	50 481	-51 000
Razem:	2 737 232	50 481	-51 000

2007	Wartość nominalna	Wartości godziwe	
		Aktywa	Zobowiązania
Walutowe instrumenty pochodne:			
Walutowe kontrakty Swap	23 689 240	766 186	630 776
Opcje zakupione i sprzedane w obrocie pozagiełdowym	1 633 037	46 627	46 626
Razem:	25 322 277	812 813	677 402
Instrumenty pochodne dla stóp procentowych:			
Kontrakty Swap dla stóp procentowych	2 145 155	12 574	12 867
Razem:	2 145 155	12 574	12 867

Okolo 80% transakcji dokonywanych przez Bank to transakcje walutowe zawierane z innymi instytucjami finansowymi. Kierownictwo ustaliło limity na poszczególne instytucje finansowe, które określają wartość transakcji, jaka może być zawarta z jednym kontrahentem.

Instrumenty wbudowane

Do instrumentów wbudowanych Bank zalicza lokaty dwuwalutowe stanowiące umowy zasadnicze, natomiast wbudowane do nich instrumenty pochodne stanowią opcje walutowe. Do instrumentów takich zaliczane są również obligacje zamienne na akcje.

2.32 Rachunkowość zabezpieczeń

Bank stosuje politykę zabezpieczania swojej ekspozycji na wahania stóp procentowych. Rachunkowość zabezpieczeń jest stosowana wyłącznie dla zabezpieczenia przed ryzykiem stóp procentowych. Transakcje typu Swap na stopę procentową, w wyniku których Bank płaci stałą stopę procentową a otrzymuje zmienną, są stosowane do zabezpieczania wartości godziwej kredytów i pożyczek o stałej stopie procentowej udzielonych przez Bank.

Pod koniec grudnia 2005 roku Bank udzielił na okres 15 lat kredytu o stałej stopie procentowej w wartości nominalnej 45 mln EUR, zabezpieczając go transakcją Swap na stopę procentową w wartości nominalnej 44,8 mln EUR. Wartość wyceny kredytu według stanu na dzień 31 grudnia 2008 i 2007 roku zaprezentowano w poniższych tabelach. Informacje na temat wyniku finansowego odnoszącego się do tej transakcji prezentuje nota 2.4.

2008	Wartość nominalna	Wycena	
		Aktywa	Zobowiązania
Instrument zabezpieczany	167 439	0	-4 213
Instrument zabezpieczający	166 866	0	-519

2007	Wartość nominalna	Wartości godziwe	
		Aktywa	Zobowiązania
Instrument zabezpieczony	149 411	0	15 376
Instrument zabezpieczający	149 390	11 608	0

2.33 Transakcje z przyrzeczeniem odkupu

Zasady ewidencji tych transakcji opisano w punkcie 1.6.

Na dzień bilansowy nie wystąpiły transakcje typu sell by back i buy sell back.

2.34 Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

W poniższej tabeli przedstawiono wartość księgową i godziwą tych aktywów i zobowiązań finansowych, które nie zostały wykazane w bilansie Banku według ich wartości godziwej.

	Wartość księgową		Wartość godziwa	
	2008	2007	2008	2007
Aktywa:				
Kasa i środki w Banku Centralnym	1 886 563	1 508 287	1 886 563	1 508 287
Należności od banków	527 686	664 997	527 686	664 997
Kredyty i pożyczki udzielone klientom w tym:	16 631 716	12 644 581	16 631 716	12 644 581
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym	3 310 735	1 873 275	3 310 735	1 873 275
Kredyty i pożyczki udzielone przedsiębiorcom	13 320 981	10 771 306	13 320 981	10 771 306
Inwestycyjne papiery wartościowe w tym:	582 328	684 006	580 140	685 179
Papiery notowane na aktywnym rynku	520 032	621 708	517 844	622 881
Papiery nienotowane na aktywnym rynku	62 296	21 920	62 296	21 920
Inwestycje w jednostkach zależnych	112 687	15 882	112 687	15 882
Inne aktywa	102 740	151 868	102 740	151 868

Zobowiązania:				
Zobowiązania wobec banków	3 310 625	2 457 941	3 310 625	2 457 941
Zobowiązania wobec klientów	15 056 569	11 879 488	15 056 569	11 879 488
Zobowiązania podporządkowane	407 707	406 457	407 707	406 457
Inne zobowiązania	280 969	322 680	280 969	322 680

Poniżej zaprezentowano główne założenia i metody wykorzystane przez Bank podczas określania wartości godziwej instrumentów finansowych:

Należności od banków -wartością godziwą lokat o zmiennym oprocentowaniu oraz lokat o stałym oprocentowaniu poniżej 1 roku jest ich wartość bilansowa.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym i przedsiębiorcom - wykazuje się w wartości netto po uwzględnieniu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Wartość godziwa kredytów i pożyczek udzielonych klientom o stałej stopie procentowej powyżej 1 roku została wyliczona, jako zdyskontowana wartość oczekiwanych przyszłych płatności do otrzymania zarówno z tytułu kapitału jak i odsetek. Zakłada się, że spłaty kredytów i pożyczek następować będą w terminach uzgodnionych w umowach. Wartość godziwa kredytów nieregularnych jest równa ich wartości bilansowej netto, która uwzględnia wszelkie przesłanki wskazujące na utratę wartości kredytów. Tak oszacowana wartość godziwa kredytów i pożyczek odzwierciedla zmianę w poziomie ryzyka kredytowego od czasu udzielenia kredytu, oraz zmiany poziomu stóp procentowych w przypadku kredytów o stałej stopie procentowej.

Papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności - wartość godziwą papierów, dla których istnieje aktywny rynek, ustalono w oparciu o publikowane notowania cen z aktywnego rynku (kwotowania rynkowe z dnia bilansowego).

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży - dla kapitałowych instrumentów nienotowanych Bank nie był w stanie sporządzić wiarygodnego oszacowania wartości godziwej i dla potrzeb wyceny bilansowej przyjął wartość według ceny nabycia z uwzględnieniem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Zobowiązania finansowe- zaprezentowane w tej pozycji instrumenty finansowe to: kredyty otrzymane i depozyty. Wartość godziwa dla zobowiązań finansowych o stałej stopie procentowej powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych z tytułu kapitału i odsetek przy zastosowaniu czynnika dyskontującego wyliczonego w oparciu o krzywą zerokuponową. Bank przyjął, że wartość godziwa dla powyższych instrumentów o zmiennej stopie procentowej lub o stałej stopie procentowej, ale poniżej 1 roku jest równa ich wartości bilansowej.

2.35 Działalność powiernicza

Bank prowadzi działalność powierniczą polegającą na utrzymywaniu lub lokowaniu aktywów w imieniu osób prywatnych, funduszy, planów emerytalnych i innych instytucji. Aktywa te i związane z nimi przychody nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym, ponieważ nie należą do Banku.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Zespół Usług Powierniczych prowadził na rzecz klientów 635 rachunków papierów wartościowych. Suma wartości instrumentów finansowych klientów Zespołu Usług Powierniczych na ten dzień wynosiła 4 106 271 tys. PLN.

W okresie sprawozdawczym przechowywano papiery wartościowe znajdujące się w publicznym obrocie i papiery w formie materialnej, oraz papiery wartościowe znajdujące się w obrocie za granicą. W ramach świadczenia usług powierniczych na rzecz klientów Bank współpracował z kilkoma biurami maklerskimi.

Bank pełni funkcje depozytariusza dla klientów i dla portfela własnego, oraz dla praw pochodnych jest reprezentantem podmiotu niebędącego uczestnikiem Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych i uczestnikiem rozliczającym.

2.36 Zobowiązania pozabilansowe

Poniższa tabela przedstawia wynikającą z zawartych umów wartość zobowiązań pozabilansowych:

	2008	2007
Gwarancje bankowe	1 179 581	942 919
Akredytywy i akcepty bankowe	121 384	162 883
Zobowiązania do udzielenia kredytu:	5 220 691	3 981 780
Z pierwotnym terminem zapadalności do 1 roku	1 670 052	754 735
Z pierwotnym terminem zapadalności powyżej 1 roku	3 550 639	3 227 045
Inne zobowiązania pozabilansowe	60 845	50 941
Razem:	6 582 501	5 138 523

Wszystkie zobowiązania Banku do udzielenia kredytu mają charakter bezwarunkowy. Szczegółowy opis ryzyk związanych z zobowiązaniami pozabilansowymi został przedstawiony w notach dotyczących ryzyka.

2.37 Aktywa na których ustanowiono zabezpieczenia

Jako zabezpieczenie Bankowego Funduszu Gwarancyjnego Bank wydzielił w swoich aktywach bony skarbowe o wartości bilansowej:

- 58 683 tys. PLN w 2008 roku
- 30 910 tys. PLN w 2007 roku

Nominalna wartość papierów wartościowych stanowiących poręczenie umów odkupu zawartych z innymi Bankami i klientami, wynosiła według stanu na:

31 grudnia 2008 roku 35 991 tys. PLN,

31 grudnia 2007 roku 404 254 tys. PLN.

Bank utrzymuje również w Banku Centralnym środki stanowiące rezerwę obowiązkową zgodnie z wymogami przepisów prawnych. Środki te nie mogą być wykorzystywane do finansowania bieżącej działalności Banku.

2.38 Transakcje z podmiotami powiązanymi

Jednostki powiązane z Bankiem to:

Jednostka dominująca najwyższego szczebla - Raiffeisen Zentralbank Oesterreich AG.

Jednostki dominujące pośredniego szczebla - Raiffeisen International Beteiligungs GmbH 100% udziałów w tej spółce posiada Raiffeisen Zentralbank Oesterreich AG, Cembra Beteiligungs GmbH, 100% udziałów w tej spółce posiada Raiffeisen International Beteiligungs GmbH.

Jednostka dominująca wobec Banku - Raiffeisen International Bank-Holding AG; 68, 5 % akcji tej spółki jest własnością Cembra Beteiligungs GmbH; 31, 5 % akcji znajduje się w wolnym obrocie.

Jednostki zależne wobec Banku- Raiffeisen Financial Services Sp. z o.o., Raiffeisen Leasing Polska S.A., Telpol 3 S.A.

Pozostałe jednostki - pozostałe jednostki powiązane – podmioty kontrolowane przez Raiffeisen International Bank-Holding AG, oraz Raiffeisen Zentralbank Oesterreich AG, Raiffeisen Insurance Agency Sp. z o.o.

W ramach zwykłej działalności operacyjnej przeprowadzono pewną liczbę transakcji bankowych z podmiotami powiązanymi. Obejmują one przede wszystkim kredyty, depozyty oraz transakcje w walutach obcych. Transakcje te oparte są o warunki i zasady rynkowe

Wartości transakcji z podmiotami powiązаныmi, salda poszczególnych pozycji bilansu na koniec roku oraz związane z nimi koszty i przychody za rok obrotowy przedstawiają się następująco:

	Członkowie organu zarządzającego i kluczowy personel kierowniczy	
	2008	2007
Kredyty	838	619
Przychody z tytułu odsetek	107	9

Kredyty udzielone członkom organu zarządzającego i kluczowemu personelowi kierowniczemu oparte są o warunki i zasady rynkowe.

	Członkowie organu zarządzającego i kluczowy personel kierowniczy	
	2008	2007
Wynagrodzenie krótkoterminowe organu zarządzającego	8 161	17 091

Listę Członków Zarządu Banku zaprezentowano na tytułowej stronie niniejszego sprawozdania finansowego.

Raiffeisen Bank Polska S.A.
Sprawozdanie finansowe wg MSSF, za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2007 r.

	Jednostki dominujące wobec Banku		Jednostki zależne		Pozostałe jednostki	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
	Kredyty i pożyczki	0	0	35 065	35 065	0
Lokaty międzybankowe	446 674	309 105	0	0	1 576	7 801
Rachunki Nosiro i inne rachunki bieżące	1 839	30 823	6 583	12 361	9 616	10 300
Pochodne instrumenty finansowe – aktywa	435 270	115 808	7 819,68	3	9 700	683
Depozyty międzybankowe	1 867 472	726 696	418 340	150 364	23 004	0
Rachunki Loro i inne rachunki bieżące	249 235	15 799	8 156	739	2 524	15 769
Pochodne instrumenty finansowe – pasywa	665 474	38 772	1 926	1	6 270	313
Pożyczki						
podporządkowane	407 707	406 457	0	0	0	0
Przychody odsetkowe	17 912	26 044	3 113	2 819	2 072	1 806
Koszty odsetkowe	-104 609	-52 753	-9 903	-1 105	-646	-296
Przychody prowizyjne	1 652	1 777	122	103	2 301	2 061
Koszty prowizyjne	-966	-625	-2 855	-7 797	-65	-52
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	-12 128	5 426	0	0	0	0
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	0	0	0	0	0	0
Ogólne koszty administracyjne	-4 737	-1 242	-10 118	-5 305	-2 451	-6 186
Gwarancje i akredytywy	160 055	115 798	0	0	59 081	39 357
Linie kredytowe	39 737	49 601	199	199	0	28 656

2.39 Przejęcia i zbycia

W lipcu 2007 roku Bank zakupił 29 850 sztuk akcji Polish Real Estate Investment Ltd., w cenie 335 EUR za 1 akcję. Łączna wartość inwestycji wynosi 10 mln EUR, i stanowi 5,93% udziału w kapitale Spółki. Dodatkowo w ramach tej transakcji Bank nabył trzyletnie obligacje zamienne na akcje w kwocie 20 mln EUR. Obligacje są prezentowane, jako aktywa finansowe przeznaczone do obrotu. Cena ustalona na moment ewentualnej konwersji wynosi 385 EUR za 1 akcję. Oprocentowanie obligacji to jednoroczny Euribor plus 2,75%. W momencie wykorzystania opcji konwersji obligacje stają się zerokuponowe.

Bank nie dokonuje wyceny transakcji kapitałowej z uwagi na brak aktywnego rynku, oraz brak informacji, które umożliwiłyby wiarygodne określenie jej wartości godziwej, w związku z tym wycena transakcji dokonywana jest w cenie nabycia, z uwzględnieniem ewentualnej utraty wartości.

Wycena obligacji zamiennych na akcje, z uwagi na brak możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej, dokonywana jest również według kosztu zakupu z uwzględnieniem utraty wartości.

Na dzień 31 grudnia 2008 nie utworzono odpisu z tytułu utraty wartości, zarówno w odniesieniu do transakcji kapitałowej jak i obligacji zamiennych.

2.40 Sekurytyzacja należności Banku

W 2006 roku przeprowadzona została syntetyczna sekurytyzacja aktywów dotycząca portfela kredytów dla klientów korporacyjnych. Transakcja sekurytyzacyjna polegała na zawarciu umowy pozabilansowej transakcji kredytowej pomiędzy Bankiem a KfW (Kreditanstalt für Wiederaufbau), w celu przeniesienia wszystkich ryzyk kredytowych związanych z kredytami w sekurytyzowanym portfelu. Pierwotna wartość aktywów i zobowiązań objętych sekurytyzacją wynosiła około 250 mln EUR, wartość portfela zmienia się z częstotliwością miesięczną i może wahać się od 270 mln EUR do 225 mln EUR, co stanowiło ok. 9,5 % wartości portfela kredytowego (kredyty dla klientów sektora niefinansowego) – według stanu na koniec 2006 roku.

Wartość bilansowa aktywów i zobowiązań objętych tą transakcją na koniec roku 2007 wynosiła 238 mln EUR, na koniec 2008 roku wynosi 234 mln EUR. Główną korzyścią przedmiotowej transakcji jest transfer ryzyka kredytowego, czego miernikiem jest redukcja regulacyjnego wymogu kapitałowego, oraz brak rozpoznania utraty wartości na aktywach wchodzących w skład portfela.

Szczegółowe informacje należności objętych sekurytyzacją według stanu na 31 grudnia 2008 roku prezentuje poniższe zestawienie:

Typ aktywów objętych transakcją sekurytyzacji	Rodzaj transakcji	Wartość transakcji 2008	Wartość transakcji 2007	Kwota ryzyka pozostająca w Banku 2008	Kwota ryzyka pozostająca w Banku 2007
Należności kredytowe	Syntetyczna	976 448	851 924	0	0
Należności kredytowe klientów indywidualnych	NPL – sprzedaż wierzytelności	0	17 373	0	0
Razem:		976 448	869 297	0	0

2.41 Zobowiązania dotyczące leasingu operacyjnego

W przypadku, leasingu operacyjnego, minimalne przyszłe płatności z tytułu leasingu w ramach niezbywalnych umów leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

	2008	2007
Poniżej 1 roku	2 481	2 750
Od roku do 5 lat	93 839	81 720
Powyżej 5 lat	313 277	191 254
Razem:	409 597	275 724

2.42 Zdarzenia po dniu bilansowym

Po dniu bilansowym nie wystąpiły żadne istotne zdarzenia, mające wpływ na sprawozdanie finansowe Banku.

2.43 Ważniejsze oszacowania w związku z zastosowaniem zasad rachunkowości

Bank dokonuje oszacowań i przyjmuje założenia, które mają wpływ na wartości aktywów i zobowiązań wykazywanych w następnym okresie. Szacunki i założenia, które podlegają ciągłej ocenie, oparte są na doświadczeniach historycznych i innych czynnikach, w tym oczekiwaniach, co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione.

Utrata wartości kredytów i pożyczek

Bank przeprowadza przegląd swojego portfela kredytowego pod kątem utraty wartości przynajmniej raz na kwartał. Dla ustalenia, czy należy wykazać utratę wartości w rachunku zysków i strat, Bank ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek dane wskazujące na możliwe do zmniejszenia zmniejszenie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących portfela kredytowego, zanim zmniejszenie to będzie można przyporządkować do konkretnego kredytu.

Szacunki mogą uwzględniać możliwe do zaobserwowania dane wskazujące na wystąpienie niekorzystnej zmiany sytuacji płatniczej kredytobiorców należących do określonej grupy lub sytuacji gospodarczej w danym kraju lub jego części, co ma związek z problemami występującymi w tej grupie aktywów.

Bank planuje przyszłe przepływy pieniężne na podstawie szacunków opartych o historyczne doświadczenia strat poniesionych na aktywach o cechach ryzyka kredytowego i obiektywnych dowodach utraty wartości podobnych do tych, które charakteryzują portfel.

Metodologia i założenia, na podstawie, których określa się szacunkowe kwoty przepływów pieniężnych i okresy, w których one nastąpią, są poddawane regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych

Wartość godziwą instrumentów finansowych nienotowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując techniki wyceny. Jeżeli do ustalenia wartości godziwej stosuje się techniki wyceny (np. modele), metody te są oceniane i weryfikowane okresowo przez wykwalifikowanych niezależnych pracowników, czyli takich, którzy nie uczestniczyli w opracowaniu tych metod.

Wszystkie modele są zatwierdzane przed użyciem, a także kalibrowane w celu zapewnienia, że otrzymane wyniki odzwierciedlają faktyczne dane i porównywalne ceny rynkowe. W modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania, pochodzące z aktywnego rynku.

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności

Wartość godziwa inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności jest szacowana na podstawie cen rynkowych obowiązujących w dniu bilansowym bez uwzględnienia kosztów transakcyjnych. Jeżeli ceny rynkowe są niedostępne, wówczas wartość godziwa szacowana jest za pomocą modeli wyceny lub metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych.

Zmienność na globalnych i krajowych rynkach finansowych

Trwający globalny kryzys płynnościowy, który rozpoczął się w połowie 2007 roku spowodował, niższy poziom dostępności kapitału, niższą płynność w sektorze bankowym oraz wyższe stopy pożyczek międzybankowych, a także bardzo dużą zmienność rynków giełdowych.

Niepewność na światowych rynkach finansowych doprowadziła również do upadku banków i konieczności przygotowywania programów naprawczych w Stanach Zjednoczonych, Europie Zachodniej i Rosji. W istocie pełny obraz wpływu trwającego kryzysu finansowego jest niemożliwy do przewidzenia, tak samo jak i posiadanie 100% pewności zabezpieczenia się przed nim.

Zarząd Banku nie może wiarygodnie określić efektu dalszego pogarszania się płynności na rynkach finansowych, wzrastającej zmienności na rynku walutowym oraz giełdowym na sytuację finansową Banku. Zarząd podejmuje wszelkie niezbędne kroki, które mają na celu zapewnienie stabilności i dalszego rozwoju Banku.

Płynność

Obecny poziom dostępności finansowania został znacząco ograniczony. Takie warunki mogą mieć wpływ na zdolność Banku do pozyskiwania nowych kapitałów oraz restrukturyzacji obecnych pożyczek na zasadach i warunkach podobnych do transakcji przeprowadzanych dotychczas.

Wpływ na klientów / kredytobiorców:

Obniżająca się płynność na rynkach finansowych może mieć wpływ, na klientów / kredytobiorców Banku, co w efekcie może mieć wpływ na ich zdolność do regulowania zadłużenia. Pogarszająca się sytuacja operacyjna klientów / kredytobiorców może mieć wpływ na prognozy Zarządu dotyczące przepływów pieniężnych, a także ocenę utraty wartości aktywów finansowych jak i niefinansowych. Na podstawie wszelkich dostępnych informacji Zarząd oceniając utratę wartości aktywów odpowiednio odzwierciedlił w niej zrewidowane szacunki dotyczące przyszłych przepływów pieniężnych.

Wartość zabezpieczeń

Poziom rezerw na utratę wartości pożyczek jest oparty na oszacowaniach Zarządu dokonanych na dzień bilansowy, biorących pod uwagę przepływy pieniężne, które mogą pojawić się w związku z przejęciami pomniejszonymi o koszty związane z przejęciem własności oraz sprzedażą zabezpieczeń. Rynek wielu typów zabezpieczeń w Polsce, w szczególności nieruchomości, został dotknięty skutkami obecnej zmienności na światowych rynkach finansowych, co miało wpływ na obniżenie się poziomu płynności pewnych grup zabezpieczeń.

Modele wyceny w momencie badania odzwierciedlają panujące warunki finansowe w dacie pomiaru, co może jednak nie być reprezentatywną charakterystyką rynku, albo przed albo też po dacie, na którą przeprowadzono takie badanie. Na dzień bilansowy Zarząd dokonał przeglądu modeli, aby być pewnym, że odzwierciedlają one prawidłowo aktualną sytuację rynkową, włączając w to specyfikę płynności rynku oraz spready kredytowe.

3. Zarządzanie ryzykiem

3.1 Charakter i zakres ryzyka związanego z instrumentami finansowymi

Raiffeisen Bank Polska S.A. stosuje w swojej działalności aktywne podejście do zarządzania ryzykiem polegające na jego identyfikacji, pomiarze, monitorowaniu i ograniczaniu. Bank kieruje się zasadą, że efektywny system zarządzania i kontroli ryzyka jest oparty na trzech, dopasowanych elementach:

- strukturze organizacyjnej – obejmującej podział zadań i kompetencji, w tym wyraźne wskazania funkcji realizowanych przez poszczególne jednostki organizacyjne w procesie zarządzania i kontroli ryzyka,
- metodach monitoringu, pomiaru i szacowania ryzyka – stanowiących warunek prawidłowej identyfikacji przez Bank ponoszonego ryzyka,
- działaniach skoncentrowanych na wykorzystaniu nowoczesnych technik zabezpieczania i transferu ryzyka w celu dostosowania rodzaju i profilu ryzyka podejmowanego przez Bank do apetytu na ryzyko wyrażonego w przyjętych planach strategicznych.

Struktura organizacyjna

Podstawowym założeniem przyjętym przy konstruowaniu systemu zarządzania i kontroli ryzyka jest rozdzielenie jednostek organizacyjnych kontrolujących ryzyko od jednostek biznesowych a więc podejmujących ryzyko, co zostało odzwierciedlone w strukturze organizacyjnej Raiffeisen Bank Polska S.A.

Zarządzanie i kontrola ryzyka stanowi w Banku proces, który przebiega na trzech zasadniczych poziomach:

1. Decyzji podejmowanych przez Radę Nadzorczą Banku oraz Zarząd Banku w ramach systemu komitetów ryzyka:
 - a) Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami odpowiedzialny przede wszystkim za:
 - zatwierdzanie zasad zarządzania ryzykiem w odniesieniu do ogólnej zdolności Banku do podejmowania ryzyka,
 - alokację kapitału do poszczególnych obszarów ryzyka,
 - monitorowanie realizacji przyjętej strategii zarządzania aktywami i pasywami Banku,
 - b) Komitet Sterujący Zarządzaniem Ryzykiem Operacyjnym odpowiedzialny za zatwierdzanie zasad oraz monitorowanie realizacji polityki i strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym,
 - c) Komitet Sterujący Ryzykiem Portfela Kredytowego realizujący przede wszystkim zadania związane z:
 - rozwojem i wdrażaniem polityk i strategii zarządzania ryzykiem kredytowym,
 - systematycznym monitoringiem ryzyka portfela kredytowego,
 - analizą wpływu czynników zewnętrznych na ryzyko portfela kredytowego,
 - nadzorem nad procesem kalkulacji, estymacji i walidacji parametrów ryzyka,
 - d) System Komitetów Kredytowych odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji kredytowych w ramach przyznanych kompetencji.

2. Kontroli realizowanej przez Departament Zarządzania Ryzykiem oraz Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym.
3. Operacyjnego zarządzania ryzykiem – realizowanego na poziomie poszczególnych jednostek organizacyjnych podejmujących ryzyko.

Zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka wdrażane są na podstawie pisemnych strategii, polityk i zasad.

Proces zarządzania kapitałem

Zarządzanie kapitałem w Banku ma na celu utrzymywanie kapitału na poziomie adekwatnym do profilu ryzyka działalności Banku oraz zwiększanie rentowności Banku i jego wartości dla akcjonariuszy.

Bank ustala minimalną wartość współczynnika wypłacalności, którą zobowiązany jest utrzymywać, powyżej minimalnego poziomu wymaganego zgodnie z art. 128 ust. 1 pkt. 3 Prawa Bankowego (8%). Przyjęta wartość współczynnika adekwatności kapitałowej zatwierdzana jest przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, który zatwierdza również mechanizmy alokacji kapitału do poszczególnych linii biznesowych Banku.

Bank dokonuje kalkulacji wymogów kapitałowych zgodnie z wymogami Uchwały KNB nr 1/2007 z 13 marca 2007 roku w sprawie adekwatności kapitałowej.

Rodzaj ryzyka	Metoda obliczania wymogu
Ryzyko kredytowe i kontrahenta	Standardowa
Ryzyko rynkowe	Standardowa
Ryzyko operacyjne	Standardowa

Poniższe zestawienie prezentuje wymóg kapitałowy dla poszczególnych rodzajów ryzyka:

Rodzaj ryzyka	Wymóg kapitałowy wyliczony zgodnie z wymogami KNB 2008	Wymóg kapitałowy wyliczony zgodnie z wymogami KNB 2007
Ryzyko Kredytowe i Kontrahenta	1 440 851	1 113 126
Ryzyko Rynkowe	20 250	18 726
Ryzyko Operacyjne	129 838	0
Suma regulacyjnych wymogów kapitałowych	1 590 939	1 131 852
Suma wymogów kapitałowych wyznaczonych z wykorzystaniem modelu wewnętrznego	0	0
Łączny wymóg kapitałowy	1 590 939	1 131 852
Wartość funduszy własnych	2 007 364	1 443 490
Współczynnik adekwatności kapitałowej	10,09%	10,20%

Podstawowym źródłem kapitału na pokrycie wymogów kapitałowych jest kapitał pierwszej kategorii wspomagany przez zobowiązania podporządkowane. Kapitał pierwszej kategorii wynosił na koniec 2008 roku 1 773,84 mln PLN, a kapitał drugiej kategorii 348 mln PLN.

Główne zmiany wartości kapitału, jakie miały miejsce podczas 2008 roku, to zaliczenie na poczet kapitału wyniku finansowego z roku 2007 w kwocie 148,64 mln PLN, amortyzacja pożyczki podporządkowanej w wysokości 26 mln PLN, podniesienie kapitału podstawowego łącznie o 425,03 mln PLN, podniesienie kapitału zapasowego o 80,88 mln PLN oraz zaliczenie na poczet kapitału części wyniku finansowego z października 2008 roku w wysokości 59,6 mln PLN.

W ciągu 2008 roku Bank spełniał wymogi regulacyjne dotyczące współczynnika adekwatności kapitałowej.

Kalkulacja Kapitału Ekonomicznego

Raiffeisen Bank Polska S.A. stosuje kapitał ekonomiczny (EC), jako element Procesu Oceny Adekwatności Kapitału Wewnętrznego (ICAAP), który stanowi implementację wymogów filaru drugiego Nowej Umowy Kapitałowej w szczególności uchwały nr 4/2007 Komisji Nadzoru Bankowego. ICAAP jest regulowany odpowiednim zarządzeniem Zarządu Banku.

Wyniki procesu są raportowane do odpowiednich komitetów. Metodologia ICAAP podlega corocznemu przeglądowi i aktualizacji zarówno w zakresie identyfikacji typów ryzyka jak i stosowanych metodologii. Decyzje o zmianach w procesie są podejmowane przez Zarząd Banku.

Kapitał ekonomiczny jest definiowany, jako kapitał mający na celu pokrycie nieoczekiwanych strat, jakie może ponieść Bank w wyniku materializacji rodzajów ryzyka występujących, lub mogących wystąpić w działalności Banku lub otoczeniu gospodarczym i jest obliczany na podstawie czterech głównych typów ryzyka, na jakie jest narażony:

- Ryzyko Kredytowe,
- Ryzyko Operacyjne,
- Ryzyko Płynności,
- Ryzyko Stopy Procentowej.

Dla pozostałych zidentyfikowanych typów ryzyka, które zostały uznane za potencjalnie materialne Raiffeisen Bank Polska S.A. przeprowadza okresową ocenę poziomu ryzyka i na podstawie jej wyników podejmuje stosowne kroki mające na celu kontrolę ryzyka.

Potencjalnie materialne rodzaje ryzyka:

Typ Ryzyka	Podejście	Model
Kredytowe	Ilościowe	CreditRisk+
Operacyjne	Ilościowe	Wewnętrzny – LDA
Płynności	Ilościowe	Statystyczny
Stopy Procentowej	Ilościowe	Statystyczny
Koncentracji	Jakościowe	Scorecards
Reputacji	Jakościowe	Scorecards
Definicji default	Jakościowe	Scorecards
Sekurytyzacji	Jakościowe	Scorecards
Modeli	Jakościowe	Scorecards
Strategiczne	Jakościowe	Scorecards
Projektowe	Jakościowe	Scorecards

Agregacja wyników z poszczególnych modeli oparta jest o funkcję kopuli Gaussa. Kapitał ekonomiczny jest kalkulowany, jako różnica pomiędzy wartością narażoną na ryzyko (przy poziomie ufności 99,95% i okresie 1 roku) oraz posiadanymi rezerwami z tytułu ryzyk objętych kalkulacją.

W dniu 31 grudnia 2008 roku wartość kapitału ekonomicznego wynosiła 1 045,51 mln PLN.

3.2 Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest to zagrożenie poniesienia strat w wyniku niewywiązania się dłużnika z warunków zawartej umowy.

Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz wielkość aktywów ważonych ryzykiem w podziale na grupy podmiotów zgodnie z wymogami zgodnie z wymogami Uchwały nr 1/2007 KNB z 13 marca 2007 roku w sprawie adekwatności kapitałowej, prezentuje poniższe zestawienie:

Grupa ekspozycji	Aktywa ważone ryzykiem (RWA)	Wymogi kapitałowe razem dla następujących rodzajów ryzyka: kredytowego, kredytowego kontrahenta
Rządy i banki centralne	0	0
Samorządy terytorialne i władze lokalne	7 573	606
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	53 084	4 247
Banki wielostronnego rozwoju	0	0
Organizacje międzynarodowe	0	0
Instytucje - banki	654 538	52 363
Przedsiębiorstwa	13 107 913	1 048 632
Detaliczne	2 347 975	187 838
Zabezpieczenie na nieruchomościach	1 174 172	93 934
Przeterminowane	389 621	31 170
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	0	0
Obligacje zabezpieczone	0	0
Ekspozycje krótkoterminowe wobec banków i przedsiębiorstw	0	0
Z tytułu uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0	0
Pozostałe	275 759	22 061
Razem:	18 010 635	1 440 851

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Bank działalności kredytowej poprzez zapewnienie najwyższej jakości ocen ryzyka kredytowego i efektywności podejmowania decyzji kredytowych, jak również skutecznego procesu monitorowania zaangażowania kredytowego wobec indywidualnego klienta i portfela kredytowego Banku.

W odniesieniu do indywidualnego klienta, monitorowaniu podlega jego sytuacja ekonomiczno-finansowa, przebieg wykorzystania i spłaty kredytu, ustanowione zabezpieczenia oraz powiązania kapitałowo-organizacyjne klienta. Wdrażane i modyfikowane procedury w tym zakresie mają na celu identyfikację zagrożeń oraz podejmowanie działań odpowiadających zmianom ryzyka.

Monitorowanie ryzyka kredytowego na poziomie portfela obejmuje sporządzanie regularnych, okresowych analiz dotyczących portfela kredytowego Banku zapewniających identyfikację niekorzystnych tendencji i koncentracji oraz wykonywanie doraźnych przeglądów tego portfela związanych przede wszystkim ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym.

Stosowane przez Bank procedury monitorowania ryzyka kredytowego obejmują również zasady monitorowania ustanowionych zabezpieczeń. W ramach monitoringu przeprowadzane są okresowe przeglądy zabezpieczeń. Zakres i częstotliwość tych przeglądów uzależniona jest od rodzaju przedmiotu zabezpieczenia i obejmuje: wartość zabezpieczenia i jej zmiany w okresie od ostatniego przeglądu, prawidłowość, kompletność i ważność dokumentów związanych z ustanowionym zabezpieczeniem oraz dokumentów ubezpieczeniowych dotyczących zabezpieczeń rzeczowych (przegląd polis ubezpieczeniowych, sposobów ich opłacania, terminy ważności).

Ekspozycja na ryzyko kredytowe Banku wynika głównie z prowadzonej działalności kredytowej, oraz w mniejszym stopniu ze sprzedaży i operacji w ramach portfela handlowego, instrumentów pochodnych oraz udziału w transakcjach płatniczych i rozliczeniach papierów wartościowych na rachunek Banku oraz na rachunek klientów Banku.

Bank stosuje wewnętrzne procedury pozwalające określić poziom ryzyka kredytowego wiążącego się z przyznaniem danemu klientowi kredytu lub innych usług obciążonych ryzykiem kredytowym oraz stopień akceptowalności tego ryzyka. Procedury te tworzone są zgodnie ze standardami obowiązującymi w Grupie RZB. Wdrażane i modyfikowane procedury w tym zakresie mają na celu identyfikację zagrożeń oraz podejmowanie działań odpowiadających zmianom ryzyka.

Bank posiada jasny i przejrzysty system kompetencji kredytowych zbudowany na wielostopniowym systemie komitetów kredytowych o różnych, ściśle określonych kompetencjach. Każda osoba zaangażowana w proces podejmowania decyzji odpowiada za ryzyko i zwrot na transakcji będącej przedmiotem decyzji.

W celu zapewnienia niezależności ocen ryzyka kredytowego i jakości portfela Banku wprowadzony został podział odpowiedzialności pomiędzy jednostkami biznesowymi oraz jednostkami ryzyka.

Jednostki biznesowe odpowiedzialne są za zarządzanie indywidualnymi ekspozycjami kredytowymi i w ramach swoich kompetencji wykonują czynności związane z:

- analizą kredytową oraz oceną ryzyka klienta,
- podejmowaniem decyzji kredytowych,
- monitoringiem zawartej transakcji i kredytobiorcy,
- restrukturyzacją i windykacją.

Jednostki zarządzające ryzykiem odpowiedzialne są za monitoring ryzyka całego portfela kredytowego Banku i w ramach swoich zadań realizują między innymi następujące funkcje:

- wdrożenie strategii, polityk i procedur kredytowych,
- zapewnienie właściwego stosowania zatwierdzonych przez Bank standardów procesu kredytowego,
- monitorowanie poziomu rezerw celowych na ryzyko kredytowe,
- zarządzanie portfelem kredytów zagrożonych.

Przed zawarciem umowy kredytowej Bank dokonuje oceny zdolności kredytowej klienta. Ocena klienta wspierana jest przez wykorzystywane w Banku systemy ratingowe i scoringowe. Systemy te stanowią ważny element zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku.

W przypadku klientów korporacyjnych zdolność kredytowa klienta jest oceniana w ramach systemu ratingowego w celu przyporządkowania klienta do jednej z kategorii ratingowych. Kategoria ratingowa ustalana jest na podstawie analizy czynników ilościowych (roczne i międzyokresowe sprawozdania finansowe), czynników jakościowych oraz informacji dodatkowych, stanowiących sygnały ostrzegawcze. Kategoria ratingowa ma wpływ na określenie standardowych kosztów ryzyka i jest ważnym parametrem w zarządzaniu portfelem kredytowym Banku.

Bank dokonuje również oceny ryzyka związanego z przeznaczeniem kredytu i zdolności klienta do obsługi zadłużenia, w tym przede wszystkim na podstawie generowanych przez klienta nadwyżek finansowych. Bank udziela kredytów klientom charakteryzującym się wysoką wiarygodnością kredytową. Jednakże mając na względzie ograniczenia potencjalnej straty w sytuacji braku obsługi długu, Bank dąży do zawierania umów zabezpieczeń, w szczególności w odniesieniu do długoterminowych umów kredytowych.

Ocena zdolności kredytowej klienta detalicznego dokonywana jest przy wykorzystaniu kart scoringowych.

Bank udziela kredytów klientom posiadającym zdolność kredytową, jednakże dążąc do wzmocnienia możliwości odzyskania zaangażowanych środków, ustanawia odpowiednie zabezpieczenia.

Czynności podejmowane w zakresie zabezpieczeń mają na celu należyte zabezpieczenie interesu Banku, w tym ustanowienie zabezpieczenia dającego możliwie najwyższy poziom odzysku wierzytelności w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych. Stąd zabezpieczenia nie różnią się pomiędzy kredytami obsługiwanymi terminowo i przeterminowanymi, oraz ze stwierdzoną utratą wartości i bez utraty. Polityka w zakresie prawnych zabezpieczeń określona została w przepisach wewnętrznych Banku.

Przyjmowane przez Bank zabezpieczenia ograniczające skutki ryzyka kredytowego to:

- hipoteka na nieruchomości mieszkalnej,
- hipoteka na nieruchomości komercyjnej,
- zastaw na aktywach trwałych,
- zastaw na przedsiębiorstwie,
- zabezpieczenia płynne (gotówka, dłużne papiery wartościowe),
- gwarancje bankowe,
- gwarancje skarbu państwa lub jednostki samorządu terytorialnego,
- gwarancje korporacyjne,

- potwierdzone cesje wierzytelności,
- spłaty własne (tylko dla części nie pokrytej zabezpieczeniami),
- Polisa Coface w przypadku faktoringu z ubezpieczeniem.

W celu kontroli ryzyka portfela kredytowego w zakresie oczekiwanych i nieoczekiwanych strat (kapitału i poziomu odpisów z tytułu utraty wartości), Bank określa limity koncentracji ryzyka kredytowego dla potrzeb kontroli wewnętrznej i zarządza ekspozycją na ryzyko w ramach tych limitów poprzez regularny system monitorowania.

Limity akceptowanego przez Bank poziomu ryzyka kredytowego są zatwierdzane przez Zarząd Banku.

Struktura limitów obowiązująca w Banku przedstawia się następująco:

Limity walutowe i płynnościowe:

- Limit dotyczący maksymalnego przyrostu aktywów długoterminowych,
- Limit dotyczący udziału należności walutowych w portfelu kredytowym Banku.

Limity branżowo – geograficzne:

- Limit koncentracji kredytowej w odniesieniu do branż gospodarki,
- Limit koncentracji geograficznej.

Limity jakościowe portfela:

- Limit dotyczący maksymalnej niezabezpieczonej ekspozycji portfela kredytowego,
- Limit maksymalnej ekspozycji kredytowej dla grupy klientów z ratingiem z przedziału 4,0 – 5,0 i bez ratingu (odrębnie dla portfela dużych, oraz małych i średnich przedsiębiorstw),
- Limity dotyczące finansowania rynku nieruchomości.

Limity wynikające z przepisów artykułu 71 Prawa bankowego:

- Limit koncentracji kredytowej względem pojedynczego klienta lub grupy klientów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie.

Zaangażowanie wobec jednego kredytobiorcy (włączając banki i brokerów) podlega dalszym ograniczeniom w formie szczegółowych limitów dotyczących narażenia na ryzyko bilansowe i pozabilansowe oraz dzienne limity ryzyka dostaw dotyczące pozycji takich jak walutowe kontrakty terminowe. Faktyczna ekspozycja na ryzyko jest codziennie porównywana z dopuszczalnym limitem.

Kwotę, która najlepiej odzwierciedla maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe na dzień sprawozdawczy, bez uwzględnienia jakichkolwiek elementów ograniczających skutki ryzyka kredytowego takich jak: posiadane zabezpieczenia, oraz inne elementy powodujące poprawę warunków kredytowania (np. porozumienia dotyczące rozliczania w kwocie netto, niekwalifikujące się do kompensaty, zgodnie z MSR 32), prezentuje poniższe zestawienie:

Nazwa ekspozycji	2008	2007
	Kwota ekspozycji*	Kwota ekspozycji*
Łączna kwota ekspozycji bilansowej i pozabilansowej brutto z podziałem na klasy ekspozycji	25 912 035	19 915 830
Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	1 554 506	1 195 307
Ekspozycje wobec instytucji finansowych (banków)	648 754	827 880
Ekspozycje wobec przedsiębiorców, w tym:	19 560 675	15 848 988
Ekspozycje z tytułu kredytowania specjalistycznego	4 253 702	1 691 393
Ekspozycje wobec małych i średnich przedsiębiorstw	2 467 866	1 207 402
Ekspozycje detaliczne ogółem i w podziale wg kategorii ekspozycji:	3 872 458	1 965 848
Odnawialne ekspozycje detaliczne	381 591	503 171
Pozostałe ekspozycje detaliczne	3 490 867	1 462 677
Ekspozycje kapitałowe	153 053	56 260
Inne aktywa niebędące ekspozycjami kredytowymi (obligacje korporacyjne)	122 589	21 547

*Ekspozycja składa się z pozycji bilansowych, pozabilansowych oraz udziałów i obligacji korporacyjnych.

Normy i limity wynikające z przepisów Prawa Bankowego - artykułu 71 Ustawy Prawo Bankowe oraz maksymalne dopuszczalne limity kwot wynikające z ww. przepisów

Zgodnie z art. 71 Ustawy Prawo Bankowe suma wierzytelności Banku oraz udzielonych przez Bank zobowiązań pozabilansowych obciążonych ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie nie może przekroczyć limitu koncentracji wierzytelności, który wynosi:

- 20% funduszy własnych Banku - w przypadku, gdy którykolwiek z tych podmiotów jest w stosunku do Banku podmiotem dominującym lub zależnym albo jest podmiotem zależnym od podmiotu dominującego wobec Banku, z zastrzeżeniem art. 79 ust. 3,
- 25% funduszy własnych Banku - w przypadku, gdy podmioty te nie są podmiotami powiązаныmi z Bankiem, w sposób określony w pkt. 1.

Wartości dopuszczalnych limitów na dzień 31 grudnia 2008 roku kształtowała się na poziomie:

Limit koncentracji zaangażowania względem podmiotów nie powiązanych organizacyjnie lub kapitałowo z Bankiem (25%):	501 841
Limit koncentracji zaangażowania względem podmiotów powiązanych organizacyjnie lub kapitałowo z Bankiem (20%):	401 473

Bank nie posiada zaangażowań spełniających powyższe kryteria.

Wartość kapitału regulacyjnego do wyliczania współczynnika wypłacalności na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosiła 2 007 364 tys. PLN

Kwota wymogu kapitałowego w tys. PLN	2008	2007
Ryzyko kredytowe i kontrahenta	1 440 851	1 113 126
Ryzyko rynkowe	20 250	18 726
Ryzyko operacyjne	129 838	0
Razem:	1 590 939	1 131 852

Zestawienie klientów Banku, których suma zaangażowań przekroczyła 10% funduszy własnych Banku

Ekspozycje przekraczające wartość 10% funduszy własnych Banku zostały zaprezentowane w oparciu o zaangażowania względem pojedynczego klienta, oraz grup kapitałowych. Suma tych zaangażowań nie przekroczyła limitu określonego w art. 71 pkt. 2 Prawa Bankowego wynoszącego 800% funduszy własnych Banku.

2008				
Nr klienta	Nazwa kredytobiorcy	Wartość zaangażowania w tys. PLN	Podmiot/Grupa	Udział procentowy
1	Kredytobiorca 1	438 305	Grupa	21,83%
2	Kredytobiorca 2	360 701	Podmiot	17,97%
3	Kredytobiorca 3	327 408	Grupa	16,31%
4	Kredytobiorca 4	326 032	Podmiot	16,24%
5	Kredytobiorca 5	275 989	Grupa	13,75%
6	Kredytobiorca 6	263 861	Podmiot	13,14%
7	Kredytobiorca 7	203 022	Grupa	10,11%
8	Kredytobiorca 8	201 267	Grupa	10,03%

2007				
Nr klienta	Nazwa kredytobiorcy	Wartość zaangażowania w tys. PLN	Podmiot/Grupa	Udział procentowy
1	Kredytobiorca 1	320 931	Grupa	22,23%
2	Kredytobiorca 2	188 759	Podmiot	13,08%
3	Kredytobiorca 3	179 182	Podmiot	12,41%
4	Kredytobiorca 4	175 350	Grupa	12,15%
5	Kredytobiorca 5	174 251	Grupa	12,07%
6	Kredytobiorca 6	166 134	Podmiot	11,51%
7	Kredytobiorca 7	155 388	Grupa	10,76%
8	Kredytobiorca 8	151 034	Podmiot	10,46%
9	Kredytobiorca 9	146 280	Podmiot	10,13%

Zestawienie należności bilansowych analizowanych pod kątem utraty wartości indywidualnie i grupowo z podziałem na poszczególne sektory klientów kredytobiorców, prezentują poniższe zestawienia:

2008	Należności analizowane indywidualnie wartość ekspozycji	Należności analizowane grupowo wartość ekspozycji	Należności razem wg wartości bilansowej
Należności z rozpoznaną utratą wartości	567 939	0	567 939
Klienci indywidualni	114 512	0	114 512
Klienci MIKRO	20 217	0	20 217
Duże przedsiębiorstwa	395 173	0	395 173
Małe i średnie przedsiębiorstwa	34 857	0	34 857
Sektor publiczny	3 180	0	3 180
Należności nieprzeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	231 130	15 093 586	15 324 716
Klienci indywidualni	0	2 370 417	2 370 417
Klienci MIKRO	0	504 795	504 795
Duże przedsiębiorstwa	205 493	11 109 550	11 315 043
Małe i średnie przedsiębiorstwa	25 604	922 113	947 717
Sektor publiczny	33	186 711	186 744
Należności przeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	123 246	955 800	1 079 046
Klienci indywidualni	1 096	371 403	372 499
Klienci MIKRO	168	59 446	59 614
Duże przedsiębiorstwa	80 671	485 530	566 201
Małe i średnie przedsiębiorstwa	13 285	30 304	43 589
Sektor publiczny	28 026	9 117	37 143
Razem:	922 315	16 049 386	16 971 701

2007	Należności analizowane indywidualnie wartość ekspozycji	Należności analizowane grupowo wartość ekspozycji	Należności razem wg wartości bilansowej
Należności z rozpoznaną utratą wartości	375 814	0	375 814
Klienci indywidualni	87 898	0	87 898
Klienci MIKRO	3 836	0	3 836
Duże przedsiębiorstwa	237 237	0	237 237
Małe i średnie przedsiębiorstwa	46 252	0	46 252
Sektor publiczny	591	0	591
Należności nieprzeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	180 429	11 477 862	11 658 291
Klienci indywidualni	0	1 684 793	1 684 793
Klienci MIKRO	0	205 771	205 771
Duże przedsiębiorstwa	120 449	8 308 000	8 428 449
Małe i średnie przedsiębiorstwa	13 480	1 093 029	1 106 509
Sektor publiczny	46 500	186 269	232 769
Należności przeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	39 795	816 236	856 031
Klienci indywidualni	0	193 156	193 156
Klienci MIKRO	0	21 778	21 778
Duże przedsiębiorstwa	16 635	552 838	569 473
Małe i średnie przedsiębiorstwa	9 677	44 964	54 641
Sektor publiczny	13 483	3 500	16 983
Razem:	596 038	12 294 098	12 890 136

Poniższa tabela prezentuje informację o jakości kredytowej aktywów finansowych, które nie są zaległe, i w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości. Jakość przedstawiono wykorzystując wewnętrzne ratingi stosowane przez Bank.

Bank stosuje trzy skale wewnętrznych ratingów:

- skala dotycząca klientów korporacyjnych oraz SME określona w 10 stopniowej skali (co pół stopnia) od 0 do 5,0 (gdzie 0 oznacza brak ryzyka niespłacenia, a 5 – utratę wartości);
- skala dotycząca projektów inwestycyjnych określona w skali od 6,1 do 6,5 (gdzie 6,1 oznacza znikome ryzyko niespłacenia, a 6,5 - utratę wartości);
- skala ratingowa dotycząca banków, oddziałów zagranicznych instytucji kredytowych, instytucji sektora finansowego oraz sektora publicznego określona w skali od A1 do D (gdzie A oznacza minimalne ryzyko kredytowe, a D - utratę wartości).

Bank nie przypisuje ratingów klientom indywidualnym oraz klientom MIKRO – te ekspozycje prezentowane są jako NR (non-rated).

2008 (w tys. PLN)

Nazwa	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	Ekspozycje wobec instytucji finansowych	Ekspozycje wobec przedsiębiorców w tym:	Ekspozycje z tytułu kredytowania specjalistycznego	Ekspozycje wobec matek i średnich przedsiębiorstw	Ekspozycje detaliczne ogółem i w podziale wg kategorii ekspozycji:	Ekspozycje detaliczne zabezpieczone na nieruchomościach	Odnawialne ekspozycje detaliczne	Łączna kwota ekspozycji wg wyceny bilansowej bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego wg klas ekspozycji
Wartość przyjętych zabezpieczeń	0	2 097	38 910 873	5 459 738	3 314 020	4 476 585	3 933 519	2 857	43 389 555
0,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	350 345	102 626	64 707	1	0	1	350 346
1,5	0	0	2 238 033	0	220 046	0	0	0	2 238 033
2	0	874	2 221 148	0	256 129	0	0	0	2 222 022
2,5	0	0	1 300 373	20 426	165 409	0	0	0	1 300 373
3	0	0	1 780 811	0	97 400	0	0	0	1 780 811
3,5	0	181	1 281 272	10 949	84 335	0	0	0	1 281 453
4	0	0	229 854	0	32 176	0	0	0	229 854
4,5	0	0	113 940	0	40 914	0	0	0	113 940
5	0	0	455 445	0	30 203	0	0	0	455 445
6,1	0	0	761 636	761 636	0	0	0	0	761 636
6,2	0	0	1 718 672	1 668 260	0	7	0	7	1 718 679
6,3	0	0	633 567	633 567	0	14	0	14	633 581
6,4	0	0	95 832	95 832	0	0	0	0	95 832
6,5	0	0	32 817	32 817	0	0	0	0	32 817
A1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A2	0	13 793	0	0	0	0	0	0	13 793
A3	0	474 785	8 088	0	0	0	0	0	482 873
B1	1 554 506	31 502	129 389	0	0	0	0	0	1 715 397
B2	0	5 218	39 221	0	0	0	0	0	44 439
B3	0	25	14 255	0	0	0	0	0	14 280
B4	0	0	10 550	0	0	0	0	0	10 550
B5	0	0	15 316	0	0	0	0	0	15 316
D.L	0	0	1 710	0	0	0	0	0	1 710
NR	0	1 308	957 640	1	34 845	2 857 406	1 507 148	389 134	3 816 354

Rozkład kwoty ekspozycji według klas ryzyka

*ekspozycja dotyczy pozycji bilansowych oraz udziałów i obligacji korporacyjnych.

Raiffeisen Bank Polska S.A.
Sprawozdanie finansowe wg MSSF, za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2008 r.

2007 (w tys. PLN)

Nazwa	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	Ekspozycje wobec instytucji finansowych	Ekspozycje wobec przedsiębiorców w tym:	Ekspozycje z tytułu kredytowania specjalistycznego	Ekspozycje wobec małych i średnich przedsiębiorstw	Ekspozycje detaliczne ogółem i w podziale wg kategorii ekspozycji:	Ekspozycje detaliczne zabezpieczone na nieruchomościach	Odnawialne ekspozycje detaliczne	Łączna kwota ekspozycji wg wyceny bilansowej bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego wg klas ekspozycji
Kwota ekspozycji*	2 360 776	660 428	9 867 554	1 624 251	1 106 509	1 919 361	838 912	469 150	14 808 120
Wartość przyjętych zabezpieczeń	0	213 497	13 569 503	2 676 178	1 646 064	2 656 506	2 368 022	753	16 439 506
0,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	0	1 491	310 984	0	35 454	0	0	0	312 475
1,5	0	0	1 797 489	0	196 582	0	0	0	1 797 489
2	0	15	1 595 601	37 517	275 956	2 519	0	1 849	1 598 135
2,5	0	223	1 477 435	0	221 095	0	0	0	1 477 658
3	0	1	1 441 537	138 602	138 891	408	0	383	1 441 946
3,5	0	0	1 036 626	2 287	147 090	340	0	244	1 036 966
4	0	0	218 786	17 252	33 327	72	0	72	218 858
4,5	0	0	120 932	0	46 317	302	0	70	121 234
5	0	0	7 102	0	2 477	0	0	0	7 102
6,1	0	0	455 987	455 987	0	0	0	0	455 987
6,2	0	0	603 733	601 875	0	39	0	39	603 772
6,3	0	0	381 827	341 733	0	8	0	8	381 836
6,4	0	0	29 000	29 000	0	0	0	0	29 000
A1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A2	0	71 792	0	0	0	0	0	0	71 792
A3	0	339 429	93 822	0	0	0	0	0	433 252
B1	2 360 776	115 124	69 139	0	0	0	0	0	2 545 039
B2	0	11 837	57 361	0	0	0	0	0	69 198
B3	0	0	3 847	0	0	0	0	0	3 847
B4	0	108 070	94	0	0	0	0	0	108 164
B5	0	1 865	0	0	0	0	0	0	1 865
NR	0	10 581	166 254	0	9 319	1 915 674	838 912	466 486	2 092 508

Rozkład kwoty ekspozycji według klas ryzyka

*ekspozycja dotyczy pozycji bilansowych oraz udziałów i obligacji korporacyjnych.

Opis ustanowionego zabezpieczenia, oraz innych elementów powodujących poprawę warunków kredytowania portfela analizowanego indywidualnie prezentują poniższe zestawienia:

Nazwa	Całkowita wartość ekspozycji zabezpieczona przez uznane zabezpieczenia finansowe*	Całkowitą wartość ekspozycji zabezpieczona gwarancją lub kredytowymi instrumentami pochodnym
2008		
Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	0	0
Ekspozycje wobec instytucji finansowych (banków)	11 316	65 015
Ekspozycje wobec przedsiębiorców	2 643 534	1 628 096
Ekspozycje detaliczne	0	0
Ekspozycje kapitałowe	0	0
Pozycje sekurytyzacyjne	0	0
Inne aktywa niebędące ekspozycjami kredytowymi	0	0

*Uznane zabezpieczenia stanowią zabezpieczenia, które w ocenie Banku pomniejszają ekspozycję na ryzyko dla celów kalkulacji rezerw.

Nazwa	Całkowita wartość ekspozycji zabezpieczona przez uznane zabezpieczenia finansowe	Całkowitą wartość ekspozycji zabezpieczona gwarancją lub kredytowymi instrumentami pochodnym
2007		
Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	0	0
Ekspozycje wobec instytucji finansowych (banków)	111 011	63 422
Ekspozycje wobec przedsiębiorców	1 956 070	1 620 202
Ekspozycje detaliczne	0	0
Ekspozycje kapitałowe	0	0
Pozycje sekurytyzacyjne	0	0
Inne aktywa niebędące ekspozycjami kredytowymi	0	0

Analizę aktywów bilansowych, które są zaległe na dzień sprawozdawczy, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości oraz rynkowej wartości wszystkich przyjętych przez Bank zabezpieczeń prezentują poniższe zestawienia.

Rodzaj aktywów	Okres przeterminowania					Wartość rynkowa przyjętych zabezpieczeń
	Poniżej 30 dni	Powyżej 30 dni poniżej 90 dni	Powyżej 90 dni poniżej 180 dni	Powyżej 180 dni poniżej 1 roku	Powyżej 1 roku	
2008						
Należności od banków	0	0	0	0	0	0
Należności od klientów indywidualnych	422 862	13 659	641	146	20	352 199
Należności od klientów MIKRO	64 098	7 444	2 109	488	45	19 973
Należności od dużych przedsiębiorstw	511 051	14 135	283	4	8	172 984
Należności od małych i średnich przedsiębiorstw	31 914	353	525	98	44	17 183
Należności od sektora publicznego	9 117	0	2	0	0	0
Razem:	1 039 042	35 591	3 560	736	117	562 339

Rodzaj aktywów	Okres przeterminowania					Wartość rynkowa przyjętych zabezpieczeń
	Poniżej 30 dni	Powyżej 30 dni poniżej 90 dni	Powyżej 90 dni poniżej 180 dni	Powyżej 180 dni poniżej 1 roku	Powyżej 1 roku	
2007						
Należności od banków	0	0	0	0	0	0
Należności od klientów indywidualnych	192 903	202	42	6	4	115 785
Należności od klientów MIKRO	15 643	6 073	12	44	6	3 815
Należności od dużych przedsiębiorstw	566 230	3 206	18	1	18	85 121
Należności od małych i średnich przedsiębiorstw	48 149	6 425	20	27	19	29 788
Należności od sektora publicznego	16 900	0	83	0	0	0
Razem:	839 825	15 906	175	78	47	234 509

Analizę składników aktywów bilansowych, w przypadku, których rozpoznano utratę wartości i powiązanych z nimi zabezpieczeń według wartości rynkowej prezentuje poniższe zestawienie:

Rodzaj aktywów	Zabezpieczenia				
	Aktywa bilansowe	Rezerwy na utratę wartości	Wartość przyjętych zabezpieczeń	Zabezpieczenia sprzedawalne	Zabezpieczenia niesprzedawalne
2008					
Należności od banków	0	0	0	0	0
Należności od klientów indywidualnych	105 431	97 307	18 086	16 796	1 290
Należności od klientów MIKRO	20 385	13 953	2 350	2 350	0
Należności od dużych przedsiębiorstw	677 123	173 165	1 462 663	1 425 790	36 873
Należności od małych i średnich przedsiębiorstw	73 746	16 002	87 718	78 469	9 249
Należności od sektora publicznego	31 239	83	0	0	0
Razem:	907 924	300 510	1 570 817	1 523 405	47 412

Rodzaj aktywów	Zabezpieczenia				
	Aktywa bilansowe	Rezerwy na utratę wartości	Wartość przyjętych zabezpieczeń	Zabezpieczenia sprzedawalne	Zabezpieczenia niesprzedawalne
2007					
Należności od banków	0	0	0	0	0
Należności od klientów indywidualnych	87 898	76 570	3 756	3 219	537
Należności od klientów MIKRO	3 836	3 333	231	231	0
Należności od dużych przedsiębiorstw	374 320	109 910	701 783	661 959	39 824
Należności od małych i średnich przedsiębiorstw	69 410	32 770	54 532	37 364	17 168
Należności od sektora publicznego	60 574	591	683	683	0
Razem:	596 038	223 174	760 985	703 456	57 529

Restrukturyzacja kredytów i pożyczek

Renegocjowanie warunków umownych pożyczek i kredytów stanowi przesłankę utraty wartości, chyba że renegocjacja warunków umownych nie była wymuszona sytuacją dłużnika, a przeprowadzona była na normalnych zasadach biznesowych. Proces restrukturyzacji polega na zmianie umów w zakresie wydłużenia okresu płatności, rozpoznanych planów naprawczych, modyfikacji i odłożenia spłaty długu klienta, który w wyniku tego procesu klasyfikowany jest jako default. Praktyka i procedury procesu restrukturyzacji opierają się na współczynnikach i kryteriach, które w opinii Banku pokazują, że płatności mają być z największym prawdopodobieństwem uregulowane na czas. Procedury restrukturyzacji są uwarunkowane regularnymi przeglądami. Najczęściej restrukturyzacja jest przeprowadzana w odniesieniu do pożyczek terminowych. Zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości rozpoznaje się utratę wartości kredytów renegocjowanych, jeżeli zmiana warunków umownych wynika z wyższego ryzyka kredytowego.

Z uwagi na przyjęte w Banku procedury operacyjne dotyczące renegocjacji umów polegające na zamknięciu dotychczasowych kontraktów kredytowych i otwarciu nowych opartych o zmienione kryteria, Bank nie zaprezentował wartości liczbowych dotyczących renegocjowanych umów.

Geograficzna koncentracja ryzyka kredytowego w Banku oraz koncentracja według branż

Wartość zaangażowania prezentowana w poniższych tabelach składa się z zaangażowania bilansowego i pozabilansowego oraz ekwiwalentu bilansowego transakcji pochodnych w odniesieniu do klientów korporacyjnych, detalicznych i banków. Wartość zaangażowania została zaprezentowana w wartości, która nie uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego.

Nazwa	Ekspozycje ogółem	W tym:		Kwoty korekt wartości i rezerw
		Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	Ekspozycje przeterminowane	
2008				
Łączna kwota ekspozycji bilansowych i pozabilansowych	28 136 297	567 939	1 079 046	339 985
POLSKA:	26 465 179	567 800	1 047 519	339 558
Województwo dolnośląskie	1 807 053	56 806	61 832	46 304
Województwo kujawsko-pomorskie	492 688	8 443	35 262	7 603
Województwo lubelskie	777 717	5 477	18 790	5 319
Województwo lubuskie	869 091	32 717	40 411	16 220
Województwo łódzkie	1 176 028	8 092	39 653	9 207
Województwo małopolskie	1 448 957	32 999	71 562	15 907
Województwo mazowieckie	10 040 175	107 879	379 529	82 206
województwo opolskie	104 200	2 799	6 310	2 731
Województwo podkarpackie	332 614	1 823	6 677	2 144
Województwo podlaskie	120 253	7 795	8 053	6 784
Województwo pomorskie	2 056 300	48 338	116 498	29 628
Województwo śląskie	2 408 977	194 279	42 260	70 777
Województwo świętokrzyskie	663 519	16 830	31 505	13 493
Województwo warmińsko-mazurskie	100 519	191	3 020	390
Województwo wielkopolskie	3 550 679	32 341	161 794	21 219
Województwo zachodniopomorskie	516 409	10 991	24 363	9 626
ZAGRANICA	1 671 118	139	31 527	427

Nazwa	Ekspozycje ogółem	W tym:		Kwoty korekt wartości i rezerw
		Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	Ekspozycje przeterminowane	
2007				
Łączna kwota ekspozycji bilansowych i pozabilansowych	20 648 829	375 814	856 031	254 545
POLSKA:	19 053 512	375 684	833 186	254 221
Województwo dolnośląskie	1 780 312	42 659	168 393	30 514
Województwo kujawsko-pomorskie	444 882	5 789	13 762	4 575
Województwo lubelskie	607 696	3 510	9 914	4 051
Województwo lubuskie	803 455	6 887	28 865	4 224
Województwo łódzkie	803 653	6 395	14 312	9 069
Województwo małopolskie	1 323 910	4 763	40 436	5 858
Województwo mazowieckie	5 418 328	123 795	163 404	92 786
Województwo opolskie	69 083	3 084	2 464	1 858
Województwo podkarpackie	139 314	1 476	8 434	1 614
Województwo podlaskie	225 655	3 092	5 816	3 396
Województwo pomorskie	1 586 441	31 353	78 353	14 959
Województwo śląskie	1 836 955	72 540	35 853	29 018
Województwo świętokrzyskie	502 973	21 766	42 259	18 080
Województwo warmińsko-mazurskie	75 764	73	6 864	144
Województwo wielkopolskie	3 133 501	42 436	194 861	28 176
Województwo zachodniopomorskie	301 590	6 066	19 196	5 899
ZAGRANICA	1 595 317	130	22 845	324

Kod branży	Nazwa	Łączna kwota ekspozycji wg wyceny bilansowej bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego wg głównych grup EKD										Salda korekt wartości i rezerw					
		Ekspozycje ogółem	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	Ekspozycje wobec instytucji finansowych	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	Ekspozycje detaliczne	Ekspozycje kapitałowe	Pozycje sekurytyzacyjne	Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	Inne aktywa niebędące ekspozycjami kredytowymi							
2008																	
A	Rolnictwo																
	łowiectwo	77 024	0	0	76 597	303	0	0	0	0	0	124	0	0	0	0	230
B	Rybnictwo	12 590	0	0	9 410	0	0	0	0	0	0	3 180	0	0	0	0	85
C	Górnictwo	11 288	0	0	8 684	0	0	0	0	0	0	2 604	0	0	0	0	1 234
D	Przetwórstwo przemysłowe	4 551 064	0	0	4 224 733	0	0	0	0	0	0	326 331	0	0	0	0	147 716
E	Wywarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	179 843	0	0	179 836	0	0	0	0	0	0	7	0	0	0	0	92
F	Budownictwo	1 148 445	0	0	1 089 947	84	0	0	0	0	0	20 320	0	0	0	0	9 520
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	3 294 824	0	0	3 256 821	78	473	0	0	0	0	37 925	0	0	0	0	30 261
H	Hotele i restauracje	128 181	0	0	127 940	2	0	0	0	0	0	239	0	0	0	0	565
I	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	345 800	0	0	322 493	0	0	0	0	0	0	23 307	0	0	0	0	20 680
J	Pośrednictwo finansowe	2 445 858	1 554 506	527 686	248 517	0	114 959	0	0	0	0	190	0	0	0	0	545

Raiffeisen Bank Polska S.A.
 Sprawozdanie finansowe wg MSSE, za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2008 r.

K	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	3 619 857	0	0	3 615 679	0	38 094	0	4 178	0	7 446
L	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	5 431	0	0	5 431	0	0	0	0	0	0
M	Edukacja	10 556	0	0	10 498	0	0	0	58	0	149
N	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	186 375	0	0	186 237	0	0	0	138	0	235
O	Działalność usługowa komunalna	197 401	0	0	165 378	0	0	0	32 023	0	6 823
P	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	2 992 409	0	0	135 448	2 739 646	0	0	117 315	0	114 404
Q	Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem:		19 206 946	1 554 506	527 686	13 663 649	2 740 113	153 053	0	567 939	0	339 985

Kod branży	Nazwa	Łączna kwota ekspozycji wg wyceny bilansowej bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego wg głównych grup EKD								Salda korekt wartości i rezerw			
		Ekspozycje ogółem	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	Ekspozycje wobec instytucji finansowych	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	Ekspozycje detaliczne	Ekspozycje kapitałowe	Pozycje sekurytyzacyjne	Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości		Inne aktywa niebędące ekspozycjami kredytowymi		
2007													
A	Rolnictwo łowiectwo leśnictwo	85 467	0	0	83 481	1 986	0	0	4 310	0	4 388		
B	Rybacktvo	1 316	0	0	1 250	66	0	0	0	0	1		
C	Górnictwo	8 043	0	0	7 426	617	0	0	0	0	26		
D	Przetwórstwo przemysłowe	3 497 696	0	0	3 461 208	36 488	0	0	181 365	0	77 309		
E	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energie elektryczną, gaz, wodę	104 813	0	0	104 602	211	0	0	3 910	0	120		
F	Budownictwo	910 452	0	0	845 479	26 879	0	0	8 864	0	7 036		
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych , motocykli; oraz artykułów użytku osobistego i domowego	3 109 875	0	0	3 033 316	76 559	0	0	39 757	0	39 439		
H	Hotele i restauracje	84 148	0	0	77 037	7 111	0	0	104	0	238		
I	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	264 571	0	0	235 584	28 987	0	0	0	0	2 462		
J	Pośrednictwo finansowe	2 244 879	1 195 307	664 997	361 968	4 441	18 166	0	2 716	0	2 985		

Raiffeisen Bank Polska S.A.
 Sprawozdanie finansowe wg MSSF, za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2008 r.

K	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	1 580 046	0	0	1 554 215	25 831	38 094	0	7 813	0	7 901
L	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	757 602	0	0	757 602	0	0	0	591	0	592
M	Edukacja	23 009	0	0	21 346	1 663	0	0	81	0	97
N	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	189 799	0	0	182 646	7 153	0	0	24	0	118
O	Działalność usługowa komunalna	200 183	0	0	197 130	3 053	0	0	36 581	0	16 920
P	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	1 744 802	0	0	0	1 744 802	0	0	89 698	0	94 913
Q	Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem:		14 806 701	1 195 307	664 997	10 924 290	1 965 847	56 260	0	375 814	0	254 545

Instrumenty pochodne

Bank sprawuje ścisłą kontrolę nad otwartymi pozycjami pochodnymi netto, tzn. różnicą pomiędzy kontraktami kupna i sprzedaży, zarówno pod względem kwoty, jak i okresu obowiązywania. W dowolnym momencie kwota podlegająca ryzyku kredytowemu ogranicza się do bieżącej wartości godziwej instrumentów, których wycena jest dodatnia (tzn. aktywów), co w odniesieniu do instrumentów pochodnych stanowi jedynie niewielki ułamek wartości umowy lub wartości nominalnych wykorzystywanych do wyrażania wolumenu istniejących instrumentów.

Poziomem ekspozycji na to ryzyko kredytowe zarządza się w ramach ogólnych limitów kredytowych dla klientów, łącznie z potencjalną ekspozycją na ryzyko wynikające ze zmian na rynku.

Zwykle nie uzyskuje się zabezpieczeń w odniesieniu do ryzyka kredytowego związanego z tymi instrumentami, z wyjątkiem sytuacji, gdy Bank wymaga od kontrahentów depozytów zabezpieczających.

Zobowiązania pozabilansowe o charakterze kredytowym

Głównym celem tych instrumentów jest zapewnienie dostępności środków dla klientów zgodnie z zapotrzebowaniem. Gwarancje i akredytywy "standby", stanowiące nieodwołalne zapewnienia, że Bank spłaci zobowiązania klienta wobec osób trzecich, jeżeli klient nie będzie w stanie ich spłacić, są związane z takim samym ryzykiem, jak kredyty. Akredytywy dokumentowe i akredytywy typu listu kredytowego (CLC), które są pisemnymi zobowiązaniami Banku wydanymi na rzecz klienta, upoważniającymi osoby trzecie do wypisywania czeków na Bank do ustalonej kwoty na określonych warunkach, są zabezpieczone na dostawach towarów których dotyczą, przez co związane są z mniejszym ryzykiem niż bezpośredni kredyt.

Zobowiązania pozabilansowe o charakterze kredytowym dotyczą niewykorzystanej części udzielonych kredytów, gwarancji i akredytyw. Jeżeli chodzi o ryzyko kredytowe z tytułu zobowiązań do udzielenia kredytu, Bank jest potencjalnie narażony na straty w wysokości równej całej kwocie niewykorzystanych zobowiązań do udzielenia kredytów. Prawdopodobna wysokość straty jest jednak niższa od całej kwoty niewykorzystanych zobowiązań do udzielenia kredytów, ponieważ większość z tych zobowiązań uzależniona jest od spełnienia przez klientów określonych standardów kredytowych. Bank monitoruje okresy obowiązywania zobowiązań do udzielenia kredytów, ponieważ w przypadku dłuższych okresów ryzyko kredytowe jest zazwyczaj większe.

3.3 Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe wynika z otwartych pozycji w produktach procentowych, walutowych i kapitałowych, które narażone są na zmiany wartości na rynku. Bank stosuje dla potrzeb konstrukcji limitów ryzyka metody symulacyjne, metody oparte na wartości punktu bazowego oraz metody oparte na wartości pozycji netto.

Proces zarządzania ryzykiem rynkowym podlega ciągłej ocenie oraz ewolucji w celu dostosowania go do zmieniających się warunków rynkowych.

Na proces zarządzania składają się:

- identyfikacja czynników ryzyka,
- pomiar ryzyka,
- monitorowanie ryzyka,
- raportowanie ryzyka.

3.4 Ryzyko walutowe

Cele i zasady zarządzania ryzykiem walutowym

Ryzyko walutowe to ryzyko zmiany wartości poszczególnych instrumentów finansowych spowodowanych fluktuacjami kursów walutowych. Z uwagi na prowadzoną działalność, Bank narażony jest na wpływ wahań kursowych na swoją sytuację finansową i przepływy pieniężne.

Ryzyko walutowe rozumiane jako prawdopodobieństwo wystąpienia straty jest uzależnione od:

- zmienności kursów walutowych,
- niedopasowania należności i zobowiązań walutowych.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ustalenie obszarów ryzyka walutowego i podejmowanie działań mających na celu ograniczenie ryzyka walutowego do akceptowanych przez Bank rozmiarów.

W celu zarządzania ryzykiem walutowym Zarząd ustala limity poziomu ekspozycji na ryzyko dla poszczególnych walut oraz globalnie dla pozycji overnight, które są na bieżąco monitorowane. Wielkości, które również podlegają kontroli to wartość zagrożona, obliczana w horyzoncie 10-dniowym oraz maksymalna miesięczna i roczna strata z transakcji na rynku walutowym.

W celu ograniczenia negatywnego wpływu zmian kursów walut i relacji między należnościami a zobowiązaniami walutowymi na wynik finansowy, Bank dostosowuje działalność do zewnętrznych i wewnętrznych norm ostrożnościowych. Limity wielkości ryzyka walutowego uzależnione są od kapitałów Banku, jak również ściśle skorelowane z osiąganymi wynikami ekonomicznymi dla działalności walutowej.

Ponadto, dla potrzeb Nadzoru Bankowego wykorzystywana jest tzw. metoda podstawowa wyznaczająca dopuszczalne granice ekspozycji na ryzyko niedopasowania należności i zobowiązań walutowych (tzw. pozycja całkowita) w odniesieniu do funduszy własnych Banku.

Raporty dzienne dotyczące pozycji walutowej Banku obejmujące analizę działalności walutowej w kontekście przestrzegania obowiązujących norm ostrożnościowych oraz wyników ekonomicznych przedstawiane są dyrektorom jednostek organizacyjnych odpowiedzialnym za zarządzanie oraz kontrolę ryzyka oraz członkowi Zarządu nadzorującemu pion gospodarki pieniężnej.

Na dzień 31.12.2008 pozycja walutowa całkowita (długa) Banku wynosiła 1 084 tys. PLN, co stanowi 0,05 % funduszy własnych Banku. W związku z powyższym Bank nie miał wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego.

Pozycja walutowa Banku w trzech podstawowych walutach była następująca:

USD 442 tys. PLN,
 EUR 641 tys. PLN,
 CHF 264 tys. PLN.

Poniższa tabela przedstawia podział pozycji bilansowych i pozabilansowych Banku według poszczególnych walut według stanu na dzień 31 grudnia 2008 i 2007 roku (w tys. PLN).

Koncentracje aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych

2008	EUR	USD	CHF	Pozostałe	Razem
Składniki pozycji walutowej bilansowe - aktywa	4 729 482	704 857	1 841 238	101 758	7 377 335
Składniki pozycji walutowej bilansowe - pasywa	4 928 486	888 536	115 015	127 031	6 059 068
Składniki pozycji walutowej pozabilansowe - kwoty do otrzymania	9 056 236	6 010 212	383 083	1 177 476	16 627 007
Składniki pozycji walutowej pozabilansowe - kwoty do wydania	8 857 674	5 826 269	2 109 307	1 151 383	17 944 633
Pozycja walutowa netto długa (+)	0	264	0	820	1 084
Pozycja walutowa netto krótka (-)	-442	0	-1	0	-443

2007	EUR	USD	CHF	Pozostałe	Razem
Składniki pozycji walutowej bilansowe - aktywa	2 888 048	387 887	960 235	193 158	4 429 328
Składniki pozycji walutowej bilansowe - pasywa	3 083 218	811 069	15 239	142 077	4 051 603
Składniki pozycji walutowej pozabilansowe - kwoty do otrzymania	6 532 743	8 429 554	338 625	539 153	15 840 075
Składniki pozycji walutowej pozabilansowe - kwoty do wydania	6 332 852	8 006 469	1 283 703	589 351	16 212 375
Pozycja walutowa netto długa (+)	4 722	0	0	884	5 606
Pozycja walutowa netto krótka (-)	0	-97	-82	0	-179

Polityka Banku w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym zakłada posiadanie zamkniętej pozycji walutowej. Bank nie prowadzi wyodrębnionych portfeli handlowych w zakresie przeprowadzania transakcji walutowych. Ryzyko walutowe jest niematerialne – wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego wynosi 0 PLN. W związku z powyższym Bank w procesie zarządczym nie stosuje metod symulacyjnych. Metoda wartości zagrożonej (Var) jest stosowana ze względu na wymagania Grupy.

Wartość zagrożona (VaR), definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca ze zmiany kursu walutowego z zachowaniem założonego poziomu ufności oraz okresu utrzymywania pozycji. Do wyznaczenia VaR stosuje się metodę wariacji-kowariancji przy poziomie ufności równym 99%. Parametry dla metody VAR kształtowały się w dniu 31.12.2008 następująco:

	2008
VaR Limit (mln EUR)	0,5
VaR (mln EUR)	0,014
VaR Utylizacja limitu	2,77%

3.5 Ryzyko zmiany stopy procentowej dla przepływów pieniężnych i wartości godziwej

Cele i zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest spowodowane tym, że możliwe zmiany stóp procentowych na rynku mogą mieć wpływ na przyszłe przepływy pieniężne lub też na wartość godziwą posiadanych przez Bank instrumentów finansowych.

Identyfikacja obszarów, w których Bank jest narażony na ryzyko stopy procentowej oraz kształtowanie struktury bilansu i zobowiązań pozabilansowych w sposób pozwalający na maksymalizację wartości aktywów netto oraz wyniku odsetkowego są głównymi celami zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Dla celów oceny ryzyka stóp procentowych Bank wykorzystuje następujące metody:

dla księgi bankowej:

- metodologię analizy luki stóp procentowych,
- metodę wartości punktu bazowego BpV,
- metodę VaR,
- metodę głównych składowych.

dla księgi handlowej:

- metodę wartości punktu bazowego BpV,
- metodę VaR.

Analiza luki pozwala na ocenę wrażliwości dochodów odsetkowych netto na zmiany rynkowych stóp procentowych. Bank wykorzystuje analizę Monte Carlo do przeprowadzania testów warunków skrajnych przyjmując założenie o nagłym szokowym przesunięciu się krzywych dochodowości. Analiza luki uzupełniana jest analizą wrażliwości na zmianę kształtu krzywych dochodowości z wykorzystaniem analizy głównych składowych.

Metodologia wartości punktu bazowego (BpV) ocenia wrażliwość wartości utrzymywanych pozycji na zmiany stóp procentowych.

Wartość zagrożona (VaR), definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca ze zmiany wartości bieżącej przepływów pieniężnych z instrumentu finansowego, z zachowaniem założonego poziomu ufności oraz okresu utrzymywania pozycji. Do wyznaczenia VaR stosuje się metodę wariancji-kowariancji przy poziomie ufności równym 99%.

Obliczone zgodnie z powyższymi założeniami wartości VAR są następujące (w tys. PLN, termin utrzymywania 10 dni, poziom ufności 99%).

	2008
Księga bankowa	5 197
Księga handlowa	1 982

Na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość zagrożona na stopie procentowej (księga bankowa) w horyzoncie 10-dniowym (VaR 10-dniowy) wyniosła PLN 5 197 tysięcy złotych, co stanowiło około 0,3% funduszy własnych Banku.

Bank przeprowadza również analizę wrażliwości marży odsetkowej netto na zmianę rynkowych stóp procentowych. Scenariusz testowy zakłada jednorazową zmianę wszystkich stóp procentowych oraz zwiększenie korelacji pomiędzy zmianami stóp. Wewnętrzny limit Banku na wartość tej zmiany wynosi 10%, a jego wartość na koniec 2008 roku wynosiła 5,03% (w roku 2007 :2,94%).

Ponadto Bank przeprowadza analizę zmiany wartości ekonomicznej do wartości funduszy własnych Banku, na skutek zmiany struktury stóp procentowych, dla poszczególnych typów walut, o przyjęty wskaźnik zakłócenia poziomu struktury stóp. W tym celu wyznaczana jest ważona wartość pozycji aktywów oraz pasywów, gdzie system wag oparty jest o założone równoległe przesunięcie struktury stóp procentowych.

Wykorzystanie wag ma na celu oszacowanie zmiany wartości bieżącej aktywów oraz pasywów, przy założeniu zmiany struktury stóp procentowych. Następnie wyznaczany jest rozkład zmiany wartości ekonomicznej kapitału przy danym poziomie ufności. Wartość wskaźnika porównywana jest do poziomu kapitałów własnych. Wartość wskaźnika Wsk nie może przekroczyć 20%. Sytuacja taka oznaczałaby, iż standardowe zakłócenie poziomu stóp procentowych powoduje spadek wartości ekonomicznej o ponad 20% wartości funduszy regulacyjnych pierwszej i drugiej kategorii. Wartość wskaźnika na koniec roku 2008 wyniosła 2,9%.

Na podstawie wymienionych metod pomiarowych funkcjonuje system limitów ekspozycji na ryzyko stóp procentowych. Limity ryzyka stóp procentowych (limit luki, limit BpV oraz VaR limit) są ustanowione na poziomie całego Banku, ale także osobno dla spółek zależnych.

Wszystkie limity związane z ryzykiem stopy procentowej monitorowane są przez Departament Zarządzania Ryzykiem. Pomiar ryzyka prowadzony jest w cyklu dziennym. Dzielne raporty z wykorzystaniem poszczególnych limitów ryzyka rozsyłane są w formie elektronicznej do merytorycznych komórek organizacyjnych Banku.

W celu właściwego zarządzania ryzykiem kierownictwo Banku uczestniczy aktywnie w procesie ustanawiania i weryfikacji limitów, oraz kontroli poziomu ich wykorzystania. Za okresową kontrolę zarządzania ryzykiem stóp procentowych odpowiedzialny jest Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO). ALCO na swych comiesięcznych posiedzeniach dokonuje oceny poziomu ryzyka, na które Bank jest narażony i w razie konieczności zobowiązuje właściwe jednostki do podjęcia odpowiednich kroków w celu jego ograniczenia.

Wrażliwość aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych na zmiany stóp procentowych – analiza zmian oprocentowania

Poniższa tabela przedstawia ekspozycję Banku na ryzyko zmiany stopy procentowej. Tabela ta przedstawia aktywa i zobowiązania Banku według wartości bilansowej w podziale według wcześniejszego z dwóch terminów: zmiany oprocentowania przewidzianej w umowie lub terminu wymagalności. Wartość bilansowa pochodnych instrumentów finansowych, które są wykorzystywane przede wszystkim w celu obniżania poziomu ekspozycji Banku na zmiany stóp procentowych, ujęta jest w „Pozostałych aktywach” i „Pozostałych zobowiązaniach”.

Przewidywane terminy zmian oprocentowania i wymagalności/zapadalności nie odbiegają znacząco od terminów umownych.

2008	Nieoprocentowane	1M	3M	6M	12M	2Y	5Y	>5Y
Aktywa:								
Kasa i środki w banku centralnym	339 581	1 546 982	0	0	0	0	0	0
Należności od banków	0	46 878	429 965	50 843	0	0	0	0
Inwestycyjne papiery wartościowe	0	0	29 611	399 671	0	236 871	0	28 862
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2 635 195	785	715 201	8 547	424 733	95 988	22 836	0
Kredyty i należności udzielone klientom	0	3 739 443	12 007 498	586 315	76 247	38 252	3 377	180 584
Inne aktywa	430 052	0	0	0	0	0	0	0
Aktywa ogółem:	3 404 828	5 334 088	13 182 275	1 045 376	500 980	371 111	26 213	209 446
Instrumenty pochodne (FX i IRS)	0	348 164	17 081 180	6 378 555	4 652 041	1 027 225	289 218	255 329
Zobowiązania:								
Zobowiązania wobec banków	0	467 405	2 534 605	330 865	17 771	0	0	0
Zobowiązania wobec klientów - bieżące	0	3 492 278	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania wobec klientów - terminowe	0	2 747 236	5 795 680	1 834 693	886 056	260 151	157	297
Kapitał Banku (w tym podporządkowany)	2 188 706	0	274 963	132 746	0	0	0	0
Inne Pasywa	3 110 708	0	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania ogółem:	5 299 414	6 706 919	8 605 248	2 298 304	903 827	260 151	157	297
Instrumenty pochodne (FX i IRS)	0	335 049	17 149 144	6 382 868	4 662 306	1 020 062	288 896	422 745

2007	Nieoprocentowane	1M	3M	6M	12M	2Y	5Y	>5Y
Aktywa:								
Kasa i środki w banku centralnym	313 039	1 195 248	0	0	0	0	0	0
Należności od banków	0	490 790	174 207	0	0	0	0	0
Inwestycyjne papiery wartościowe	43 612	0	95 097	98 902	48	179 463	238 271	28 613
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	825 263	509 330	9 150	83 572	20 004	0	3 061	0
Kredyty i należności udzielone klientom	0	10 648 884	1 460 966	227 328	37 009	38 157	82 848	149 390
Inne aktywa	362 338	0	0	0	0	0	0	0
Aktywa ogółem	1 544 252	12 844 252	1 739 420	409 802	57 061	217 620	324 180	178 003
Instrumenty pochodne (FX i IRS)	0	11 833 202	6 009 451	3 026 651	1 711 540	406 474	76 670	48 678
Zobowiązania:								
Zobowiązania wobec banków	0	1 834 203	546 574	57 164	20 000	0	0	0
Zobowiązania wobec klientów - bieżące	0	4 124 073	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania wobec klientów - terminowe	0	6 903 624	582 180	152 225	110 342	6 931	113	0
Kapitał Banku (w tym podporządkowany)	1 519 537	0	406 457	0	0	0	0	0
Inne Pasywa	1 051 166	0	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania ogółem	2 570 703	12 861 900	1 535 211	209 389	130 342	6 931	113	0
Instrumenty pochodne (FX i IRS)	0	11 595 557	5 971 994	3 020 573	1 653 875	455 467	76 670	198 068

Średni okres trwania (duracja) aktywów Banku wynosi 0,16, a pasywów 0,28 roku.

Wartość rynkowa kapitału własnego wynosi 2,01 mld PLN i stanowi około 8,3% rynkowej wartości bilansowej Banku.

3.6 Ryzyko utraty płynności

Podstawowym celem systemu zarządzania ryzykiem płynności jest takie kształtowanie struktury bilansu Banku, które umożliwi realizację określonych w planie finansowym celów dochodowych przy jednoczesnym utrzymaniu ciągłej zdolności terminowego wywiązywania się Banku ze zobowiązań oraz zachowaniu nałożonych limitów ryzyka stopy procentowej i ryzyka kursowego.

Zarządzanie bieżącą płynnością Banku prowadzone jest przez Departament Skarbu.

Poziom ponoszonego przez Bank średnio- i długoterminowego ryzyka płynności oceniany jest na podstawie raportów płynności.

Raporty płynności informują o wysokości luki płynności (statyczna analiza luki płynności), czyli niedopasowaniu pomiędzy terminami zapadalności aktywów i terminami wymagalności pasywów w poszczególnych przedziałach czasowych, na podstawie poziomu osiąganych wskaźników płynności, które pokazują stosunek skumulowanych wpływów do skumulowanych wypływów w danym okresie czasu.

Raporty sporządzane są dla pozycji bilansowych i pozabilansowych w PLN i w podstawowych walutach obcych, EUR, USD, oraz pozostałych walutach obcych łącznie. Raporty uwzględniają elementy modelowania w zakresie zachowań rynku finansowego i klientów Banku (m.in. rolowanie depozytów, osad na rachunkach bieżących, prawdopodobieństwo realizacji zobowiązań pozabilansowych, rezerwę obowiązkową).

Zarządzanie średnio i długoterminowym ryzykiem płynności realizowane jest w Banku przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO), który ustala pożądaną strukturę bilansu Banku poprzez system limitów obejmujących m.in. wielkość luki płynności, stopień koncentracji depozytów stosunek wartości portfela kredytowego do depozytów.

Departament Skarbu prowadzi działalność na rynku finansowym odpowiednio kształtując portfel aktywów i pasywów tak, aby zachowane zostały wymagane poziomy limitów ryzyka płynności. Polityka cenowa i produktowa Banku, jako instrument mający wpływ na strukturę bilansu Banku, jest również narzędziem wykorzystywanym do zarządzania ryzykiem płynności.

Bank dokonuje również kalkulacji nadzorczych miar płynności zgodnie z wymaganiami uchwały 9/2007 Komisji Nadzoru Finansowego, są to:

- miary płynności krótkoterminowej,
- miary płynności długoterminowej.

Monitorowanie kształtowania się poziomu obowiązujących Bank miar płynności dokonywane jest na bazie bieżącej.

W poniższej tabeli przedstawiono strukturę wymagalności aktywów i zobowiązań Banku w oparciu o pozostały, na dzień bilansowy, okres do terminu zapadalności. Prezentowane wartości uwzględniają stosowane w Banku mechanizmy modelowania płynności.

2008	Bez zdefiniowa nego terminu	Do 1 miesiąca	1-3 miesięcy	3-12 miesięcy	1-2 lata	2-3 lata	3-5 lat	>5 lat
Aktywa:								
Kasa i środki w bankach centralnych	0	1 550 263	0	336 300	0	0	0	0
Należności od banków	0	476 843	843	50 000	0	0	0	0
Inwestycyjne papiery wartościowe	0	0	0	180 833	389 924	73 466	50 792	0
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2 492 556	659 848	63 078	548 808	86 548	22 836	0	29 611
Kredyty i należności udzielone klientom	0	1 511 166	1 226 502	3 086 239	2 465 000	799 740	1 517 988	6 025 081
Inne aktywa	430 052	0	0	0	0	0	0	0
Aktywa razem:	2 922 608	4 198 120	1 290 423	4 202 180	2 941 472	896 042	1 568 780	6 054 692
Instrumenty pochodne (FX i IRS)	0	10 155 993	8 271 287	8 702 255	1 667 520	128 148	428 436	678 074
Zobowiązania:								
Zobowiązania wobec banków	0	863 442	962 149	29 618	1 027	867 584	26 000	600 826
Zobowiązania wobec klientów - bieżące	0	199 153	145 597	1 666 870	1 072 536	368 100	0	0
Zobowiązania wobec klientów - terminowe	0	916 113	1 342 055	4 967 747	4 312 226	13 609	5 267	7 275
Kapitał Banku (w tym podporządkowany)	2 188 706	0	0	0	0	130 000	270 000	7 709
Inne zobowiązania	3 110 708	0	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania razem:	5 299 414	1 978 708	2 449 801	6 664 235	5 385 789	1 379 293	301 267	615 810
Instrumenty pochodne (FX i IRS)	0	10 326 902	8 353 820	8 680 678	1 665 013	128 148	428 436	678 074

Raiffeisen Bank Polska S.A.
Sprawozdanie finansowe wg MSSF, za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2008 r.

2007	Bez zdefiniowanego terminu	Do 1 miesiąca	1-3 miesięcy	3-12 miesięcy	1-2 lata	2-3 lata	3-5 lat	>5 lat
Aktywa:								
Kasa i środki w bankach centralnych	0	1 179 532	0	328 755	0	0	0	0
Należności od banków	0	423 874	120 172	120 951	0	0	0	0
Inwestycyjne papiery wartościowe	43 612	0	0	98 950	179 463	238 271	95 097	28 613
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	509 330	421 782	444 568	0	74 701	0	0
Kredyty i należności udzielone klientom	0	1 039 808	1 347 802	2 650 715	1 562 726	755 582	1 191 289	4 096 659
Inne aktywa	362 337	0	0	0	0	0	0	0
Aktywa razem:	405 949	3 152 544	1 889 756	3 643 939	1 742 189	1 068 554	1 286 386	4 125 272
Instrumenty pochodne (FX i IRS)	0	10 274 309	5 971 640	5 166 310	1 123 304	37 978	292 376	246 745
Zobowiązania:								
Zobowiązania wobec banków	0	1 804 596	537 700	88 105	0	1 540	26 000	0
Zobowiązania wobec klientów - bieżące	0	189 492	233 688	1 913 651	1 251 708	535 534	0	0
Zobowiązania wobec klientów - terminowe	0	1 002 239	1 107 846	2 925 940	2 683 458	138	31 742	4 052
Kapitał Banku (w tym podporządkowany)	1 519 537	0	0	0	0	0	132 405	274 052
Inne zobowiązania	1 051 166	0	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania razem:	2 570 703	2 996 327	1 879 234	4 927 696	3 935 166	537 212	190 147	278 104
Instrumenty pochodne (FX i IRS)	0	10 239 254	5 934 184	5 102 567	1 119 097	37 978	292 376	246 745

Analizę wymagalności zobowiązań finansowych w postaci niezdykontowanych przepływów środków pieniężnych, prezentując poniższe zestawienia.

Rodzaj zobowiązania	Wartość nominalna	Przepływy pieniężne kontraktowe	poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat
2008						
Zobowiązania finansowe:	18 536 506	18 752 004	15 013 958	1 846 109	1 291 065	600 872
Zobowiązania wobec banków	3 664 247	3 702 609	1 790 512	42 660	1 268 611	600 826
Zobowiązania wobec klientów	14 872 259	15 049 397	13 223 447	1 803 449	22 455	46
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych:	26 596 348	26 596 348	18 339 727	7 709 706	546 915	0
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu	26 596 348	26 596 348	18 339 727	7 709 706	546 915	0

Rodzaj zobowiązania	Wartość nominalna	Przepływy pieniężne kontraktowe	poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat
2007						
Zobowiązania finansowe:	14 560 204	14 634 316	13 902 641	293 486	168 189	270 000
Zobowiązania wobec banków	2 926 782	2 951 255	2 510 492	39 224	131 540	270 000
Zobowiązania wobec klientów	11 633 422	11 683 061	11 392 149	254 262	36 649	0
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych:	25 673 169	25 682 619	19 073 872	4 958 686	1 503 746	146 316
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu	25 673 169	25 682 619	19 073 872	4 958 686	1 503 746	146 316

Poniższe tabele przedstawiają skumulowaną lukę płynności Banku z uwzględnieniem transakcji pozabilansowych (bez linii kredytowych).

2008						
do 1 miesiąca	1- 3 miesiący	3-12 miesiący	1- 2 lata	2- 3 lat	3- 5 lat	>5 lat
2 042 993	800 785	-1 639 693	-4 081 502	-4 564 753	-3 297 240	-229 358

2007						
do 1 miesiąca	1- 3 miesiący	3-12 miesiący	1- 2 lata	2- 3 lat	3- 5 lat	>5 lat
188 839	-213 271	-1 924 092	-4 117 069	-3 585 727	-2 461 083	545 216

Dopasowanie lub kontrolowane niedopasowanie terminów zapadalności aktywów i zobowiązań ma podstawowe znaczenie dla zarządzania Bankiem. Kompletnie dopasowanie wszystkich pozycji zdarza się w bankach bardzo rzadko, bowiem transakcje zawierane są często na nieokreślone terminy i są zróżnicowane pod względem rodzaju. Niedopasowana pozycja może zwiększać rentowność, lecz także niesie ze sobą większe ryzyko strat.

Terminy wymagalności aktywów i zobowiązań oraz zdolność do zastąpienia, po możliwym do przyjęcia koszcie, oprocentowanych zobowiązań z chwilą osiągnięcia terminu wymagalności, stanowią istotne elementy oceny płynności Banku oraz jej narażenia na zmiany stóp procentowych i kursów wymiany walut.

Wymogi w zakresie płynności dotyczące obsługi gwarancji i akredytyw zabezpieczających są znacznie niższe niż wartość odnośnego zobowiązania, ponieważ analizy prowadzone przez Bank wykazują znacznie niższe faktyczne realizacje wymogów pieniężnych niż wartości kontraktowe.

3.7 Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

Definicja ryzyka operacyjnego

Ryzyko operacyjne definiowane jest jako ryzyko straty wynikającej z niewłaściwych lub zawodnych procesów, ludzi i systemów lub też ze zdarzeń zewnętrznych. Definicja obejmuje swoim zakresem ryzyko prawne, nie obejmuje natomiast ryzyka strategicznego oraz ryzyka utraty reputacji.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego

Dla celów kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego Grupa RZB stosuje tzw. Metodę Standardową (ang. Standardised Approach) określającą zarówno metodę wyliczania wymogu kapitałowego, jak również wymagania dla Banku w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

W roku 2008 wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego Raiffeisen Bank Polska S.A wynosił 129 837 640 PLN

Cele i zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Bank działalności operacyjnej poprzez wdrożenie efektywnych mechanizmów identyfikacji, oceny i kwantyfikacji, ograniczania, oraz monitorowania i raportowania ryzyka operacyjnego.

Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku ma odzwierciedlać profil ryzyka operacyjnego Banku i zapewnić podjęcie odpowiednich środków w celu adekwatnej kontroli poziomu ryzyka na akceptowalnym poziomie proporcjonalnym do zakresu działalności i dochodu Banku.

Podstawowe zasady dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku to:

- Właścicielami ryzyka operacyjnego są menadżerowie linii biznesowych oraz poszczególnych jednostek organizacyjnych Banku.
- Organem nadzorującym proces zarządzania ryzykiem operacyjnym jest Komitet Sterujący ds. Ryzyka Operacyjnego.
- Istnieje niezależna funkcja zarządzania ryzykiem operacyjnym umiejscowiona w Departamencie Zarządzania Ryzykiem.
- Występuje niezależny przegląd procedur i procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym dokonywany przez audyt wewnętrzny.
- Przeprowadzane jest systematyczne gromadzenie danych związanych z ryzykiem operacyjnym.
- Przeprowadzane jest szacowanie ekspozycji i raportowanie ryzyka operacyjnego.

Metody zarządzania ryzykiem operacyjnym

Zgodnie z Polityką Ryzyka Operacyjnego przyjętą przez Grupę RZB, w Banku stosowane są następujące instrumenty identyfikacji i pomiaru ryzyka:

- Samoocena Ryzyka Operacyjnego (ocena ryzyka przeprowadzana na poziomie jednostek organizacyjnych Banku, linii biznesowych, produktów oraz poszczególnych funkcji biznesowych).
- Gromadzenie danych o zdarzeniach operacyjnych (kompleksowa informacja o występujących zagrożeniach oraz poniesionych stratach operacyjnych).
- Kluczowe Indykatory Ryzyka (monitoring indykatorów ryzyka przeprowadzany na poziomie Banku).
- Analiza Scenariuszy (scenariusze zdarzeń operacyjnych są tworzone tam, gdzie częstotliwość zdarzeń jest mała, ale kwota straty może stanowić poważne zagrożenie dla Banku).

Dane zgromadzone w procesie identyfikacji i pomiaru ryzyka operacyjnego Bank wykorzystuje w kolejnych etapach zarządzania ryzykiem operacyjnym, tj.: analizach, raportowaniu oraz ograniczaniu ryzyka operacyjnego.

Sprawozdanie Zarządu Raiffeisen Bank Polska S.A. za rok 2008

Wyniki finansowe Banku

Raiffeisen Bank Polska S.A. ponownie osiągnął bardzo dobre wyniki finansowe. Suma bilansowa wzrosła w porównaniu do roku 2007 o **39%**, osiągając poziom **24 mld** złotych. Realizacja tych wyników odbyła się pomimo pogarszających się na skutek kryzysu finansowego warunków makro- i mikroekonomicznych szczególnie w IV kwartale 2008 roku. Rok 2008 był kolejnym dobrym okresem w historii Banku.

Fundusze własne Banku na koniec 2008 roku wyniosły **1,9 mld złotych** (bez niepodzielonego wyniku finansowego za rok 2008). Średnioroczne zatrudnienie osiągnęło poziom **2,8 tys.** osób.

Zysk netto Banku w 2008 roku wyniósł **315,2 mln** złotych wobec zrealizowanego w poprzednim roku zysku netto na poziomie **300,6 mln** złotych, co oznacza wzrost o **5%**.

Do najważniejszych czynników kształtujących wynik finansowy należy zaliczyć:

- stały wzrost portfela kredytowego oraz depozytowego klientów dzięki rozwojowi bankowości detalicznej oraz utrzymującej się pozytywnej tendencji ożywienia na rynku kredytów dla przedsiębiorstw w pierwszych trzech kwartałach 2008 roku,
- utrzymywanie się korzystnych tendencji na rynku finansowym oraz walutowym szczególnie w pierwszym półroczu wpłynęło na realizację wysokiej dochodowości działalności handlowej,
- wysoką dyscyplinę kosztów działania Banku,
- utrzymywanie wysokiej, jakości portfela kredytowego, skutkujące relatywnie niedużym obciążeniem wyników Banku kosztami z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek.

Kredyty i pożyczki zagrożone stanowiły w 2008 roku 3,4% wysokości całego portfela kredytowego Banku.

Podstawowe wskaźniki efektywności Banku kształtowały się następująco:

Wskaźniki	2008	2007
ROE brutto	25,08	28,26
ROE netto	20,20	24,66
ROA netto	1,31	1,74
CIR	53,80	57,53
CIR bez amortyzacji	49,26	52,85
Współczynnik wypłacalności	10,09%	10,20%

ROA= zysk netto /suma bilansowa

ROE brutto = zysk brutto / średnioroczne fundusze własne , bez zysku bieżącego

ROE netto = zysk netto /średnioroczne fundusze własne bez zysku bieżącego

CIR = ogólne koszty administracyjne + amortyzacja/dochody z działalności bankowej (bez pozostałych przychodów/kosztów operacyjnych).

Zmiany w strukturze akcjonariatu Grupy

Wyłącznym akcjonariuszem Raiffeisen Bank Polska S.A. jest Raiffeisen International Bank-Holding AG (RI), podmiot zależny Raiffeisen ZentralBank Österreich AG (RZB), zrzeszający Banki Grupy Raiffeisen w Europie Środkowo-Wschodniej. Po debiucie Raiffeisen International (RI) na Giełdzie Papierów Wartościowych w Wiedniu w dniu 25 kwietnia 2005 r., RZB pozostaje głównym udziałowcem RI, dysponującym pakietem 68,5% akcji. Pozostałe akcje Raiffeisen International znajdują się w wolnym obrocie.

Zmiany w składzie Zarządu Banku

Dnia 1 lipca 2008 Rada Nadzorcza powołała Marka Patulę na stanowisko Członka Zarządu Banku odpowiedzialnego za obszar Bankowości Detalicznej. Marek Patuła ukończył Wydział Geografii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza oraz studia podyplomowe z zakresu bankowości na Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, gdzie uzyskał także tytuł MBA. Z Raiffeisen Bank Polska S.A. jest związany od 1997 roku. Zarządzał m.in. obszarem MSP i bankowości korporacyjnej w Regionie Wielkopolskim. W 2006 roku objął stanowisko Dyrektora Departamentu Zarządzania Sprzedażą Bankowości Korporacyjnej, a od początku 2007 - stanowisko Dyrektora Nadzorującego Bankowość Korporacyjną. Z początkiem roku 2008 nadzorował bankowość detaliczną.

Obsługa Dużych Przedsiębiorstw

W roku 2008 Bank umacniał swoją pozycję w segmencie dużych przedsiębiorstw. W porównaniu z rokiem 2007 wolumeny depozytowe (depozyty terminowe, overnight i rachunki bieżące) wzrosły o **31%**, łączny wolumen kredytowy o **33%** z uwzględnieniem finansowania transakcji handlowych oraz projektów inwestycyjnych.

Miniony rok można również zaliczyć do udanych w obszarach finansowania strukturalnego i finansowania projektów inwestycyjnych. Wolumen projektów inwestycyjnych wzrósł o **47,26%** i osiągnął poziom ponad **3 mld** złotych.

Pomimo kryzysu finansowego, Raiffeisen Bank Polska S.A. utrzymywał w ubiegłym roku silną pozycję w dziedzinie organizacji emisji instrumentów dłużnych. Był organizatorem emisji obligacji komercyjnych dla kilku nowych emitentów w segmentach krótko-, średnio- i długoterminowych obligacji komercyjnych oraz rozwijał dystrybucję skarbowych i korporacyjnych zagranicznych papierów dłużnych. Wartość obrotu nieskarbowymi instrumentami dłużnymi zrealizowana za pośrednictwem Raiffeisen Bank Polska S.A. wyniosła **3,3 mld** złotych. Bank jest wysoko notowany wśród aktywnych agentów emisji, plasując się w pierwszej dziesiątce branżowego rankingu Fitch Polska, uwzględniającego wartość wyemitowanych i niezapadłych komercyjnych papierów dłużnych. Wartość ta wyniosła na koniec roku **631 mln** złotych.

W 2008 roku działania obszaru bankowości transakcyjnej w segmencie Klientów korporacyjnych i instytucji finansowych skoncentrowane były się na ułatwianiu naszym Klientom współpracy z Bankiem, zwiększaniu atrakcyjności produktów i podnoszeniu jakości oferowanych usług. Wielu z naszych Klientów doceniło zmiany wprowadzone w ofercie i zwiększyło aktywność, głównie w obszarach płatności krajowych i zagranicznych, produktów gotówkowych i systemu Raiffeisen on-line.

Wprowadzony w 2007 roku system bankowości internetowej dla przedsiębiorstw, Raiffeisen on-line, został rozbudowywany o wiele nowych funkcjonalności usprawniających dokonywanie rozliczeń. W rezultacie, na koniec 2008 roku 80% Klientów korzystało z informacji o rachunkach, wyciągach oraz realizowało płatności krajowe i zagraniczne za pomocą tego systemu.

W ramach kolejnego etapu rozwoju europejskiego rynku płatności, Raiffeisen Bank Polska S.A. przystąpił do obszaru Jednolitego Europejskiego Obszaru Płatniczego (SEPA) i przygotował nową ofertę dla eksporterów/importerów. Łączy ona możliwość zakupu/sprzedazy walut oraz realizowania tzw. przelewu euroregulowanego, którego koszt wynosi jedynie 5 PLN, a do banków z grupy Raiffeisen nawet 4 PLN. Jest to najniższy poziom cen za przelew zagraniczny na polskim rynku. Dzięki takim rozwiązaniom Raiffeisen Bank Polska S.A. stale zwiększa swój udział w rynku płatności zagranicznych w Polsce (w 2008 roku odnotowaliśmy 20% wzrost liczby płatności w stosunku do 2007r.).

W obszarze obsługi gotówkowej Bank podjął działania w kierunku outsourcingu procesów, co zaowocowało zwiększeniem efektywności oraz obniżeniem kosztów usługi. Na koniec 2008 roku prawie 70% wpłat dokonywanych przez klientów korporacyjnych jest przetwarzanych w ten sposób.

Obsługa sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw

W roku 2008 małe i średnie przedsiębiorstwa (klienci o obrotach od 4 do 60 mln rocznych przychodów) zaznaczyły swój udział w obszarze korporacyjnym Raiffeisen Bank Polska S.A. Najwyższa jakość usług oferowanych Klientom Banku to priorytet, który starano się realizować m.in. poprzez rzetelną obsługę ze strony Doradców ds. Klientów Korporacyjnych w każdym oddziale Banku, indywidualną opiekę wyspecjalizowanych doradców biznesowych i opiekunów oraz rozbudowę serwisu Strefy Obsługi Biznesu, obejmującej dziś całą Polskę.

W roku 2008 podnieśliśmy również atrakcyjność naszej oferty poprzez wprowadzeniem na rynek unikatowego produktu kredytowego „Milion Express” oraz „Hipoteka dla Przedsiębiorczych”. Kolejnym elementem zwiększającym konkurencyjność Banku jest wprowadzenie do oferty pakietu usług bankowości transakcyjnej – „Korzystny”. Spotkał się on z dużym zainteresowaniem ze strony Klientów, podobnie jak atrakcyjnie oprocentowane depozyty, zapewniające możliwość rozwoju akcji kredytowej dla tego segmentu Klientów.

Bankowość Detaliczna

W strategii Banku dla obszaru detalicznego stawiamy na bankowość dla zamożnych. Ubiegłym roku Bank dokonał rozbudowy oferty i usprawnień procesów obsługi spełniających oczekiwania tej grupy Klientów.

W tym celu zostało powołanych kilkuset osobistych doradców finansowych, tak aby zapewnić Klientom w całej Polsce indywidualną opiekę i doradztwo na najwyższym poziomie. Korzystaliśmy przy tym z najlepszych praktyk wypracowanych przez lata w obszarze bankowości prywatnej

Na koniec roku grupa klientów zamożnych Banku stanowiła 32% wszystkich klientów indywidualnych obsługiwanych w Banku, co świadczy o dynamicznym wzroście i coraz większym znaczeniu Banku w tym segmencie klientów. Aż 55% spośród naszych klientów korzysta z systemów bankowości internetowej i mobilnej, co w porównaniu z ubiegłym rokiem oznacza utrzymanie trendu wzrostowego.

Dużą popularnością cieszyła się oferta kredytowa przeznaczona głównie dla określonych grup zawodowych. Na koniec 2008 wartość bilansowa należności z tytułu udzielonych kredytów klientom indywidualnym wyniosła 2,858 mld PLN i była wyższa o 45% w porównaniu z rokiem 2007.

W pierwszych trzech kwartałach 2008 roku dużym zainteresowaniem cieszyły się kredyty hipoteczne dla klientów indywidualnych, których wartość bilansowa na koniec 2008 roku była wyższa o 45% niż rok wcześniej i na koniec grudnia 2008 wyniosła blisko 1,4 mld. Czwarty kwartał 2008 roku zwiększył dynamikę sprzedaży produktów depozytowych, a dzięki zaufaniu Klientów w obszarze bankowości detalicznej Bank utrzymał na niezmiennym poziomie wartość bilansową depozytów. Saldo depozytów detalicznych na koniec roku sięgało kwoty 3,918 mld PLN.

Coraz ważniejszym elementem oferty detalicznej Banku, bez którego trudno wyobrazić sobie nowoczesną bankowość, jest bankassurance. Raiffeisen Bank Polska S.A postawił na współpracę z firmami ubezpieczeniowymi Grupy UNIQA, należącej do największych europejskich koncernów ubezpieczeniowych. Współpraca ta zaowocowała innowacyjnymi rozwiązaniami, m.in. nowoczesnymi ubezpieczeniami na życie, atrakcyjnym pakietem ubezpieczeń dla posiadaczy kredytów hipotecznych. Wprowadzono również pakiety ubezpieczeń do kart kredytowych z sektora mikro.

Pomimo trudnej sytuacji rynkowej w drugiej połowie 2008 r. **Raiffeisen Club** konsekwentnie umacniał swoją pozycję na rynku, zdobywając coraz większy udział w segmencie najzamożniejszych Klientów poprzez pozyskanie nowych aktywnych Klientów, powiększanie bazy depozytowej oraz rozbudowę oferty.

Kompleksowa oferta, najwyższa jakość świadczonych usług oraz profesjonalna obsługa osobistych doradców przyczyniły się do pozyskania **1300** nowych aktywnych Klientów, dzięki czemu na koniec 2008 roku Raiffeisen Club obsługiwał blisko **6000** osób z aktywami o łącznej wartości powyżej **2,9** miliarda PLN.

W warunkach wzmożonej konkurencji na rynku depozytów związanej z rekordowym oprocentowaniem oferowanym przez banki, Raiffeisen Club pozyskał blisko **850 mln** PLN nowych środków na depozytach, zaś wzrost wszystkich aktywów klientów wyniósł blisko **1** miliard PLN.

Dynamiczny rozwój sektora bankowości prywatnej, duża konkurencja na rynku oraz wzrost oczekiwań Klientów powoduje, iż oferta Raiffeisen Club jest stale rozbudowywana oraz dostosowywana do aktualnych potrzeb Klientów. Do oferty zostały wprowadzone dwie nowe usługi: inwestowanie w nieruchomości (we współpracy z CEE Property Group oraz Emmerson) oraz optymalizacja podatkowa (we współpracy z kancelarią Baker & McKenzie Gruszczyński i Wspólnicy oraz Deloitte).

Aby wzbogacić ofertę krajowych funduszy inwestycyjnych rozpoczęliśmy współpracę z Legg Mason TFI S.A., poszerzając ofertę o produkty oferowane przez to TFI.

W trosce o wzrost zadowolenia Klientów, zostały otwarte dwie prestiżowe placówki obsługujące wyłącznie Klientów Raiffeisen Club: w Warszawie i Katowicach.

W zakresie obsługi podmiotów z segmentu mikroprzedsiębiorstw, rok 2008 charakteryzował się bardzo wysoką dynamiką zarówno pod względem liczby Klientów (wzrost rok do roku o 7 tysięcy, tj. o **35 %**), jak również wartości aktywów (wzrost o ponad **100 %**), a co za tym idzie także przychodów na działalności operacyjnej (wzrost o ponad **40%**).

W IV kwartale przebudowaliśmy ofertę kredytową dla klientów mikro, która aktualnie bazuje na tzw. limicie globalnym, w ramach którego Klient ma możliwość strukturyzowania opcji finansowania.

Chcąc zaoferować naszym klientom usługi najwyższej jakości, w 2008 r. powołaliśmy w strukturach linii R-Biznes opiekunów Klienta. Poza ww. zmianami organizacyjnymi i strukturalnymi, kontynuowaliśmy cross-sell wśród Klientów Raiffeisen Leasing Polska S.A.

Rozwój sieci placówek i infrastruktury

W roku 2008 sieć placówek Banku powiększyła się o nowe oddziały w: Lublinie, Szczecinie, Warszawie, Łodzi, Katowicach, Słupsku, Poznaniu Wrocławiu, Ostrowcu Świętokrzyskim, Rybniku, Chorzowie, Gdyni. Na koniec roku liczba oddziałów i punktów obsługi klienta na terenie całego kraju wyniosła 100. Ponadto, od dyspozycji naszych najzamożniejszych Klientów oddaliśmy ekskluzywne 2 oddziały (w Warszawie i Katowicach).

Strategia wykorzystywania instrumentów finansowych

Raiffeisen Bank Polska S.A wykorzystuje szereg instrumentów finansowych służących zarządzaniu ryzykiem finansowym. Przyjmowane są depozyty o stałym i zmiennym oprocentowaniu, na różne okresy, z założeniem osiągnięcia wyższego od rynkowego tempa wzrostu depozytów.

Bank koncentruje się na zachowaniu właściwego poziomu płynności, dostosowując odpowiednio terminy aktywów i pasywów oraz wysokość marż do zmieniających się warunków rynkowych. Rozwój akcji kredytowej opiera się na stabilnych pasywach długoterminowych oraz odpowiednio zdywersyfikowanych środkach od klientów.

Bank stara się także poprawiać swoje wyniki dzięki uzyskiwaniu wyższych niż przeciętne marż, po pomniejszeniu o rezerwy, poprzez pożyczanie środków Klientom korporacyjnym i indywidualnym o różnej zdolności kredytowej. Zaangażowanie tego rodzaju obejmuje nie tylko kredyty i pożyczki wykazywane w bilansie, ale także gwarancje i inne zobowiązania pozabilansowe, takie jak akredytywy, gwarancje należytego wykonania i inne.

Wykorzystując krótkoterminowe zmiany sytuacji na rynku instrumentów kapitałowych, obligacji, walut oraz stóp procentowych, prowadzony jest również ograniczony obrót instrumentami finansowymi, w tym instrumentami pochodnymi dostępnymi na rynkach pozagiełdowych. Działalność ta ma na celu wykorzystanie okazji rynkowych bez ponoszenia znaczącego ryzyka. Instrumentami pochodnymi wykorzystywanymi w tym celu są transakcje fx swap, forward oraz spot.

Bank posiada w ofercie szeroki wachlarz instrumentów pochodnych zamykanych na zasadzie back-to-back z instytucjami finansowymi. W ramach oferty dostarczane są Klientom strategie dostosowane do ich potrzeb.

Proces zarządzania ryzykiem finansowym jest nadzorowany przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO), a wykonywany bezpośrednio przez Departament Zarządzania Ryzykiem. W ramach zarządzania ryzykiem finansowym wyodrębnione są polityki zarządzania ryzykiem walutowym, płynności oraz stopy procentowej. ALCO wyznacza docelowe zaangażowanie w poszczególnym rodzaju ryzyka. Metody zarządzania obejmują ustalenie w ramach poszczególnych rodzajów ryzyka limitów pozycyjnych oraz współczynników kontrolnych, które podlegają procesowi kontrolnemu. Limity obejmują m.in. limity skumulowanej luki płynności, limity wartości punktu bazowego, limity ekwiwalentu rocznego pozycji stopy procentowej oraz limity otwartych pozycji walutowych.

Faktoring

R-FAKTORING to marka najczęściej wybierana przez polskie przedsiębiorstwa poszukujące różnorodnych rozwiązań faktoringowych. Do Raiffeisen Bank Polska S.A. należy **21%** rynku faktoringowego, co plasuje Bank na drugim miejscu w Polsce. W ciągu całego ubiegłego roku Raiffeisen Bank Polska S.A. wykupił wierzytelności handlowe na łączną kwotę ponad **9,2 mld zł**, co stanowiło około 22 % wzrostu obrotu zrealizowanego przez Bank w 2008 roku.

Na popularność usług faktoringowych świadczonych przez Raiffeisen Bank Polska S.A. wpłynęło wiele czynników, do których z pewnością należy zaliczyć najszerszy na rynku wachlarz produktów faktoringowych, możliwość elektronicznej wymiany danych na temat wierzytelności i ich spłat, szybką ścieżkę decyzyjną w zakresie przyznawania nowych limitów jak i modyfikacji w obrębie funkcjonujących już transakcji oraz największą w Polsce sieć sprzedaży faktoringu.

W ciągu ostatniego roku Bank rozszerzył ofertę faktoringową o usługę faktoringu pełnego z polisą Klienta oraz o nowoczesny System internetowy R-Faktor umożliwiający Klientowi bieżący dostęp do konta faktoringowego.

Nagrody i wyróżnienia

W 2008 roku Raiffeisen Bank Polska S.A. został laureatem najbardziej prestiżowych konkursów i rankingów. Już po raz piąty z rzędu zasłużył na miano „Przyjaznego Banku” dla klientów detalicznych, zajmując II miejsce w corocznym zestawieniu przez tygodnik Newsweek. Organizatorzy konkursu Bank Przyjazny dla Przedsiębiorców przyznali Bankowi Godło Promocyjne wraz z 4 Złotymi Gwiazdami „za zaangażowanie i profesjonalizm we współpracy z MSP, usprawnianie i wzbogacenie oferty produktowej Banku tak, aby była coraz bliższa zmieniającym się oczekiwaniom małych i średnich przedsiębiorców”.

Raiffeisen Bank Polska S.A. był jedyną z wyróżnionych w ubiegłorocznym rankingu Premium Brand instytucji finansowych, która zdobyła tytuł Marki Wysokiej Reputacji w dwóch kategoriach: finanse oraz biznes.

Raiffeisen Bank Polska S.A. – społeczna odpowiedzialność biznesu

Społeczna odpowiedzialność jest jednym z najważniejszych instrumentów budowania solidarności społecznej. Raiffeisen Bank Polska S.A. starając się realizować tę misję podejmuje zinstytucjonalizowane działania społeczne oparte na wymianie, określane mianem nowoczesnej filantropii.

Są to starannie zaplanowane, długofalowe przedsięwzięcia z zakresu edukacji biznesowej, które przynoszą wymierne korzyści korzystającym z nich przedsiębiorstwom, jak również w postaci wsparcia dla wybranych instytucji kulturalnych czy społecznych.

Pełniąc rolę doradcy dla swoich Klientów Bank opracowuje programy edukacyjne, skierowane do przedsiębiorstw MSP oraz kadry zarządzającej dużych firm, dotyczące m.in. uniijnych standardów prowadzenia działalności gospodarczej czy najnowszych trendów w prowadzeniu biznesu w Polsce.

Bank angażuje się w różnorodne przedsięwzięcia służące ogólnie pojętemu dobru społecznemu. Za swoje wsparcie okazane Warszawskiej Filharmonii Narodowej został w sezonie 2007/2008 uhonorowany tytułem Mecenasa Roku.

Kolejny rok z rzędu Bank był sponsorem programu stypendialnego "Moja przyszłość" organizowanego we współpracy z Towarzystwem Nasz Dom. Celem programu stypendialnego dla dzieci z domów dziecka jest udzielenie im stałej pomocy na pokrycie kosztów reedukacji (korepetycji), zajęć wyrównawczych oraz rozwijających wiedze, dzieci starających się o wejście w następny etap edukacji (nauka w liceum ogólnokształcącym, studia itd.) lub rozwijających swoje przygotowanie do zawodu.

Wierząc w siłę nowoczesnej filantropii, Bank będzie rozwijał w roku 2009 działania służące budowie postaw odpowiedzialności społecznej. Jednocześnie Bank wzmacnia świadomość ekologiczną swoich pracowników, propagując z pozytywnym skutkiem wewnątrz organizacji model świadomego gospodarowania energią elektryczną, wodą i ograniczania zużycia papieru.

Perspektywy rozwoju, plany na przyszłość

Rok 2009 będzie dla Banku podobnie jak i dla pozostałych polskich instytucji finansowych okresem zmagania się z narastającymi skutkami kryzysu finansowego, którego efektem jest spowolnienie gospodarcze. Efekt kryzysu wywołał duże zmiany w otoczeniu makroekonomicznym sektora bankowego powodując spadek zaufania przejawiający się spadkiem płynności na rynku międzybankowym i zwiększeniem ryzyka szczególnie kredytowego oraz wprowadzeniem ograniczeń dotyczących oferty produktów bankowych.

Aby przeciwdziałać niekorzystnym tendencjom rynkowym i łagodzić skutki kryzysu mogące mieć bezpośredni wpływ na działalność Banku, Raiffeisen Bank Polska S.A. Podjął działania zmierzające do dostosowania działalności komercyjnej Banku do struktury i charakteru pozyskiwanych środków.

Działania te będą zmierzały w kierunku:

- utrzymania właściwej płynności Banku,
- skutecznego zarządzania ryzykiem kredowym, rynkowym i operacyjnym,
- troski o wynik finansowy i zwiększenie bazy kapitałowej,
- utrzymania wysokiej dyscypliny kosztów,
- racjonalizacji sieci sprzedaży oraz automatyzacji procesów
- eliminacji czynności nieprzynoszących wartości, automatyzacji obsługi oraz racjonalizacji sprzedaży.

Bank będzie zatem w 2009 roku, umacniać pozycję w obszarach bankowości korporacyjnej i detalicznej, jako lider środka rynku, potwierdzając swoją specjalizację w obsłudze klientów zamożnych oraz w leasingu i faktoringu.

Dzięki zwiększaniu efektywności procesów doskonalących jakość świadczonych przez Bank usług, a także konsekwentnemu rozwijaniu oferty dla klientów detalicznych i korporacyjnych (nowe produkty transakcyjne), elektronicznych kanałów dostępu, w tym bankowości mobilnej, spodziewane jest zwiększenie udziału Banku we wszystkich segmentach rynku.

W ciągu kolejnego roku zamierzamy wprowadzić nowe produkty i udoskonalić istniejące, tak, aby w najlepszym stopniu wypełniać potrzeby klientów zamożnych. Rozwój bankowości internetowej i mobilnej to jeden z priorytetów dla Banku w roku 2009. O nowe, elastyczne i wygodne rozwiązania zostanie rozbudowana oferta treasury i bankowości transakcyjnej.

Bank będzie kontynuował dywersyfikację źródeł przychodów, co powinno dać fundamenty pod stabilny wzrost wyniku finansowego w kolejnych latach.

Dalsze inwestycje w rozwój systemów informatycznych będą wspomagać obsługę Klienta oraz znacząco usprawnią zarządzanie danymi w ramach wewnętrznych i zewnętrznych procesów raportowych.

Zarząd Banku pragnie podziękować Klientom i Partnerom za zaufanie i owocną współpracę w 2008 roku. Jesteśmy dumni z faktu, że strategia zapewniania najwyższej jakości usług zyskuje Państwa uznanie, czego wyrazem jest rosnąca liczba Klientów i systematyczny wzrost wyników finansowych. Zapewniamy, że dołożymy wszelkich starań, aby również w przyszłości być dla Państwa najlepszym partnerem biznesowym.

Warszawa, 27 lutego 2009 roku.

W imieniu Raiffeisen Bank Polska S.A. :

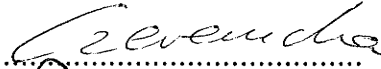
Piotr Czarnecki
imię i nazwisko

Prezes Zarządu
stanowisko/funkcja

.....
podpis

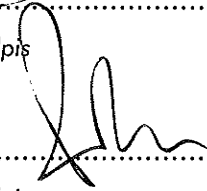
Jan Czeremcha
imię i nazwisko

Wiceprezes Zarządu
stanowisko/funkcja

.....
podpis

Ryszard Drużyński
imię i nazwisko

Wiceprezes Zarządu
stanowisko/funkcja

.....
podpis

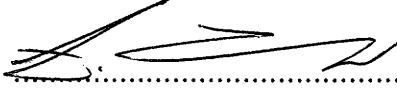
Piotr Konieczny
imię i nazwisko

Członek Zarządu
stanowisko/funkcja

.....
podpis

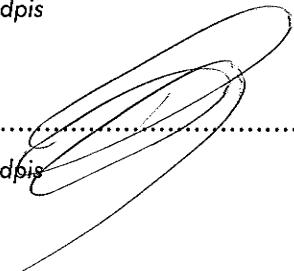
Łukasz Januszewski
imię i nazwisko

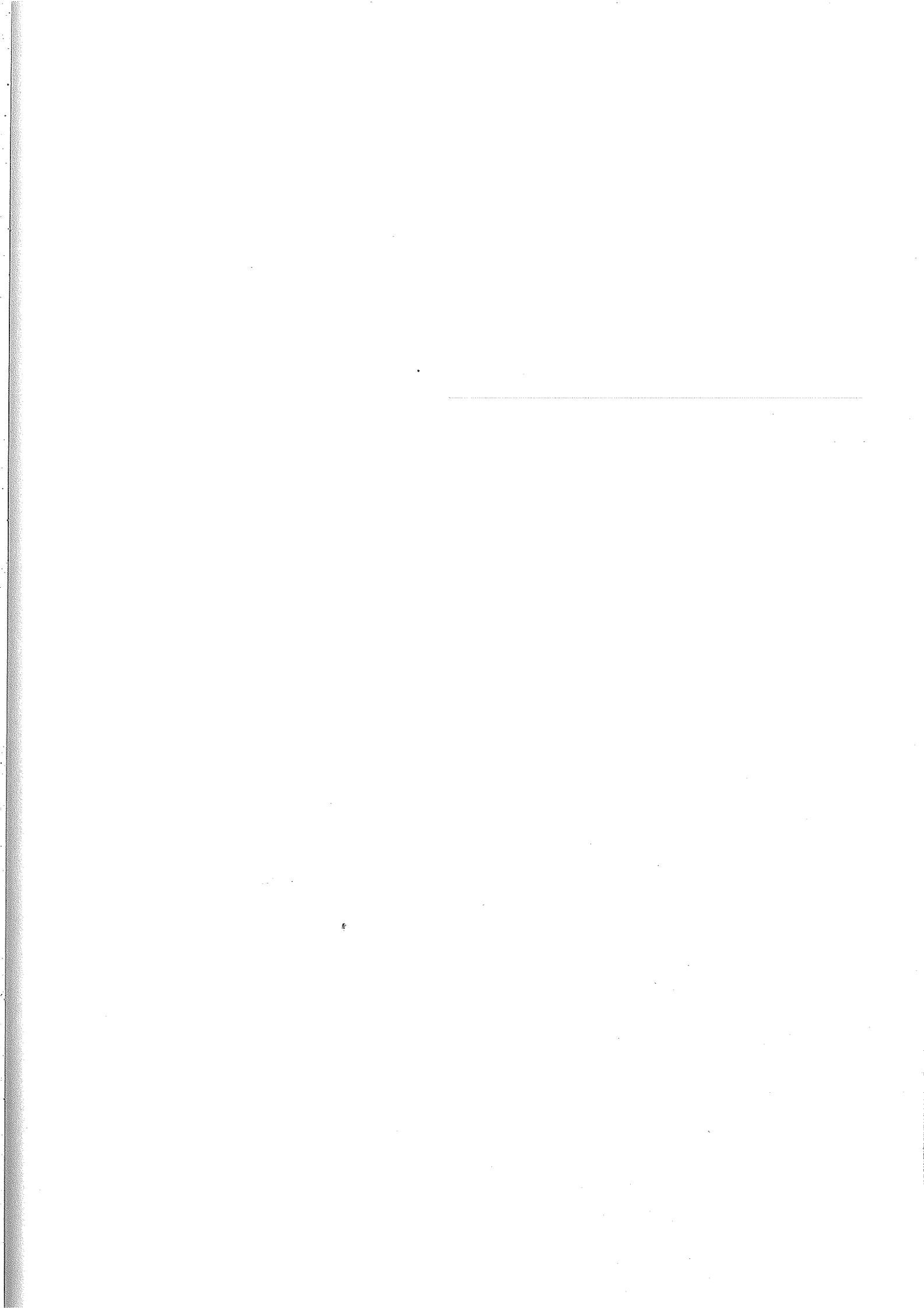
Członek Zarządu
stanowisko/funkcja

.....
podpis

Marek Patuła
imię i nazwisko

Członek Zarządu
stanowisko/funkcja

.....
podpis

Raiffeisen Bank Polska S.A.

**Raport uzupełniający opinię
z badania sprawozdania finansowego
za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.**

**Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego
za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.
dla Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej
Raiffeisen Bank Polska S.A.**

Raport zawiera 36 kolejno ponumerowanych stron i składa się z następujących części:

	Strona
I. Ogólna charakterystyka Banku	2
II. Informacje dotyczące przeprowadzonego badania	4
III. Charakterystyka wyników i sytuacji finansowej jednostki	5
IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego.....	9
V. Stwierdzenia niezależnego biegłego rewidenta.....	34
VI. Informacje i uwagi końcowe	36

Raiffeisen Bank Polska S.A.
Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego
za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

I. Ogólna charakterystyka Banku

- (a) Bank został utworzony na podstawie decyzji Nr 2 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 21 września 1990r.

Bank rozpoczął działalność w 1991r. Akt założycielski Banku sporządzono w formie aktu notarialnego w Państwowym Biurze Notarialnym w Warszawie w dniu 31 stycznia 1991r. i zarejestrowano w Rep. Nr A III 2357/91. W dniu 30 maja 2001r. Sąd Rejonowy w Warszawie XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dokonał wpisu Banku do Rejestru Przedsiębiorców pod numerem KRS 0000014540.

Dla celów rozliczeń z tytułu podatków Bankowi nadano dnia 11 czerwca 1993r. numer NIP 526-020-58-71. Dla celów statystycznych jednostka otrzymała dnia 5 sierpnia numer REGON 010000854.

- (b) Zarejestrowany kapitał zakładowy Banku na dzień 31 grudnia 2008r. wynosił 998.018 tys. zł i składał się z 109.793 akcji zwykłych o wartości nominalnej 9.090 zł każda.

- (c) W badanym roku przedmiotem działalności było m.in:

- przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów;
- udzielanie kredytów i pożyczek pieniężnych;
- udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych;
- przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych;
- wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu;
- dokonywanie terminowych operacji finansowych.

- (d) W roku obrotowym członkami Zarządu Banku byli:

Piotr Czarnecki	Prezes Zarządu	przez cały rok obrotowy
Jan Czeremcha	Wiceprezes Zarządu	przez cały rok obrotowy
Ryszard Drużyński	Wiceprezes Zarządu	przez cały rok obrotowy
Piotr Konieczny	Członek Zarządu	przez cały rok obrotowy
Łukasz Januszewski	Członek Zarządu	przez cały rok obrotowy
Marek Patuła	Członek Zarządu	od 1 lipca 2008r.

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

I. Ogólna charakterystyka Banku (cd.)

(e) Jednostkami powiązаныmi z Bankiem były:

Raiffeisen International Bank-Holding AG	- jednostka dominująca
Raiffeisen Zentralbank Oesterreich AG	- jednostka dominująca najwyższego szczebla
Raiffeisen Financial Services Sp. z o.o.	- jednostka zależna
Raiffeisen-Leasing Polska S.A.	- jednostka zależna
Telpol 3 S.A.	- jednostka zależna
Raiffeisen Insurance Agency Sp. z o.o.	- jednostka częściowo zależna

oraz spółki należące do grup kapitałowych Raiffeisen International Bank-Holding AG i Raiffeisen Zentralbank Oesterreich AG.

(f) Bank wchodzi w skład grupy kapitałowej, w której jednostka dominująca wyższego szczebla sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) zatwierdzonymi przez Unię Europejską. Korzystając z możliwości wyboru zasad rachunkowości przewidzianej przepisami Ustawy o rachunkowości, począwszy od roku 2005, Bank sporządza sprawozdanie finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

Decyzja w sprawie sporządzania sprawozdania finansowego Spółki zgodnie z tymi standardami została podjęta przez Radę Nadzorczą uchwałą z dnia 28 grudnia 2004r.

(g) Bank, jako jednostka dominująca w Grupie Kapitałowej sporządzi również pod datą 16 marca 2009r. skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską. W celu zrozumienia sytuacji finansowej i wyników działalności Banku jako jednostki dominującej jednostkowe sprawozdanie finansowe należy czytać w powiązaniu ze sprawozdaniem skonsolidowanym.

Raiffeisen Bank Polska S.A.
Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego
za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

II. Informacje dotyczące przeprowadzonego badania

- (a) PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. została wybrana na biegłego rewidenta Banku uchwałą nr 3 Rady Nadzorczej z dnia 19 września 2008r. na podstawie paragrafu 27 ustęp 2 punkt 7 Statutu.
- (b) PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. oraz biegły rewident przeprowadzający badanie są niezależni od badanej jednostki w rozumieniu art. 66 ust. 2 Ustawy o rachunkowości.
- (c) Badanie przeprowadzono na podstawie umowy zawartej w dniu 25 listopada 2008 r. w okresie:
- badanie wstępne od 17 listopada do 23 grudnia 2008r.;
 - badanie końcowe od 5 stycznia do 16 marca 2009r.

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

III. Charakterystyka wyników i sytuacji finansowej jednostki

Sprawozdanie finansowe nie uwzględnia wpływu inflacji. Ogólny wskaźnik zmian poziomu cen towarów i usług konsumpcyjnych (od grudnia do grudnia) wyniósł w badanym roku 3,3% (4,0% w 2007r.).

Poniższe komentarze przedstawiono w oparciu o wiedzę uzyskaną w trakcie badania sprawozdania finansowego.

- Na dzień bilansowy suma aktywów uległa zwiększeniu o 6.759.728 tys. zł (tj. o 39%) w porównaniu ze stanem na dzień 31 grudnia 2007r., osiągając poziom 24.074.317 tys. zł. Wzrost ten został sfinansowany głównie wzrostem o 3.137.060 tys. zł (26%) salda zobowiązań wobec klientów, zwiększeniem ujemnej wyceny instrumentów pochodnych (o 2.038.045 tys. zł, tj. 295%), wzrostem salda zobowiązań od banków (o 892.705 tys. zł, tj. 36%) oraz wzrostem o 669.169 tys. zł (44%) kapitałów własnych.
- Saldo zobowiązań wobec klientów wyniosło na dzień bilansowy 15.016.548 tys. zł i stanowiło 62% sumy bilansowej (spadek o 7 p.p. w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2007r.). Zmiana salda zobowiązań wobec klientów była głównie efektem znacznego przyrostu zobowiązań wobec dużych przedsiębiorstw (wzrost o 2.103.161 tys. zł w porównaniu do salda na dzień 31 grudnia 2007r.) oraz klientów indywidualnych (wzrost o 1.155.555 tys. zł w porównaniu do salda na dzień 31 grudnia 2007r.) – komentarz 12.
- Wzrost zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu o 2.038.044 tys. zł do poziomu 2.728.314 tys. zł na koniec 2008r. był głównie rezultatem zwiększenia wolumenu zawieranych transakcji, których przedmiotem były instrumenty pochodne (komentarz 11).
- Saldo zobowiązań wobec banków wyniosło 3.350.646 tys. zł na dzień bilansowy i składało się głównie z kredytów i lokat od innych banków z Grupy Raiffeisen (łącznie 2.397.469 tys. zł na 31 grudnia 2008r.; 767.980 tys. zł na 31 grudnia 2007r.).
- Wartość kapitałów własnych na 31 grudnia 2008r. wyniosła 2.188.706 tys. zł (1.519.537 tys. zł na 31 grudnia 2007r.). Wzrost salda tej pozycji o 669.169 tys. zł był wynikiem dwukrotnego podwyższenia kapitału akcyjnego w 2008r. o łączną kwotę 336.857 tys. zł oraz zarejestrowania w 2008r. wpłaconego a niezarejestrowanego na dzień 31 grudnia 2007r. kapitału akcyjnego w wysokości 88.173 tys. zł (salda podane według wartości nominalnej akcji). Jednocześnie nadwyżka wartości emisyjnej nad nominalną akcji emisji przeprowadzonej w 2008r. wyniosła 80.880 tys. zł. Kapitały własne na dzień 31 grudnia 2008r. zasilila również część (w kwocie 148.644 tys. zł) wyniku finansowego za 2007 r. (komentarz 16).
- Wartość funduszy własnych liczona na bazie regulacyjnej wyniosła na dzień 31 grudnia 2008r. 2.007.364 tys. zł (1.443.490 tys. zł na dzień 31 grudnia 2007r.) i była wyższa o 416.425 tys. zł od całkowitego wymogu kapitałowego (1.590.939 tys. zł na koniec 2008r.). Współczynnik wypłacalności liczony na dzień bilansowy na bazie portfela bankowego i handlowego wyniósł 10,09% i uległ zmniejszeniu w porównaniu do końca poprzedniego roku o 0,11 p.p.

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

III. Charakterystyka wyników i sytuacji finansowej jednostki (cd.)

- Wyższy poziom finansowania znalazł odzwierciedlenie przede wszystkim we wzrostach na dzień bilansowy sald kredytów i pożyczek udzielanych klientom oraz aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (odpowiednio o 3.987.135 tys. zł i 2.452.904 tys. zł, tj. 32% i 169%).
- Na dzień bilansowy kredyty i pożyczki udzielone klientom stanowiły 69% wartości sumy bilansowej (spadek o 4 p.p. w porównaniu do końca 2007 roku). W wartości brutto portfel kredytowy osiągnął poziom 16.971.701 tys. zł na dzień bilansowy i wzrósł o 4.081.565 tys. zł w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2007r. Większość z tego wzrostu (75%) dotyczy kredytów dla dużych przedsiębiorstw (komentarz 4).
- Wzrostowi portfela kredytowego towarzyszyło pogorszenie jego jakości. Na dzień 31 grudnia 2008r. udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości w całości sald kredytów i pożyczek wzrósł o 0,5 p.p. i wyniósł 3,4%. Jednocześnie wskaźnik pokrycia odpisami aktualizującymi należności kredytowych ze stwierdzoną utratą wartości wyniósł 52,9% na 31 grudnia 2008r. i spadł w porównaniu do końca bezpośrednio poprzedzającego go roku obrotowego o 6,5 p.p. Pogorszenie jakości portfela kredytowego było spowodowane powiększeniem grupy kredytów zagrożonych o kilka jednostkowo istotnych zaangażowań, przy jednoczesnym dobrym ich zabezpieczeniu.
- Wzrost sald aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat na dzień bilansowy wynikał głównie z wyższego dodatniego salda wyceny instrumentów pochodnych (wzrost o 1.663.388 tys. zł do salda 2.488.775 tys. zł) oraz zakupu obligacji i bonów skarbowych (zmiana salda o 509.969 tys. zł do wartości 642.011 tys. zł) i pieniężnych (zmiana salda o 250.145 tys. zł do wartości 649.910 tys. zł) – komentarz 3.
- Spadek należności od banków o 137.311 tys. zł do kwoty 527.686 tys. zł na dzień bilansowy dotyczył głównie kredytów i pożyczek udzielonych bankom (spadek o 111.560 tys. zł) i wynikał głównie ze spadku zainteresowania Banku obrotem pieniężnym na rynku międzybankowym w drugiej połowie 2008 roku i lokowaniem nadwyżek pieniężnych na rachunku w Banku Centralnym (wzrost salda o 251.000 tys. zł do kwoty 1.045.573 tys. zł).
- Płynność do 1 miesiąca na dzień bilansowy wyniosła 0,80 (1,01 na dzień 31 grudnia 2007r.). Analogiczne wartości dla płynności do 3 miesięcy wyniosły odpowiednio 1,21 i 0,98.
- Wynik na działalności operacyjnej wyniósł w 2008 roku 391.332 tys. zł i był wyższy niż w 2007 roku o 46.896 tys. zł, tj. o 14%. Na wartość tego wyniku złożyły się przede wszystkim: wynik z tytułu odsetek w kwocie 539.009 tys. zł, wynik z tytułu prowizji i opłat w kwocie 190.278 tys. zł oraz wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat w kwocie 401.996 tys. zł. Jednocześnie, wynik na działalności operacyjnej pomniejszyły ogólne koszty administracyjne w kwocie 611.020 tys. zł oraz wynik z tytułu odpisów aktualizujących wartości należności w kwocie 152.560 tys. zł w 2008r.

Raiffeisen Bank Polska S.A.
Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego
za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

III. Charakterystyka wyników i sytuacji finansowej jednostki (cd.)

- Pomimo zmniejszenia w 2008r. marży odsetkowej liczonej jako stosunek wyniku odsetkowego do przychodów odsetkowych o 10 p.p. w porównaniu do 2007r., wynik z tytułu odsetek był w badanym roku wyższy o 62.526 tys. zł (13%) od wyniku zanotowanego w roku ubiegłym. Był to głównie rezultat wzrostu przychodów odsetkowych związanych ze zwiększeniem akcji kredytowej w 2008r. (komentarz 17). Dodatkowo, wyższa o 0,2 p.p. okazała się stopa przychodu odsetkowego z aktywów pracujących, która w 2008r. wyniosła 6,2%.
- Przychody prowizyjne wyniosły 253.729 tys. zł w 2008r. i wzrosły w porównaniu do 2007r. o 8.824 tys. zł, czego główną przyczyną było zwiększenie otrzymanych opłat i prowizji z tytułu działalności kredytowej o 13.002 tys. zł, skonsumowanych częściowo przez spadek przychodów prowizyjnych z tytułu opłat za przelewy i inne transakcje płatnicze o 5.729 tys. zł. Przy wzroście poziomu kosztów prowizyjnych w 2008r. w porównaniu do 2007r. o 14.520 tys. zł (do kwoty 63.451 tys. zł) skutkowało to spadkiem wyniku z tytułu prowizji w 2008r. o 5.696 tys. zł w porównaniu z 2007r.
- Wynik na instrumentach finansowych wycenianych przez rachunek zysków i strat w 2008r. uległ znacznemu zwiększeniu o 130.223 tys. zł. (tj o 48%) do kwoty 401.996 tys. zł – komentarz 20.
- Zwiększeniu o 87.323 tys. zł (tj. 134%) uległy również odpisy netto z tytułu utraty wartości. W 2008r. wyniosły one 152.560 tys. zł.
- Wyższa skala działalności Banku w 2008r. skutkowała wzrostem o 66.053 tys. zł ogólnych kosztów administracyjnych do kwoty 611.020 tys. zł. Na wzrost złożyło się głównie zwiększenie kosztów pracowniczych o 18.358 tys. zł, tj. 6% (do kwoty 302.511 tys. zł), kosztów wynajmu i utrzymania budynków o 14.470 tys. zł, tj. 28% (do kwoty 65.831 tys. zł), kosztów informatycznych i telekomunikacyjnych o 11.550 tys. zł, tj. 24% (do kwoty 58.723 tys. zł), a także kosztów amortyzacji o 6.956 tys. zł, tj. 16% (do kwoty 51.628 tys. zł) – komentarz 22. Ogólna efektywność działania, liczona jako iloraz kosztów do przychodów (C/I) uległa jednak w 2008 r. poprawie. Wskaźnik C/I w 2008r. wyniósł 52,9% i był niższy o 4,2 p.p. od poziomu z 2007r. Oprócz poprawy efektywności działania, na wartość współczynnika wpływ miała zmiana prezentacyjna dokonana w sprawozdaniu finansowym za 2008 r. Ogólne koszty administracyjne zostały w nim pomniejszone o kwotę 19.900 tys. zł, którą zaprezentowano w ramach kosztów z tytułu prowizji i opłat. Gdyby koszty te były prezentowane zgodnie z ich rodzajem w ramach ogólnych kosztów administracyjnych, wówczas wskaźnik C/I wyniósłby 55,3% za 2008 r. i byłby niższy o 2,3 p.p. od wskaźnika za 2007 r.
- Rentowność brutto (liczona jako zysk brutto do przychodów ogółem) wyniosła w badanym roku 19,9% i zmniejszyła się w porównaniu do roku ubiegłego o 3,8 p.p.
- Obciążenie podatkowe w 2008r. wyniosło 76.101 tys. zł. W rezultacie w 2008r. Bank osiągnął zysk netto w kwocie 315.231 tys. zł, który był wyższy od wyniku za 2007r. o kwotę 14.615 tys. zł (5%). Efektywna stopa opodatkowania wyniosła 19,45% w 2008r. i była wyższa o 6,72 p.p. w porównaniu do 2007r.

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

III. Charakterystyka wyników i sytuacji finansowej jednostki (cd.)

- Wskaźnik zwrotu z aktywów (liczony jako zysk netto do średniego stanu aktywów ogółem) wyniósł w 2008r. 1,5% i w porównaniu do 2007r. spadł o 0,3 p.p. Ponadto niższy o 4,4 p.p. w 2008r. był zwrot na kapitale. W badanym roku wskaźnik zwrotu z kapitału wyniósł 17,0%.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kontynuacji działalności.

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego

BILANS na 31 grudnia 2008r.

Komentarz	31.12.2008r.		31.12.2007r.		Zmiana (%)	31.12.2008r.		31.12.2007r.	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł		Struktura (%)	Struktura (%)		
AKTYWA									
1. Kasa i środki w Banku Centralnym Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom	1.886.563	1.508.287	378.276	25	8	9			
2. Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	527.686	664.997	(137.311)	(21)	2	4			
3. Kredyty i pożyczki udzielone klientom	3.903.285	1.450.381	2.452.904	169	16	8			
4. Inwestycyjne papiery wartościowe	16.631.716	12.644.581	3.987.135	32	69	73			
5. Akcje i udziały w jednostkach zależnych	582.328	684.006	(101.678)	(15)	2	4			
6. Wartości niematerialne	112.687	15.882	96.805	610	1	-			
7. Rzeczowe aktywa trwałe	159.230	131.751	27.479	21	1	1			
8. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	79.883	52.175	27.708	53	-	-			
9. Inne aktywa	88.199	10.661	77.538	727	-	-			
	102.740	151.868	(49.128)	(32)	1	1			
Aktywa razem	24.074.317	17.314.589	6.759.728	39	100	100			

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

BILANS na 31 grudnia 2008r. (cd.)

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY WŁASNE	Komentarz	31.12.2008r.		31.12.2007r.		Zmiana tys. zł	Zmiana (%)	31.12.2008r.		31.12.2007r.	
		tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł			Struktura (%)	Struktura (%)		
10. Zobowiązania wobec banków		3.350.646	2.457.941	892.705	36	14	14				
Zobowiązania finansowe		2.728.314	690.269	2.038.045	295	11	4				
przeznaczone do obrotu		15.016.548	11.879.488	3.137.060	26	62	69				
Zobowiązania wobec klientów		280.968	322.680	(41.712)	(13)	1	2				
Inne zobowiązania		16.685	38.217	(21.532)	(56)	-	-				
14. Pozostałe rezerwy		84.743	-	84.743	-	1	-				
Zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego		407.707	406.457	1.250	-	2	2				
Zobowiązania podporządkowane											
Zobowiązania razem		21.885.611	15.795.052	6.090.559	39	91	91				
Kapitał zakładowy		998.018	572.988	425.030	74	4	4				
Kapitał zapasowy		191.471	86.542	104.929	121	1	-				
Kapitał rezerwowy		683.986	559.391	124.595	22	3	3				
Niepodzielony wynik finansowy		315.231	300.616	14.615	5	1	2				
Kapitały własne		2.188.706	1.519.537	669.169	44	9	9				
Zobowiązania i kapitały własne razem		24.074.317	17.314.589	6.759.728	39	100	100				

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

Komentarz	2008r.		2007r.		Zmiana tys. zł	Zmiana (%)	2008r.		2007r.	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł			Struktura (%)	Struktura (%)		
Przychody z tytułu odsetek	1.279.248	918.133	361.115		39		65		63	
Koszty odsetek	(740.239)	(441.650)	(298.589)		68		47		40	
Wynik z tytułu odsetek	539.009	476.483	62.525		13					
Przychody z tytułu prowizji i opłat	253.729	244.905	8.824		4		13		17	
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(63.451)	(48.931)	(14.520)		30		4		4	
Wynik z tytułu prowizji i opłat	190.278	195.974	(5.696)		(3)					
Przychody z tytułu dywidend	5.336	5.752	(416)		(7)		-		-	
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	401.996	271.773	130.223		48		20		19	
Wynik na instrumentach finansowych zabezpieczających	(959)	892	(1.851)		(208)		-		-	
Pozostałe przychody operacyjne	28.981	13.210	15.771		119		1		1	
Pozostałe koszty operacyjne	(9.729)	(9.444)	(285)		3		1		1	
Odpisy netto z tytułu utraty wartości	(152.560)	(65.237)	(87.323)		134		10		6	
Ogólne koszty administracyjne	(611.020)	(544.967)	(66.053)		12		39		49	
Zysk brutto	391.332	344.436	48.896		14					
Podatek dochodowy	(76.101)	(43.820)	(32.281)		74					
Zysk netto	315.231	300.616	14.615		5					
Przychody razem	1.969.290	1.454.665	514.625		35		100		100	
Koszty razem	(1.577.958)	(1.110.229)	(467.729)		42		100		100	
Zysk brutto	391.332	344.436	48.896		14					

Raiffeisen Bank Polska S.A.
Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego
za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

Wybrane wskaźniki charakteryzujące sytuację majątkową i finansową oraz wyniki finansowe Banku

Działalność gospodarczą Banku, jej wynik finansowy za rok obrotowy oraz sytuację majątkową i finansową na dzień bilansowy w porównaniu do roku ubiegłego charakteryzują następujące wskaźniki (1)

	2008r.	2007r.
Wskaźniki rentowności		
Rentowność brutto (zysk brutto / przychody ogółem)	19,9%	23,7%
Wskaźnik zwrotu z kapitału (zysk netto / średnie aktywa netto) (2)	17,0%	21,4%
Wskaźnik zwrotu z aktywów (zysk netto / średnie aktywa ogółem) (2)	1,5%	1,8%
Stopa przychodu odsetkowego z aktywów pracujących (przychody z tytułu odsetek / średnie aktywa pracujących) (2)	6,2%	6,0%
Wskaźnik kosztów / przychodów (ogólne koszty administracyjne / wynik na działalności bankowej) (3)	52,9%	57,1%
Wskaźnik kosztów / przychodów (ogólne koszty administracyjne / wynik na działalności bankowej) – doprowadzony do porównywalności z 2007 (6)	55,3%	57,6%
Cena środków obcych (koszty odsetek / średnie zobowiązania oprocentowane) (2)	4,0%	3,1%
Wskaźniki aktywności i zadłużenia		
Udział aktywów pracujących w aktywach ogółem (4)	99,8%	91,2%
Udział kredytów ze stwierdzoną utratą wartości w kredytach dla klientów brutto ogółem	3,4%	2,9%
Pokrycie odpisami aktualizującymi kredytów dla klientów z utratą wartości	26,9%	59,4%
Wskaźniki płynności		
Płynność do 1 miesiąca (5)	0,80	0,98
Płynność do 3 miesięcy (5)	1,21	1,01
Inne wskaźniki		
Współczynnik wypłacalności	10,09%	10,20%
Fundusze własne (tys. zł)	2.007.364	1.443.490
Całkowity wymóg kapitałowy (tys. zł)	1.590.939	1.131.852

(1) Wartości poszczególnych wskaźników mogą być różne od wskaźników przedstawionych w sprawozdaniu finansowym ze względu na odmienny sposób kalkulacji.

(2) Stany średnie pozycji bilansowych obliczono na podstawie stanu poszczególnych pozycji na początku i końcu bieżącego oraz poprzedniego roku obrotowego

(3) Wynik na działalności bankowej rozumiany jako wynik na działalności operacyjnej pomniejszony o ogólne koszty administracyjne oraz wynik odpisów z tyt. utraty wartości kredytów i pożyczek.

(4) Aktywa pracujące definiowane są jako środki w banku centralnym (bez kasy), należności od banków i klientów, inwestycyjne oraz przeznaczone do obrotu papiery wartościowe.

(5) Wskaźniki płynności rozumiane są jako stosunek aktywów do zobowiązań wg ich wartości bilansowej do 1 miesiąca i do 3 miesięcy odpowiednio.

(6) W 2008 r. dokonano zmiany prezentacyjnej, przenosząc koszty w kwocie 19.900 tys. zł z ogólnych kosztów administracyjnych do kosztów z tytułu prowizji i opłat. Zaprezentowany wskaźnik jest wyliczony przy założeniu braku tej reklasyfikacji.

Raiffeisen Bank Polska S.A.
Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego
za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

Bilans na dzień 31 grudnia 2008r.

1. Kasa i środki w Banku Centralnym

Na dzień 31 grudnia 2008r. saldo pozycji „Kasa i środki w Banku Centralnym” wynosiło 1.886.563 tys. zł (1.508.287 tys. zł na koniec 2007r.), z czego 1.554.506 tys. zł stanowiły środki utrzymywane przez Bank na rachunku w Narodowym Banku Polskim (1.195.307 tys. zł na dzień 31 grudnia 2007r.).

Na dzień bilansowy Bank naliczał i utrzymywał rezerwę obowiązkową zgodnie z Uchwałą Nr 15/2004 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 13 kwietnia 2004r. w sprawie zasad i trybu naliczania oraz utrzymywania przez banki rezerwy obowiązkowej. Deklarowana rezerwa obowiązkowa w NBP do utrzymywania w grudniu 2008r. wynosiła 508.933 tys. zł (400.734 tys. zł w grudniu 2007r.).

2. Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom

Saldo lokat w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom na poszczególne daty bilansowe oraz ich dynamikę zaprezentowano w poniższej tabeli:

	31.12.2008r.	31.12.2007r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Lokaty w innych bankach	469.377	446.674	22.703	5
Środki na rachunkach bieżących	46.878	95.332	(48.454)	(51)
Kredyty i pożyczki udzielone bankom	11.431	122.991	(111.560)	(91)
Razem	527.686	664.997	(137.311)	(21)

Na dzień 31 grudnia 2008r. 459.705 tys. zł (87% salda) dotyczyło należności od jednostek powiązanych (363.275 tys. zł, tj. 96% salda na dzień 31 grudnia 2007r.). Należności wyrażone w walutach obcych były równe 329.911 tys. zł (474.538 tys. zł na dzień 31 grudnia 2007r.). Saldo należności terminowych wyniosło 480.084 tys. zł (563.130 tys. zł na dzień 31 grudnia 2007r.). Zarówno na dzień bilansowy 2008r., jak i 2007r. nie wystąpiła potrzeba tworzenia odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości.

Spadek salda na dzień bilansowy spowodowany był głównie przeniesieniem środków z rynku międzybankowego na rachunek w Banku Centralnym.

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

3. Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Saldo „Aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat” w porównaniu do końca roku 2007 wzrosło ponad dwukrotnie i na dzień 31 grudnia 2008r. wyniosło 3.903.285 tys. zł. Na tę pozycję składały się następujące aktywa:

	31.12.2008r.	31.12.2007r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1.375.369	603.447	771.922	128
bony pieniężne	649.910	399.765	250.145	63
obligacje i bony skarbowe	642.011	132.042	509.969	386
obligacje zamienne na akcje	83.448	71.640	11.808	16
Pochodne instrumenty finansowe - przeznaczone do obrotu	2.488.775	825.387	1.663.388	202
walutowe transakcje terminowe	1.999.937	759.619	1.240.318	163
opcje walutowe	318.537	46.627	271.910	583
swapy procentowe	170.301	19.141	151.160	790
Wyznaczone w momencie początkowego ujęcia jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej	39.141	21.547	17.594	82
obligacje korporacyjne	39.141	21.547	17.594	82
Razem	3.903.285	1.450.381	2.452.904	169

Obligacje zamienne na akcje stanowią złożony instrument finansowy, którego wartości godziwej nie można na dzień bilansowy rzetelnie określić. Instrument pochodny wbudowany w obligację oparty jest na nienotowanym instrumencie kapitałowym, którego wartość godziwa również nie jest możliwa do rzetelnego ustalenia. W związku z powyższym, zgodnie z pkt.C11 Wskazówek implementacyjnych MSR39, cały instrument jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu i wyceniany po koszcie pomniejszonym o utratę wartości. Na dzień bilansowy nie rozpoznano utraty wartości instrumentu. Wzrost wartości obligacji wynika z różnicy w cenie przeliczonej po kursie waluty z dnia bilansowego.

Wzrost dodatniej wyceny pochodnych instrumentów o 1.663.388 tys. zł na dzień bilansowy był spowodowany głównie zwiększeniem liczby i wolumenu otwartych pozycji z tytułu operacji instrumentami pochodnymi (na dzień bilansowy zanotowano blisko 4,6 tys. otwartych transakcji walutowych w porównaniu do około 2,6 tys. na 31 grudnia 2007r.).

W ramach aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu znajdują się bony skarbowe wydzielone jako zabezpieczenie Bankowego Funduszu Gwarancyjnego o wartości 59.000 tys. zł na dzień bilansowy (30.917 tys. zł na dzień 31 grudnia 2007r.).

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

4. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Analizę struktury i jakości portfela kredytowego zaprezentowano w punktach poniżej.

a) Struktura rodzajowa portfela kredytowego Banku

Na portfel kredytowy brutto na dzień bilansowy składały się:

	31.12.2008r.	31.12.2007r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Duże przedsiębiorstwa	12.275.987	9.235.159	3.040.828	33
Klienci indywidualni	2.857.859	1.965.848	892.011	45
Małe i średnie przedsiębiorstwa	1.026.163	1.207.402	(181.239)	(15)
Sektor publiczny	227.066	250.342	(23.276)	(9)
Klienci MIKRO	584.626	231.385	353.241	153
Kredyty i pożyczki brutto	16.971.701	12.890.136	4.081.565	32
Odpisy z tytułu utraty wartości	(339.985)	(245.555)	(94.430)	38
Kredyty i pożyczki netto	16.631.716	12.644.581	3.987.135	32

Na dzień bilansowy część portfela kredytowego w kwocie 976.448 tys. zł brutto (851.924 tys. zł na dzień 31 grudnia 2007r.) była przedmiotem sekurytyzacji syntetycznej. Nie zostały spełnione warunki wyłączenia należności sekurytyzowanych z ksiąg Banku.

b) Struktura jakościowa portfela kredytowego Banku

	31.12.2008r.	31.12.2007r.	31.12.2008r. Struktura	31.12.2007r. Struktura
	tys. zł	tys. zł	%	%
Kredyty i pożyczki z utratą wartości brutto	567.939	375.814	3	3
Kredyty i pożyczki bez utraty wartości brutto	16.403.762	12.514.322	97	97
Kredyty i pożyczki brutto razem	16.971.701	12.890.136	100	100
Odpisy na zidentyfikowaną utratę wartości	(300.508)	(223.174)	88	91
Odpisy na poniesioną ale niezidentyfikowaną utratę wartości (IBNI)	(39.477)	(22.381)	12	9
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek razem	(339.985)	(245.555)	100	100
Kredyty i pożyczki netto razem	16.631.716	12.644.581		

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

4. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

b) Struktura jakościowa portfela kredytowego Banku (cd.)

Jakość portfela na dzień bilansowy była nieco gorsza niż na koniec poprzedniego roku. Udział kredytów z utratą wartości w całości salda wyniósł 3,4% (2,9% na 31 grudnia 2007r.), natomiast pokrycie tych kredytów odpisami wyniosło 52,9% (59,4% na 31 grudnia 2007r.). Pogorszenie jakości portfela kredytowego było spowodowane powiększeniem grupy kredytów zagrożonych o kilka jednostkowo istotnych zaangażowań przy jednoczesnym dobrym ich zabezpieczeniu skutkującym tworzeniem proporcjonalnie mniejszych odpisów aktualizacyjnych. Dodatkowo, wyższy niż przed rokiem był udział odpisów z tytułu poniesionej ale niezidentyfikowanej straty (IBNI) – na dzień bilansowy wyniósł on 11,6% (9,1% na 31 grudnia 2007r.).

5. Inwestycyjne papiery wartościowe

Na dzień 31 grudnia 2008r. saldo pozycji „Inwestycyjne papiery wartościowe” wynosiło 582.328 tys. zł (684.006 tys. zł na koniec roku ubiegłego), co stanowiło spadek w porównaniu do dnia 31 grudnia 2007r. o 101.678 tys. zł, tj. o 15%.

	31.12.2008r.	31.12.2007r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności:				
obligacje skarbowe	541.962	643.628	(101.666)	(16)
obligacje NBP	520.032	621.708	(101.676)	(16)
	21.930	21.920	10	-
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży:				
udziały kapitałowe	40.366	40.378	(12)	-
Razem	582.328	684.006	(101.678)	(15)

Zmiana salda na dzień bilansowy wynikała głównie z wykupu w datach wymagalności obligacji skarbowych o wartości nominalnej 100.000 tys. zł.

Na dzień bilansowy w skład salda papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży wchodziły akcje spółki nienotowanej (w kwocie 38.094 tys. zł) nabytej łącznie z obligacjami zamiennymi na akcje (komentarz 3). Na dzień bilansowy, podobnie jak na koniec 2007r. Bank nie był w stanie rzetelnie określić wartości godziwej tych akcji. Stąd, zgodnie z MSR39.46 są one wykazywane po koszcie.

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

6. Akcje w jednostce zależnej

Bank posiada udziały w spółce zależnej Raiffeisen-Leasing Polska SA. (50% udziału w kapitale zakładowym spółki) wyceniane na dzień bilansowy w wysokości 112.687 tys. zł. W porównaniu do stanu na 31 grudnia 2007r. wartość udziałów uległa zwiększeniu o 96.805 tys. zł. Akcje w jednostce zależnej są wyceniane według kosztu pomniejszonego o ewentualne odpisy z tytułu wartości. Na dzień bilansowy jak również na koniec 2007r. nie zidentyfikowano przesłanek do dokonywania odpisów aktualizujących wartość akcji.

7. Wartości niematerialne

Saldo wartości niematerialnych na dzień bilansowy wzrosło o 27.479 tys. zł (tj. o 21%) i składało się z następujących pozycji:

	31.12.2008r.	31.12.2007r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Oprogramowanie komputerowe	204.068	159.122	44.946	28
Oprogramowanie komputerowe i inne wartości niematerialne w budowie	49.887	45.824	4.063	9
Razem brutto	253.955	204.946	49.009	24
Umorzenie	(94.725)	(73.195)	(21.530)	29
Razem netto	159.230	131.751	27.479	21

W 2008r. Bank dokonał zwiększeń stanu wartości niematerialnych w kwocie 56.610 tys. zł oraz zmniejszeń w kwocie 7.601 tys. zł. Najistotniejszym zwiększeniem wartości niematerialnych było oddanie do użytkowania nowej wersji głównego systemu księgowego Banku – „T24” (łączna kwota aktywowanych nakładów wyniosła 16.831 tys. zł).

Zużycie wartości niematerialnych, mierzone jako stosunek umorzenia do wartości brutto, wynosiło na dzień bilansowy 37% (36% na 31 grudnia 2007 r.).

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

8. Rzeczowe aktywa trwałe

Na dzień bilansowy wartość netto salda pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe” wynosiła 79.883 tys. zł i w porównaniu do 31 grudnia 2007r. wzrosła o 27.708 tys. zł:

	31.12.2008r.	31.12.2007r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Urządzenia techniczne i maszyny	157.114	161.253	(4.139)	(3)
Inwestycje w obcych obiektach	105.476	64.017	41.459	65
Środki trwałe w budowie	12.455	12.686	(231)	(2)
Środki transportu	434	434	-	-
Inne środki trwałe	8.197	8.918	(721)	(8)
Środki trwałe brutto	283.676	247.308	36.368	15
Umorzenie	(203.793)	(195.133)	(8.660)	4
Środki trwałe netto	79.883	52.175	27.708	53

Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na dzień bilansowy wzrosła w porównaniu do końca poprzedniego roku o 36.368 tys. zł. Na wzrost salda pozycji złożyły się nabycia środków trwałych w kwocie 52.660 tys. zł oraz zmniejszenia w kwocie 16.292 tys. zł. Główną przyczyną wzrostu wartości rzeczowych aktywów trwałych były modernizacje starszych oddziałów, przeniesienia do bardziej atrakcyjnych lokalizacji oraz otwieranie nowych placówek Banku, związane z realizacją nowej strategii działania Banku.

Zużycie rzeczowych aktywów trwałych mierzone jako stosunek umorzenia do wartości brutto, wynosiło na dzień bilansowy 72% i w porównaniu do końca 2007r. uległo zmniejszeniu o 7 p.p.

Raiffeisen Bank Polska S.A.
Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego
za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

9. Inne aktywa

Wartość innych aktywów spadła o 49.732 tys. zł (tj. o 33%) i na dzień bilansowy składała się z następujących pozycji:

	31.12.2008r.	31.12.2007r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Koszty zapłacone z góry, w tym	45.234	32.926	12.308	37
- wynagrodzenia za pośrednictwo w sprzedaży produktów kredytowych rozliczane w czasie	40.130	28.451	11.679	41
- koszty administracyjne	5.104	4.475	629	14
Rozliczenia z tytułu kart płatniczych – należności	36.561	25.972	10.589	41
Dłużnicy różni	15.103	37.133	(22.030)	(59)
Przychody do otrzymania	5.270	6.627	(1.357)	(20)
Inkaso weksli i czeków	2.095	2.070	25	1
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	-	36.451	(36.451)	(100)
Inne	-	11.608	(11.608)	(100)
Inne aktywa brutto	104.263	152.787	(48.524)	(32)
Odpisy aktualizujące	(1.523)	(919)	(604)	66
Inne aktywa netto	102.740	151.868	(49.128)	(32)

Na dzień 31 grudnia 2007r. Bank wykazywał należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych w wysokości 36.451 tys. zł, które stanowiły nadpłatę podatku za 2007r. Na dzień 31 grudnia 2008r. Bank nie posiadał należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

Spadek wartości kategorii „dłużnicy różni” o 22.030 tys. zł do poziomu 15.103 tys. zł na dzień 31 grudnia 2008r. spowodowany był głównie faktem, iż na dzień 31 grudnia 2007r. w pozycji tej znajdowała się kwota 23.000 tys. zł dotycząca nierozliczonego przelewu z rachunku klienta, który został rozliczony w 2008 r.

Saldo wynagrodzeń agentów pełniących funkcje pośrednictwa przy sprzedaży produktów kredytowych dotyczy rozliczanych liniowo w czasie kosztów wynagrodzeń agentów pośredniczących w sprzedaży produktów bankowych. Wzrost na dzień bilansowy salda rozliczeń z tytułu kart płatniczych o 10.589 tys. zł spowodowany był głównie utrzymaniem wyższej rezerwy gotówki w sieci bankomatów.

Odpisy aktualizujące na dzień bilansowy dotyczyły salda dłużników różnych w związku z przeterminowaniem części wystawionych przez Bank faktur.

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

10. Zobowiązania wobec banków

Saldo pozycji zobowiązania wobec banków wzrosło na dzień bilansowy o 892.705 tys. zł (tj. 36%) i składało się z następujących pozycji:

	31.12.2008r.	31.12.2007r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Kredyty otrzymane	2.312.823	-	2.312.823	100
Depozyty terminowe	607.447	2.084.580	(1.477.133)	(71)
Rachunki bieżące	418.862	133.222	285.640	214
Transakcje repo	11.514	60.139	(48.625)	(81)
Kredyt lombardowy	-	180.000	(180.000)	(100)
Razem	3.350.646	2.457.941	892.705	36

W związku ze zmianą struktury finansowania działalności Banku spowodowanego głównie pogorszeniem warunków na rynku międzybankowym w czwartym kwartale 2008r., na dzień bilansowy Bank posiadał kredyty otrzymane od innych banków w łącznej kwocie 2.312.823 tys. zł (w tym 2.118.426 tys. zł od jednostek z Grupy Raiffeisen). Jednocześnie odnotowano spadek salda depozytów terminowych o 1.477.133 tys. zł (tj. 71%) pochodzących głównie od banków lokalnych spoza Grupy.

11. Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

	31.12.2008r.	31.12.2007r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
walutowe transakcje terminowe	2.239.060	624.237	1.614.823	259
opcje walutowe	318.537	46.626	271.911	583
swapy procentowe	170.717	19.406	151.311	780
Razem	2.728.314	690.269	2.038.045	295

Na dzień bilansowy saldo zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu wyniosło 2.728.314 tys. zł i w porównaniu do końca 2007r. uległo zwiększeniu o 2.038.045 tys. zł (tj. o 295%). Wzrost sald spowodowany był głównie przez zwiększenie liczby i wolumenu otwartych pozycji z tytułu operacji instrumentami pochodnymi (na dzień bilansowy zanotowano blisko 4,6 tys. otwartych transakcji walutowych w porównaniu do około 2,6 tys. na 31 grudnia 2007r.).

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

12. Zobowiązania wobec klientów

Wartość zobowiązań wobec klientów na dzień bilansowy uległo zwiększeniu w stosunku do końca 2007r. o 3.137.061 (tj. o 26%):

	31.12.2008r.	31.12.2007r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Zobowiązania wobec dużych przedsiębiorstw	8.875.536	6.772.375	2.103.161	31
Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	3.293.162	2.137.607	1.155.555	54
Zobowiązania wobec małych i średnich przedsiębiorstw	2.197.387	2.285.859	(88.472)	(4)
Zobowiązania wobec klientów MLKRO	624.567	651.266	(26.699)	(4)
Zobowiązania wobec sektora publicznego	25.896	32.381	(6.485)	(20)
Razem	15.016.548	11.879.488	3.137.060	26

Na dzień bilansowy, zobowiązania wobec dużych przedsiębiorstw uległy zwiększeniu o kwotę 2.103.161 tys. zł w porównaniu do stanu na koniec 2007r. Jednocześnie najbardziej dynamiczny wzrost (54%) wykazały zobowiązania wobec klientów indywidualnych, które w porównaniu do 31 grudnia 2007r. wzrosły o 1.155.555 tys. zł.

Strategią Banku w 2008r. było wydłużanie średniego okresu trwania depozytu. W wyniku tych działań istotnie wydłużyły się terminy zapadalności depozytów (wzrost o 2.041.807 tys. zł w przedziale 3-12 miesięcy na dzień bilansowy).

13. Inne zobowiązania

Na dzień 31 grudnia 2008r. na saldzie innych zobowiązań zanotowano spadek w stosunku do końca 2007r. o 41.712 tys. zł (tj. o 13%). Na saldo składały się następujące pozycje:

	31.12.2008r.	31.12.2007r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:	90.963	94.463	(3.500)	(4)
- rezerwa na wynagrodzenia z tytułu premii	63.594	81.484	(17.890)	(22)
- rezerwy na koszty administracyjne	27.369	12.979	14.390	111
Rozrachunki międzybankowe	89.837	43.832	46.005	105
Wierzyciele różni	39.337	49.672	(10.336)	(21)
Przychody pobierane z góry	42.317	33.258	9.059	27
Inne zobowiązania	18.514	13.282	5.232	39
Kapitał w rejestracji	-	88.173	(88.173)	(100)
Razem	280.968	322.680	(41.712)	(13)

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

13. Inne zobowiązania (cd.)

Niezarejestrowane na 31 grudnia 2007r. podwyższenie kapitału zakładowego w kwocie 88.173 tys. zł zostało zarejestrowane w 2008r.

Wzrost salda pozycji „rozrachunki międzybankowe” (nierozliczone płatności) o 46.005 tys. zł w porównaniu do 31 grudnia 2007r. (43.832 tys. zł) był wynikiem głównie wyższej aktywności klientów Banku na koniec 2008r.

Spadek rezerwy na wynagrodzenia z tytułu premii spowodowany był przede wszystkim rozwiązaniem rezerwy na program lojalnościowy w kwocie 15.000 tys. zł. Wzrost rezerw na koszty administracyjne w kwocie 14.390 tys. zł związany był głównie ze wzrostem rezerwy na koszty wynagrodzeń agentów Raiffeisen-Leasing o 3.600 tys. zł, wzrostem kosztów napraw i remontów w związku projektem relokacji oddziałów o 3.600 tys. zł oraz kosztów związanych z zakupem mebli 2.139 tys. zł, rezerwy na koszty IT o 1.104 tys. zł, kosztów opłat pocztowych dotyczących wysyłki wyciągów klientów na kwotę 1.000 tys. zł.

14. Pozostałe rezerwy

Saldo pozostałych rezerw na dzień bilansowy kształtowało się następująco:

	31.12.2008r.	31.12.2007r.	Zmiana	Zmiana.
	tys. zł	tys. zł	Tys. zł	(%)
Rezerwa z tytułu zobowiązań pozabilansowych	14.926	8.991	5.935	66
Inne rezerwy	1.640	5.107	(3.467)	(68)
Sprawy sporne	119	24.119	(24.000)	(100)
Razem	16.685	38.217	(21.532)	(56)

W związku z oddaleniem w całości powództwa wobec Banku w sądzie II instancji, w 2008r. rozwiązano rezerwę na sprawę sporną o wartości przedmiotu sporu 24.000 tys. zł.

Zwiększenie stanu rezerw z tytułu zobowiązań pozabilansowych spowodowane było głównie utworzeniem rezerw indywidualnych na kilka jednostkowo istotnych zaangażowań (łącznie wzrost o 3.373 tys. zł do poziomu 4.798 tys. zł na 31 grudnia 2008r.) oraz ogólnym wzrostem wartości zobowiązań pozabilansowych ocenianych grupowo (wzrost rezerwy IBNI o 2.562 tys. zł do poziomu 10.128 tys. zł na 31 grudnia 2008r.).

W związku z zakończeniem realizacji projektu zmiany strategii Banku, zmniejszeniu uległo także saldo innych rezerw, które stanowiły rezerwy związane z projektem realokacji, modernizacji i otwierania nowych placówek Banku.

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

15. Zobowiązania podporządkowane

Podobnie jak na koniec poprzedniego roku sprawozdawczego, na 31 grudnia 2008r. Bank posiadał dwie pożyczki podporządkowane odpowiednio o wartości kapitału 130.000 tys. zł oraz 270.000 tys. zł. Zmiana wartości salda o 1.250 tys. zł była spowodowana wyższą wartością odsetek naliczonych niezapadłych na dzień 31 grudnia 2008r. spowodowanego zmianą poziomu stopy bazowej.

			31.12.2008	31.12.2007
	Oprocentowanie	Termin spłaty	tys. zł	tys. zł
Pożyczka o wartości 270 mln zł	WIBOR 6M + 0.71 p.p.	2013	274.961	274.052
Pożyczka o wartości 130 mln zł	WIBOR 6M + 1.11 p.p.	2011	132.746	132.405
Razem			407.707	406.457

Do wyliczenia wymogów kapitałowych i współczynnika wypłacalności na dzień 31 grudnia 2008r., zgodnie z decyzją Komisji Nadzoru Bankowego nr 571/2006r. z dnia 14 listopada 2006r. Bank zaliczył pożyczkę w wysokości 270.000 tys. zł. w całości do funduszy własnych Banku, natomiast pożyczkę w wysokości 130.000 tys. zł w wysokości 78.000 tys. zł (Decyzja KNB nr 148/2004 z 21 czerwca 2004r.).

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

16. Kapitały własne

	Kapitał zakładowy tys. zł	Kapitał zapasowy tys. zł	Kapitał rezerwowy tys. zł	Niepodzielony wynik finansowy tys. zł	Razem tys. zł
Stan na					
31.12.2007r.	572.988	86.542	559.391	300.616	1.519.537
Emisja akcji (według wartości nominalnej)	425.030	-	-	-	425.030
Nadwyżka wartości emisyjnej nad wartością nominalną	-	80.880	-	-	80.880
Zysk netto za 2008r.	-	-	-	315.231	315.231
Dywidendy wypłacone	-	-	-	(151.972)	(151.972)
Zysk netto przeniesiony na fundusz ogólnego ryzyka bankowego	-	-	124.595	(124.595)	-
Przeniesienie zysku netto na kapitał zapasowy ustawowo	-	24.049	-	(24.049)	-
Stan na					
31.12.2008r.	998.018	191.471	683.986	315.231	2.188.706

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy w dniu 12 marca 2008r. podjęło uchwałę dotyczącą podziału zysku za 2007 rok w wysokości 300.616 tys. zł przeznaczając 24.049 tys. zł na podwyższenie kapitału zapasowego, 124.595 tys. zł na fundusz ogólnego ryzyka bankowego, natomiast 151.972 tys. zł na wypłatę dywidendy.

W 2008r Bank dokonał dwukrotnego podwyższenia kapitału zakładowego. Pierwszego podwyższenia dokonano zgodnie z uchwałą Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z dnia 4 września 2008r o emisji 26.915 akcji zwykłych o wartości nominalnej 9.090 zł za akcje i cenie emisyjnej równej wartości nominalnej akcji. Emisja została zarejestrowana 23 października 2008r. Dodatkowo zgodnie z uchwałą Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z dnia 14 listopada 2008r wyemitowano 10.143 akcji zwykłych o wartości nominalnej 9.090 zł i cenie emisyjnej 17.064 zł. Emisja została zarejestrowana 24 grudnia 2008r. Dodatkowo w marcu 2008r. został zarejestrowany kapitał wniesiony a niezarejestrowany w 2007r wykazywany pozostałych zobowiązaniach na 31 grudnia 2007r.

Na dzień 31 grudnia 2008 r. kapitał akcyjny Banku wyniósł 998.018 tys. zł (572.988 tys. zł na 31 grudnia 2007 r.) i składał się łącznie z 109.793 akcji zwykłych (63.035 akcji zwykłych na koniec 2007 r.).

Fundusze własne Banku, wyliczone zgodnie z uchwałą nr 2 Komisji Nadzoru Bankowego, wyniosły 2.007.364 tys. zł na dzień 31 grudnia 2008 r (na dzień 31 grudnia 2007 r.: 1.443.490 tys. zł) i były wyższe o 416.425 tys. zł od całkowitego wymogu kapitałowego, który wyniósł na dzień bilansowy 1.590.939 tys. zł (1.131.852 tys. zł na 31 grudnia 2007 r.). Współczynnik wypłacalności ukształtował się na poziomie 10,09% (10,20% na 31 grudnia 2007 r.).

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

Rachunek zysków i strat za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2008r.

17. Wynik z tytułu odsetek

Wynik z tytułu odsetek wzrósł w 2008r. o 62.526 tys. zł (tj. o 13%):

	2008r.	2007r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Przychody odsetkowe:	1.279.248	918.133	361.115	39
Kredyty i pożyczki dla klientów	1.122.430	784.486	337.944	43
Kredyty i pożyczki dla banków	82.753	84.433	(1.690)	(2)
Inwestycyjne papiery wartościowe	36.050	37.354	(1.304)	(3)
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	30.112	4.036	26.076	646
Instrumenty pochodne zabezpieczające	6.332	6.542	(210)	(3)
Instrumenty reverse-repo	1.571	1.282	289	23
Koszty odsetek:	(740.239)	(441.650)	(298.589)	68
Depozyty klientów	(583.395)	(315.074)	(268.321)	85
Kredyty i pożyczki otrzymane (w tym podporządkowane)	(77.977)	(48.640)	(29.337)	60
Depozyty bankowe	(65.322)	(56.260)	(9.062)	16
Instrumenty repo	(7.968)	(15.445)	7.477	(48)
Instrumenty pochodne zabezpieczające	(5.577)	(6.231)	654	(10)
Wynik z tytułu odsetek	539.009	476.483	62.526	13

Wzrost przychodów odsetkowych o kwotę 361.115 tys. zł (39%) w 2008r. był spowodowany głównie wyższymi niż w 2007r. przychodami odsetkowymi od udzielonych kredytów i pożyczek dla klientów (wzrost o 337.944 tys. zł, tj. o 43%). Był to rezultat przede wszystkim wzrostu portfela kredytowego Banku (komentarz 4).

Dynamika wzrostu kosztów odsetkowych była wyższa od przychodów i wyniosła 68%, co przełożyło się na wzrost kosztów odsetkowych o 298.589 tys. zł w 2008r., z czego 268.321 tys. zł dotyczyło odsetek płatnych z tytułu zobowiązań wobec klientów.

Marża odsetkowa liczona jako stosunek wyniku z tytułu odsetek do przychodów z tytułu odsetek wyniosła w 2008r. 42% (52% w 2007r.). Był to efekt między innymi zmniejszenia się rynkowych marż kredytowych oraz wyższej ceny finansowania zewnętrznego, szczególnie w ostatnim kwartale 2008r.

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

18. Wynik z tytułu prowizji i opłat

W porównaniu do 2007r. wynik z tytułu opłat i prowizji w bieżącym roku obrotowym spadł o 5.696 tys. zł (tj. o 3%):

	2008r.	2007r.	Zmiana	Zmiana
	tys.zł	tys.zł	tys. zł	(%)
Przychody z tytułu prowizji i opłat	253.729	244.905	8.824	4
Oplaty za przelewy i inne transakcje płatnicze	100.256	105.985	(5.729)	(5)
Oplaty i prowizje z tytułu działalności kredytowej	38.389	25.387	13.002	51
Oplaty i prowizje od wpłat gotówkowych	13.329	13.407	(78)	(1)
Oplaty związane z obsługą środków pieniężnych	13.574	13.352	222	2
Oplaty i prowizje od zobowiązań gwarancyjnych	12.907	12.332	575	5
Oplaty za transakcje związane z papierami wartościowymi i podobne opłaty	8.153	8.608	(455)	(5)
Pozostałe opłaty otrzymane	67.121	65.834	1.287	2
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(63.451)	(48.931)	(14.520)	30
Oplaty i prowizje za pośrednictwo w sprzedaży produktów bankowych	(12.679)	(8.646)	(4.033)	47
Uiszczone opłaty maklerskie	(3.079)	(2.853)	(226)	8
Oplaty i prowizje dotyczące kredytów otrzymanych	(2.083)	(932)	(1.151)	123
Oplaty i prowizje od zobowiązań gwarancyjnych	(1.400)	(1.921)	(521)	27
Pozostałe opłaty zapłacone	(44.210)	(34.579)	(9.631)	28
Wynik z tytułu prowizji i opłat	190.278	195.974	(5.696)	(3)

Przychody z tytułu opłat i prowizji w 2008r. uległy zwiększeniu o 8.824 tys. zł. Wzrost w 2008r. wynikał głównie z wyższych o 13.002 tys. zł (51%) przychodów z tytułów opłat i prowizji od działalności kredytowej będących wynikiem wzrostu portfela kredytowego. Prowizje te są rozliczane liniowo w czasie i dotyczą głównie udzielonych linii kredytowych, kredytów w rachunkach bieżących i innych produktów kredytowych, które nie posiadają określonego harmonogramu spłaty, w związku z czym nie podlegają rozliczaniu według efektywnej stopy procentowej.

Saldo kosztów z tytułu opłat i prowizji w 2008r. wzrosło w porównaniu do 2007r. o 14.520 tys. zł. Analizując „pozostałe opłaty zapłacone” należy jednak mieć na uwadze fakt, iż saldo 2008 r. nie jest w pełni porównywalne z saldem 2007 r. W 2008 r. w saldzie ujęto 19.900 tys. zł łącznie: kosztów z tytułu wysyłki wyciągów bankowych do klientów, kosztów kart płatniczych oraz koszty obsługi bankomatów, które prezentowane były w 2007 r. jako ogólne koszty administracyjne. Bank nie ma możliwości pełnej identyfikacji ww. kosztów w 2007 r. Stąd, w ramach salda 2007 r. zaprezentowano jedynie kwotę 4.782 tys. zł dotyczącą opisanych powyżej tytułów (komentarz 22).

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

19. Przychody z tytułu dywidend

W 2008r., podobnie jak w roku ubiegłym, całość przychodów dotyczyła dywidendy otrzymanej od Raiffeisen-Leasing Polska SA, w wysokości 5.336 tys. zł (5.752 tys. zł w 2007r.).

20. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat wzrósł o 130.223 tys. zł w 2008r. (tj. o 48%) w porównaniu do roku ubiegłego:

	2008r.	2007r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Wynik z pozycji wymiany	485.580	175.820	309.760	176
Operacje na walutowych instrumentach pochodnych	(134.214)	71.507	(205.721)	(288)
Operacje na instrumentach pochodnych dotyczących stopy procentowej	35.413	19.449	15.964	82
Papiery dłużne	13.648	4.996	8.652	173
Instrumenty kapitałowe	1.569	1	1.568	156.800
Razem	401.996	271.773	130.223	48

Wynik z pozycji wymiany zawiera zyski i straty z rewaluacji aktywów i zobowiązań w walucie obcej oraz zrealizowany wynik na transakcjach spot.

Pozycja 'papiery dłużne' obejmuje wynik zrealizowany na sprzedaży oraz wycenę papierów dłużnych klasyfikowanych jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Wzrost wyniku na instrumentach finansowych wynikał przede wszystkim z większej skali operacji na instrumentach pochodnych w 2008r.

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

21. Odpisy netto z tytułu utraty wartości

Wartość odpisów aktualizacyjnych netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek była ujemna (nadwyżka utworzonych odpisów nad rozwiązaniem) i wyniosła 152.560 tys. zł w 2008r. (wzrost salda ujemnego w porównaniu do 2007r. o 87.323 tys. zł):

	2008r.	2007r.	Zmiana	Zmiana
	tys.zł	tys.zł	tys. zł	(%)
Utworzenie odpisów aktualizujących	(244.923)	(144.106)	(100.817)	70
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	(50)	-	(50)	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom korporacyjnym	(182.321)	(80.546)	(101.775)	126
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym	(55.153)	(56.464)	1.311	(2)
Pozycje pozabilansowe	(7.399)	(7.096)	(303)	4
Odwrócenie odpisów aktualizujących	92.363	78.869	13.494	17
Kredyty i pożyczki udzielone klientom korporacyjnym	74.322	44.074	30.248	69
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym	16.577	32.463	(15.886)	(49)
Pozycje pozabilansowe	1.464	2.332	(868)	(37)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących	(152.560)	(65.237)	(87.323)	134

Na saldo 152.560 tys. zł złożyło się przede wszystkim utworzenie odpisów netto na kredyty i pożyczki udzielone klientom w kwocie 146.575 tys. zł (w 2007r. – 60.473 tys. zł) oraz na pozycje pozabilansowe 5.935 tys. zł (w 2007r. – 4.764 tys. zł). Utworzone odpisy netto na kredyty i pożyczki udzielone klientom korporacyjnym wyniosły 107.999 tys. zł (w 2007r. – 36.472 tys. zł), zaś na kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym 38.576 tys. zł (w 2007r. – 24.001 tys. zł).

Szczegółowe informacje na temat jakości portfela kredytowego zamieszczono w komentarzu 4.

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

22. Ogólne koszty administracyjne

Ogólne koszty administracyjne były wyższe w 2008r. o 66.053 tys. zł (tj.12%) od kosztów poniesionych w 2007r.:

	2008r.	2007r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Koszty pracownicze	(302.511)	(284.153)	(18.358)	6
Pozostałe koszty administracyjne, w tym:	(256.881)	(216.142)	(40.739)	19
Koszty utrzymania i wynajmu budynków	(65.831)	(51.361)	(14.470)	28
Koszty informatyczne i telekomunikacyjne	(58.723)	(47.173)	(11.550)	24
Koszty marketingu	(26.736)	(31.300)	4.564	(15)
Koszty szkoleń	(16.511)	(12.952)	(3.559)	27
Koszty rat leasingowych	(8.331)	(5.858)	(2.473)	42
Konsulting	(4.180)	(5.881)	1.701	(29)
Składka i wpłaty na rzecz BFG	(2.742)	(2.444)	(298)	12
Pozostałe koszty rzeczowe	(73.827)	(59.173)	(14.654)	25
Amortyzacja	(51.628)	(44.672)	(6.956)	16
Razem	(611.020)	(544.967)	(66.053)	12

Koszty pracownicze składały się z kosztów wynagrodzeń, obowiązkowych świadczeń pracowniczych i innych świadczeń na rzecz pracowników. Ich wzrost o 18.358 tys. zł wynikał głównie ze zwiększenia stanu zatrudnienia pracowników w 2008r.

Wzrost salda kosztów wynajmu i utrzymania budynków o 14.470 tys. zł (do kwoty 65.831 tys. zł) oraz kosztów informatycznych i telekomunikacyjnych o 11.550 tys. zł (do kwoty 58.723 tys. zł) wynikał głównie ze zwiększenia skali działalności Banku w 2008r. Wzrost salda pozostałych kosztów rzeczowych o 14.654 tys. zł (do kwoty 73.827 tys. zł) związany był z realokacją, modernizacją i otwieraniem nowych placówek Banku w ramach „Projektu Alfa”.

Wzrost pozostałych kosztów administracyjnych o 40.739 tys. zł w 2008r. wynikał głównie ze zwiększenia skali działalności Banku.

Wskaźniki efektywności Banku kształtowały się w badanym roku w sposób następujący:

	2008r.	2007r.
	tys. zł	tys. zł
Ogólne koszty administracyjne	611.020	544.967
Średnioroczne zatrudnienie (w osobach)	2.517	2.313
Ogólne koszty administracyjne przypadające na 1 zatrudnionego	243	236
Zysk netto na 1 zatrudnionego	125	130

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

22. Ogólne koszty administracyjne (cd.)

Wskaźnik kosztów do przychodów wyniósł za badany rok 52,9% (57,1% za 2007r). Oprócz poprawy efektywności działania, na wartość współczynnika wpływ miała zmiana prezentacyjna dokonana w sprawozdaniu finansowym za 2008 r. Ogólne koszty administracyjne zostały w nim pomniejszone o kwotę 19.900 tys. zł, którą zaprezentowano w ramach kosztów z tytułu prowizji i opłat. Gdyby koszty te były prezentowane zgodnie z ich rodzajem w ramach ogólnych kosztów administracyjnych, wówczas wskaźnik C/I wyniósłby 55,3% za 2008 r. i byłby niższy o 2,3 p.p. od wskaźnika za 2007 r.

23. Podatek dochodowy

Całkowite obciążenie podatkowe w badanym roku wyniosło:

	2008r.	2007r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Podatek dochodowy bieżący	(157.293)	(16.909)	(140.384)	830
Korekty podatku dochodowego bieżącego dotyczące lat ubiegłych	3.654	-	3.654	-
Podatek odroczony	77.538	(26.911)	104.449	(388)
Całkowite obciążenie podatkowe	(76.101)	(43.820)	(32.281)	(74)

(a) Podatek dochodowy odroczony

Podatek odroczony stanowi różnicę między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów a ich wartością podatkową.

Na saldo podatku odroczonego składały się różnice przejściowe ujemne i dodatnie:

	31.12.2008r.	31.12.2007r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Razem różnice dodatnie:	(2.630.771)	(949.780)	1.680.991	(177)
Wycena do wartości godziwej instrumentów pochodnych i papierów wartościowych	(2.454.186)	(823.555)	1.630.631	(198)
Różnice pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	(74.461)	(50.986)	23.475	(46)
Odsetki naliczone do otrzymania	(59.593)	(46.780)	12.813	(27)
Prowizje rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	(42.531)	(28.459)	14.072	(49)
Podatek dochodowy odroczony od różnic dodatnich (19%)	(499.846)	(180.458)	(319.388)	177

Raiffeisen Bank Polska S.A.
Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego
za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

23. Podatek dochodowy

(a) Podatek dochodowy odroczony (cd.)

	31.12.2008r.	31.12.2007r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Razem różnice ujemne:	3.094.974	1.005.890	(2.089.084)	(208)
Wycena do wartości godziwej instrumentów pochodnych i papierów wartościowych	2.728.026	683.684	(2.044.342)	(299)
Odsetki naliczone do zapłacenia	99.951	43.058	(56.893)	(132)
Koszty do zapłacenia	91.695	98.580	6.885	7
Odpisy aktualizujące wartość kredytów nie uznane za k.u.p.	82.532	71.910	(10.622)	(15)
Prowizje rozliczane według efektywnej stopy procentowej	78.549	64.986	(13.563)	(21)
Pozostałe aktywa	12.579	42.692	30.113	71
Pozostałe rezerwy	1.642	980	(662)	(68)
Podatek dochodowy odroczony od różnic ujemnych (19%)	588.045	191.119	396.926	208
Podatek odroczony netto	88.199	10.661	77.538	727

W związku z wystąpieniem nadwyżki różnic ujemnych nad dodatnimi Bank na koniec 2008r. rozpoznał aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w kwocie 88.199 tys. zł. Na koniec 2007r. Bank również wykazywał aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego i wynosiły one 10.661 tys. zł (wzrost o 77.538 tys. zł).

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

23. Podatek dochodowy (cd.)

(b) Podatek dochodowy bieżący

W bieżącym roku obrotowym podatek dochodowy kalkulowany był według stawki 19% w oparciu o zysk brutto ustalony na podstawie przepisów MSSF zatwierdzonych przez UE, skorygowany o przychody nie podlegające opodatkowaniu i koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodu.

	2008r.	2007r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Zysk brutto	391.332	344.436	46.896	14
Podatek dochodowy bieżący według stawki 19%	74.353	65.443	8.910	14
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów	10.976	3.005	7.971	265
Nakłady na ulepszenia wartości niematerialnych uznane jako KUP w latach poprzednich	3.327	-	3.327	-
Odpisy aktualizujące niestanowiące KUP	3.005	-	3.005	-
Koszty reprezentacji	898	883	15	2
PFRON	483	353	130	37
Inne pozycje wpływające na obciążenie podatkiem dochodowym	3.263	1769	1.494	84
Przychody nie podlegające opodatkowaniu	(5.574)	(24.628)	19.054	(77)
Rozwiązanie rezerwy na sprawę sporną	(4.560)	-	(4.560)	-
Dywidenda od jednostki zależnej	(1.014)	(1.093)	79	(7)
Wynik zrealizowany na instrumentach finansowych	-	(23.142)	23.142	(100)
Przychody ze sprzedaży wierzytelności	-	(393)	393	(100)
Korekta podatku bieżącego z lat ubiegłych	(3.654)	-	(3.654)	-
Całkowite obciążenie podatkowe	76.101	43.820	32.281	74

Efektywna stopa opodatkowania wyniosła 19% w 2008r. i była wyższa w porównaniu do roku ubiegłego o 6 p.p. Po opublikowaniu sprawozdania finansowego za 2007r., Bank dokonał korekty podatku dochodowego CIT. Korekta ta wynikała z zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów nakładów poniesionych na wdrożenie nowej wersji systemu Globus („T-24”). Z rachunkowego punktu widzenia, nakłady te zostały aktywowane na wartości niematerialne, a z podatkowo traktowane są jako koszty uzyskania przychodów.

Raiffeisen Bank Polska S.A.
Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego
za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

24. Pozycje pozabilansowe

Na dzień bilansowy wartość pozycji pozabilansowych wzrosła w stosunku do salda na koniec poprzedniego roku o 1.451.542 tys. zł (tj. o 28%).

	31.12.2008r.	31.12.2007r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Gwarancje bankowe	1.179.581	942.919	236.662	25
Akredytywy i akcepty bankowe	121.384	162.883	(41.499)	(25)
Zobowiązania do udzielenia kredytu:	5.220.691	3.981.780	1.238.911	31
z pierwotnym terminem zapadalności do 1 roku	1.670.052	754.735	915.317	121
z pierwotnym terminem zapadalności powyżej 1 roku	3.550.639	3.227.045	323.594	10
Inne zobowiązania pozabilansowe	60.845	50.941	9.904	19
Razem	6.582.501	5.138.523	1.443.978	28

Gwarancje bankowe wykazane w ramach pozycji pozabilansowych stanowią maksymalną ekspozycję na ryzyko. Ich wycena, zgodnie z MSR39, jest dokonana w bilansie (komentarz 14).

Na dzień 31 grudnia 2008r. najistotniejszą pozycję stanowiły zobowiązania do udzielenia kredytu (79% wartości salda).

W ramach innych zobowiązań pozabilansowych Bank posiadał zobowiązania do złożenia depozytów z datą przyszłą.

V. Stwierdzenia niezależnego biegłego rewidenta

- (a) Zarząd Banku przedstawił w toku badania żądane informacje, wyjaśnienia i oświadczenia oraz przedłożył oświadczenie o kompletnym ujęciu danych w księgach rachunkowych i wykazaniu wszelkich zobowiązań warunkowych, a także poinformował o istotnych zdarzeniach, które nastąpiły po dniu bilansowym do dnia złożenia oświadczenia.
- (b) Zakres badania nie był ograniczony.
- (c) Bank posiadał aktualną, zatwierdzoną przez Zarząd dokumentację opisującą zasady (politykę) rachunkowości. Przyjęte przez Bank zasady rachunkowości były dostosowane do jego potrzeb i zapewniały wyodrębnienie w rachunkowości wszystkich zdarzeń istotnych do oceny sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego Banku, przy zachowaniu zasady ostrożności. Została zachowana ciągłość stosowanych zasad w stosunku do okresu ubiegłego.
- (d) Bilans zamknięcia na koniec ubiegłego roku obrotowego, został, we wszystkich istotnych aspektach, prawidłowo wprowadzony do ksiąg rachunkowych jako bilans otwarcia bieżącego okresu.
- (e) Dokonałiśmy oceny prawidłowości funkcjonowania systemu księgowości. Naszej ocenie podlegały w szczególności:
 - prawidłowość dokumentacji operacji gospodarczych,
 - rzetelność, bezbłędność i sprawdzalność ksiąg rachunkowych, w tym także prowadzonych za pomocą komputera,
 - stosowane metody zabezpieczania dostępu do danych i systemu ich przetwarzania za pomocą komputera,
 - ochrona dokumentacji księgowej, ksiąg rachunkowych i sprawozdania finansowego.

Ocena ta, w połączeniu z badaniem wiarygodności poszczególnych pozycji sprawozdania finansowego daje podstawę do wyrażenia ogólnej, całościowej i bez zastrzeżeń opinii o prawidłowości i rzetelności tego sprawozdania. Nie było celem naszego badania wyrażenie kompleksowej opinii na temat funkcjonowania wyżej wymienionego systemu.

- (f) Informacja dodatkowa przedstawia wszystkie istotne informacje wymagane przez Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzone przez Unię Europejską.
- (g) Sprawozdanie z działalności Banku uwzględnia zagadnienia wymagane przepisami Ustawy o rachunkowości. Informacje finansowe w nim zawarte są zgodne z informacjami przedstawionymi w sprawozdaniu finansowym.
- (h) Inwentaryzacja aktywów oraz kapitału własnego i zobowiązań została przeprowadzona oraz rozliczona zgodnie z Ustawą o rachunkowości, a jej wyniki ujęto w księgach rachunkowych roku badanego.
- (i) Podczas badania nie stwierdzono żadnych istotnych przypadków naruszenia prawa, które mogłyby mieć wpływ na sprawozdanie finansowe.

Raiffeisen Bank Polska S.A.

Raport uzupełniający opinię z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r.

V. Stwierdzenia niezależnego biegłego rewidenta (cd.)

- (j) Wysokość wskaźników istotności została określona przez nas na etapie planowania. Poziomy istotności określają granice, do których ujawnione uchybienia mogą bez szkody dla jakości sprawozdania finansowego i prawidłowości stanowiących podstawę ksiąg rachunkowych, nie być korygowane, gdyż zaniechanie takich korekt nie spowoduje wprowadzenia w błąd czytelnika sprawozdania finansowego. Istotność wyraża cechy ilościowe, jak i jakościowe badanych pozycji i dlatego też różni się ona w stosunku do różnych pozycji bilansu i rachunku zysków i strat. Ze względu na złożoność i liczbę przyjętych przy badaniu wskaźników istotności zawarte są one w dokumentacji z badania.
- (k) Całkowity wymóg regulacyjny wraz z wymogiem na ryzyko nadmiernych zaangażowań kapitałowych wyniósł na dzień bilansowy 1.590.939 tys. zł. Współczynnik wypłacalności na dzień 31 grudnia 2008r. wyniósł 10,09%. Na dzień bilansowy Bank stosował się do obowiązujących norm ostrożnościowych we wszystkich istotnych aspektach.
- (l) Sprawozdanie finansowe za rok poprzedzający zostało zbadane przez PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. Biegły rewident wydał opinię bez zastrzeżeń.
- (m) Sprawozdanie finansowe Banku za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2007r. zostało zatwierdzone uchwałą nr 3 Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z dnia 12 marca 2008r. oraz złożone w Krajowym Rejestrze Sądowym w Warszawie w dniu 21 marca 2008r. i ogłoszone w Monitorze Polskim B numer 845 w dniu 2 czerwca 2008r.

VI. Informacje i uwagi końcowe

Niniejszy raport został sporządzony w związku z badaniem sprawozdania finansowego Raiffeisen Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie, przy ulicy Pięknej 20 (zwanej dalej „Bankiem”). Badaniu podlegało sprawozdanie finansowe obejmujące:

- (a) bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2008r., który po stronie aktywów oraz kapitału własnego i zobowiązań wykazuje sumę 24.074.317 tys. zł;
- (b) rachunek zysków i strat za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r. wykazujący zysk netto w kwocie 315.231 tys. zł;
- (c) zestawienie zmian w kapitale własnym za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r. wykazujące zwiększenie kapitału własnego o kwotę 669.169 tys. zł;
- (d) rachunek przepływów pieniężnych za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008r. wykazujący wpływy pieniężne netto w kwocie 326.772 tys. zł;
- (e) informację dodatkową o przyjętych zasadach rachunkowości oraz inne informacje objaśniające.

Sprawozdanie finansowe zostało podpisane przez Zarząd Banku oraz osobę, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych, dnia 27 lutego 2009r. Raport powinien być odczytywany wraz z opinią niezależnego biegłego rewidenta dla Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej Raiffeisen Bank Polska S.A. z dnia 27 lutego 2009r. dotyczącą wyżej opisanego sprawozdania finansowego. Opinia o sprawozdaniu finansowym wyraża ogólny wniosek wynikający z przeprowadzonego badania. Wniosek ten nie stanowi sumy ocen wyników badania poszczególnych pozycji sprawozdania bądź zagadnień, ale zakłada nadanie poszczególnym ustaleniom odpowiedniej wagi (istotności), uwzględniającej wpływ stwierdzonych faktów na rzetelność i prawidłowość sprawozdania finansowego.

Działający w imieniu PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. i przeprowadzający badanie:

Antoni F. Reczek
Prezes Zarządu
Biegły Rewident
Numer ewidencyjny 90011/503

Spółka wpisana na listę podmiotów
uprawnionych do badania sprawozdań
finansowych pod numerem 144

Warszawa, 27 lutego 2009r.